

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ (YL)(TEZLİ)**

**AYNI SINIFTA EĞİTİM GÖREN 5-7 YAŞ GRUBU 1.SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tamer ÇELEBİ**

**Tez Danışmanı
Yrd.Doç.Dr. Battal ODABAŞI**

İSTANBUL 2013

**T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ (YL)(TEZLİ)**

**AYNI SINIFTA EĞİTİM GÖREN 5-7 YAŞ GRUBU 1.SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Tamer ÇELEBİ**

**Tez Danışmanı
Yrd.Doç.Dr. Battal ODABAŞI**

İSTANBUL 2013

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1112.040158 numaralı öğrencisi **Tamer ÇELEBİ**' nin "AYNI SINIFTA EĞİTİM GÖREN 5-7 YAŞ GRUBU 1.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 24.10.2013 tarih ve 2013/28 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *o.y. b.s. l. ü.* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :06/11/2013

1)Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Battal ODABAŞI

2) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Didem SÖZEN ŞAHİNER

3) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Uğur TEKİN

[Handwritten signatures of Battal Odabaşı, Didem Sözen Şahiner, and Uğur Tekin]

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZi
İÇİNDEKİLERii-iii
TABLolar LİSTESİiv
ŞEKİLLER LİSTESİvi
GİRİŞ1
EĞİTİM VE DERS BAŞARILARI İLE İLGİLİ KURAMSAL	
ÇERÇEVE6
YÖNTEM61
BULGULAR VE YORUMLAR70
SONUÇ VE ÖNERİLER72
KAYNAKÇA75
EKLER82
ÖZET83
ABSTRACT84

ÖNSÖZ

2012/2013 Eğitim öğretim yılında Milli eğitim bakanlığının 4+4+4 eğitim sistemine geçmesi ile 60-72 aylık çocukların aynı sınıfta eğitim görmeleri durumu söz konusu olmuştur. Çalışmada 1.sınıfı meydana getirecek olan bu yaş grubunun bir arada bulunmasının akademik başarıları bakımından değerlendirilmesi, karışık yaş guruplarından oluşturulan sınıflarda öğretmenlerin karşılaştığı durumların incelenmesi gerçekleştirilmiştir. Uygulamada 4+4+4 eğitim sisteminin zorunlu olarak oluşturduğu anasınıfı öğrencisi ve 1.sınıf öğrencisinin birleşmesinden oluşan sınıfların birleştirilmiş sınıflar uygulamasına göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Öğretmenlerin öğrencilerin yaş farkından dolayı sınıf içerisinde çok yönlü olmaları aynı anda hem sınıf öğretmeni hem de anasınıfı öğretmeniymiş gibi hareket etmeleri gerektiği görülmüştür. Çalışma konu itibariyle öğretmenler tarafından dikkat çekici bulunmuş ve gerekli ilgiyi görmüştür. Çalışmanın güncel olması sebebiyle yeterli sayıda örnek çalışma bulunamamıştır. Bununla birlikte verilerin toplanması için dönem sonu beklenmiş, öğretmen görüşleri dikkate alınmıştır. Çalışmada emeği geçen ve tecrübesini benimle paylaşan hocam Prof. Dr. Uğur Tekin'e ve Tez danışmanı hocam Yrd. Doç. Dr. Battal Odabaşı'na teşekkürler.

**AYNI SINIFTA EĞİTİM GÖREN 5-7 YAŞ GRUBU 1. SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ**

ÖNSÖZ

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ

ŞEKİLLER LİSTESİ

1.	GİRİŞ	
1.1.	Araştırmanın Amacı.....	1
1.2.	Araştırmanın Önemi.....	4
1.3.	Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
2.	EĞİTİM VE DERS BAŞARILARI İLE İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE	
2.1	Eğitim ve Tanımı.....	6
2.2	Öğrenim ve Öğretim.....	10
2.2.1	Öğrenim.....	11
2.2.2	Öğretim.....	15
2.3	İlköğretimde Öğretim Türleri.....	17
2.3.1	Normal Öğretim.....	18
2.3.2	İkili Öğretim ve İkili Öğretim Kullanılmasının Sebepleri.....	19
2.3.3	Birleştirilmiş Sınıf Öğretimi.....	20
2.3.3.1	Birleştirilmiş sınıf uygulamalarının Nedenleri.....	22
2.3.3.2	Olumlu Olumsuz Yönleri.....	25
2.3.3.3	5-7 Yaş Birleştirilmiş 1.Sınıf Uygulaması.....	28
2.3.3.4	4+4+4 Eğitim Sistemimizin Ülkemizdeki Değerlendirmeleri.....	29
2.4	Başarı Kavramı.....	32
2.4.1	Başarı Algısı.....	33
2.4.2	Okulda Başarıyı Etkileyen Faktörler.....	35
2.4.2.1	Bireysel Faktörler.....	37
2.4.2.1.1	Cinsiyet.....	37
2.4.2.1.2	Zeka.....	38

2.4.2.1.3	Kişilik.....	39
2.4.2.1.4	Motivasyon.....	41
2.4.2.1.5	Bedensel ve Fiziksel Özellikler.....	42
2.4.2.2	Aile Faktörü.....	43
2.4.2.2.1	Ailenin Yapısı.....	45
2.4.2.2.2	Anne Babanın Eğitim Düzeyi.....	48
2.4.2.2.3	Ailenin Ekonomik Durumu.....	50
2.4.2.3	Eğitim Öğretimden Kaynaklanan Faktörler.....	51
2.4.2.3.1	Okul.....	53
2.4.2.3.2	Öğretmen.....	54
2.4.2.3.3	Okul ya da Dershane Arkadaşları	57
2.4.2.3.4	Eğitim Ortamındaki Fiziksel Çevre.....	59
2.4.2.3.5	Dershane yada Etüt Merkezi.....	59
3.	YÖNTEM	
3.1.	Araştırmanın Modeli.....	61
3.2.	Evren ve Örneklem.....	62
3.3.	Verilerin Toplanması.....	62
3.4.	Verilerin Analizi.....	63
4.	BULGULAR YORUMLAR	70
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER	72
6.	KAYNAKÇA	75
7.	EKLER	82
8.	ÖZET	83
9.	ABSTRACHT	84

TABLolar LİSTESİ

Tablo No:		Sayfa No:
Tablo 1.	Aktif öğrenme tablosu.....	14
Tablo 2.	Normal öğretim yapan ilköğretim okullarının zaman çizelgesi..	18
Tablo 3.	Öğretmen sayısı ve derslik sayısına göre birleştirilmiş sınıf oluşturma şekilleri.....	24
Tablo 4.	Mesleki kıdem dağılımı tablosu.....	63
Tablo 5.	Sınıf metrekaresinin dağılımı tablosu.....	63
Tablo 6.	Sınıflardaki kız erkek öğrenci sayılarının tablosu.....	64
Tablo 7.	60-72 ay uygulamasının uygulanma yüzdesini gösterir tablo...	65
Tablo 8.	Sınıf başarı durumları tablosu.....	65
Tablo 9.	Başarısız öğrenci tablosu.....	65
Tablo 10.	Başarısızlık nedenleri tablosu.....	65
Tablo 11.	Değerlendirme kriterleri tablosu.....	66
Tablo 12.	Aylara göre dağılım yapıp yapılmadığını gösterir tablo.....	66
Tablo 13.	Farklı eğitim materyalleri kullanım tablosu.....	66
Tablo 14.	Davranışsal farklılıkların kriter oluşturmasını gösterir tablo.....	66
Tablo 15.	Yeterli eğitim verilip verilmediği hakkında görüş gösterir tablo.	67
Tablo 16.	Birleştirilmiş sınıfın uygulamasının başarı için avantaj olup olmadığı hakkında verilen cevapları gösterir tablo.....	67
Tablo 17.	Birleştirilmiş sınıfın uygulamasının başarısızlık için dezavantaj olup olmadığı hakkında verilen cevapları gösterir tablo.....	67
Tablo 18.	Öğretmenlerin sınıfları bölme isteğini gösterir tablo.....	67
Tablo 19.	Ek sınıf uygulamasının başarıya etkisini gösterir tablo.....	68
Tablo 20.	İlgi, sevgi, şefkat üçlüsüne ihtiyaç olup olmadığı konusunda verilen cevapları gösterir tablo.....	68
Tablo 21.	Manevi destek durumunu gösterir tablo.....	68

Tablo 22. Öz bakım becerilerinin gerçekleşmesi durumunu gösterir tablo.....	68
Tablo 23. Gruplandırma aylarını gösterir tablo.....	69
Tablo 24. Başarı için gereklilikler tablosu.....	69

ŞEKİLLER LİSTESİ**Şekil No:****Sayfa No:**

Şekil1.	Eğitim, Öğretim ve Öğrenim İlişkisi.....	10
Şekil2.	Öğretimsel Çerçeve.....	16

1. GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Amacı

Bir toplum, uygarlık düzeyi ne olursa olsun, kendi varlığını sürdürebilmek için üyelerini yetiştirmek durumundadır. İnsanlardan meydana gelen toplumların değişmesini ve gelişmesini sağlayan bilgi ve eğitimidir. Bu çerçevede, toplum ve eğitim iç içedir. Toplumun varlığı eğitime bağlıdır. Eğitimin hedefi ise toplumun yaşaması ve mutlu olmasını sağlamaktır. Toplumun genç üyelerinin giderek karmaşıklaşan toplum çalışmalarına uyum sağlamaları kendi aileleri dışındaki insanlardan destek almalarıyla mümkündür. Bu şekilde eğitsel ilişkiler oluşur. Eğitsel ilişkileri düzenleyen ve genelde “okul” olarak tanımlanan toplumsal birimler, toplumların eğitim sistemlerini oluşturur. Eğitim olgusu ve sistematığının gerekliliği, insanların ulaşmak istedikleri bilgilere veya ortaya çıkarmak istedikleri yeni buluşlara yardımcı olmak, gerekli verileri sunmaktır.

Çocuğun eğitim hayatına başlaması ile birlikte başarı kavramı da öğrencinin hayatının bir parçası olmaktadır. Başarı çocuğun okul hayatında gösterdiği performansla dayalı olarak ders notu ile ölçülmektedir. Çocuğun başarılı olması aile için büyük önem taşımaktadır. Başarının gerçekleşeceği yer ise okuldur. Okulun önemi bu bakımdan artmaktadır. Sonuç olarak aile ve öğrenci ilköğretim basamağında başarı kavramının önemini anlayacaktır.

Son dönemlerde eğitim alanında yaşanan rekabet başarının ölçülmesini önemli bir unsur olarak ortaya çıkarmıştır. Her aile doğal olarak çocuğunun başarılı olmasını istemekte bunun için birçok sıkıntıya katlanmaktadır. Ellerinden gelen tüm çabayı sarf etmelerine rağmen istedikleri sonuca da her zaman ulaşamamaktadırlar. Başarısızlık olgusunun sebeplerinin neler olduğu ve başarının oluşumu için nelerin gerektiği hususunda sözü edilecek oldukça fazla etmen bulunmaktadır. Başarı elde etmek için öğrencinin kendisinde ve ona sağlanan olanaklarda bulunması gereken özellikler vardır. Bu özellikler temel olarak fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik özellikler olarak ayrılabilir.

Çocuğun başarılı olabilmesi için zeki kategorisinde bulunmasına her zaman gerek yoktur. Kaldı ki çok zeki olarak tanımlanan çocuklar bile başarısız sonuçlarla karşılaşabilmektedir. Burada önemli olan ve gözden kaçırılmaması gereken çocukta bulunan zeka çeşidinin düzgün yönlendirilmesi ve doğru kullanılmasıdır. Çocuğun zeka kriteri açılımına göre hareket edildiğinde akademik başarısızlıkla karşılaşan çocuk sayısı oldukça azalacaktır. Zeka tek önemli olgu değildir. Onu destekleyecek farklı özelliklerde öğrenciyi kazandırılmalıdır. Bunlardan önemli olanı çocuğun ihtiyaç duyduğu duygusal girdilerdir. Duygusal girdileri yeterli olmayan çocuklar zekalarını gerektiği şekilde kullanamayacak ve çoğunlukla akademik başarısızlıkla karşılaşacaklardır.

Çocuk okula başlayıncaya kadar deneyim ve davranışlarının bazılarını aile içinde, evde kazanır. İçinde büyüdüğü ailenin sosyoekonomik durumu, evin büyüklüğü, anne babanın eğitim durumu çocuğun okumaya karşı istekli davranmasına neden olan önemli etkenlerdir. Ayrıca ailenin okumaya karşı ilgisi, anne baba arasındaki ilişkilerin olumlu olması, çocuğun oyun oynama olanakları, konuşma ve sorularına cevap alma fırsatları onun okumaya karşı isteğini geliştiren nedenlerdir. Ailedeki eğitimin niteliği bir bakıma, çocuğun okul başarısının ve okula uyumunun sınırlarını belirlemektedir.

Altinköprü (1999) araştırmasında ilköğretim öğrencilerinin başarılarının büyük ölçüde ailelerindeki koşullara bağlı olduğunu göstermiştir.

Bütün milletler çocuklarının çok yönlü ve nitelikli olarak gelişmesini isterler. Gelecek kuşakların bedenlen, ruhen sağlıklı gelişmeleri ve büyümeleri sağlıklı ve karakterli kişiliğe sahip olmaları demektir. Toplumunu oluşturan bireylerin sağlıklı olmaları göz önüne alındığında içinde buldukları toplumunda daha sağlıklı ve başarılı olması söz konusu olacaktır. Eğitim alanındaki incelemeler göstermektedir ki istenilen olgulara sahip kişileri, bireyleri yetiştirmenin yolu onları eğitim sürecine erken yaşta dahil etmektir. Erken yaşta eğitim sürecine dahil olan toplumun bireyleri daha nitelikli özelliklere sahip bireyler olarak yetişmektedirler. Erken yaşta çocuğun okula başlaması dolayısıyla okul öncesi eğitimi almamış öğrenci 1.sınıf

öğrencisi olmak durumunda kalmıştır. Çocuğun öğrenme süreci bu durumdan etkilenebilecektir.

Esaspehlivan (2006) okul öncesi eğitim almış ve okulöncesi eğitim almamış 78 aylık ve 68 aylık çocukların okula hazır bulunuşluk düzeylerini incelemiştir. Araştırmanın örneklemi, İstanbul ili 6 ilçesinde bulunan resmi ve özel ilköğretim birinci sınıfına devam eden okul öncesi eğitim almış ve okul öncesi eğitim almamış 300 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada "Marmara İlköğretime Hazır Oluş Ölçeği"nin Gelişim Formu ve Uygulama Formu" veri toplama araçları olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, okul öncesi eğitim alan çocukların, okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre okula hazır oluş düzeyleri anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Rengin ve Oktay (1997) çalışmalarında her toplumun çocuklarının beden, duygu, zihin gelişimlerinin kaliteli olmasını, kişiliklerinin toplum açısından sağlıklı olmasını, hayata başarılı bireyler olarak katılmalarını istediklerini belirtmiş. Nitelikli, sağlıklı ve istenilen davranışlara sahip bireyleri yetiştirmek için eğitime çok küçük yaşlarda başlamanın gerekli olduğunu ortaya koymuştur.

Türk eğitim sistemi 4+4+4 sistemiyle yeni bir yapılandırma sürecine girmiştir. 2012/2013 Eğitim öğretim döneminde 30.09.2012 tarihi itibarıyla 60 ayını, bir başka tabir ile 5 yaşını bitiren çocukların ilkokullara kaydı yapılacaktır. Bu çalışmanın amacı, eğitim yaşının öne alınmasıyla, 5-7 yaş gurubu okula başlayan çocukların, karma sınıflarda eğitim görmelerinin ortaya çıkardığı durumlar incelenmiştir. Çalışmada 5-7 yaş gurubundan oluşmuş karma homojen bir sınıfla, sadece 7 yaş grubundan oluşmuş olan bir sınıfın karşılaştırılması yapılmış, öğretmenlerin sınıf gözlemleri ve sınıf içi akademik başarılarına yönelik değerlendirmeleri esas alınmıştır. Değerlendirme kriterleri öğretmenin görüşlerine bırakılmıştır. Birbirlerinden yaşça farklı olan 5-7 yaş öğrenci gurubunun aynı sınıf ortamını paylaşmaları ve eğitimlerine erken başlamalarının verdiği avantaj yada dezavantajların öğretmen tarafından yorumlanması çalışmanın içeriğini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Önemi

2012/2013 Eğitim döneminde kesintisiz (4+4+4) 12 yıl eğitime geçilmesi sonrası oluşturulan 1.sınıflar 5-7 yaş gurubu karma öğrencilerden oluşturulmuştur. Bu durum öğretmenler için önemli problemlere neden olmuştur. Çalışmanın hedefi bu problemleri belirlemek, 1.sınıflarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunları ve durumları ortaya çıkarmaktır. Çalışmayı önemli kılan unsur ise uygulamanın 2013 yılı itibariyle yeni başlamış olmasıdır. Geçmişe yönelik, bu yaş gurubuna ait karma eğitimi içeren çalışmalara fazla rastlanılmamıştır.

Çocukların zihinsel ve duygusal gelişimi için önemli sayılan bu dönemde çocuğa verilecek eğitimin nitelikli ve sağlıklı olması şarttır. Çocuğun, okul içinde ve dışında istenen davranış örüntülerini sergileyememesi okulda başarısız olmasına neden olabilir. Bu durum öğrencide hayal kırıklığı ve aşağılık duygusunun oluşmasına yol açabilir. Ezildiğini hisseden çocuk gerekli yaşa ulaştığında yapması gereken doğal işlerde dahi başarı hazzını elde edemeyebilir. Bu duygu durumu çocuk için yeteneklerini ve zekasını kullanamamasına yol açacağı gibi yeni bir şeyler üretmesini de zorlaştıracaktır

Eğitimin temel amacı çocukların mutluluğu, özerkliği ve bağımsız iş yapabilme kapasitesini geliştirmektir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın eğitimde yeniden yapılanmaya yönelik çalışmalarında, eğitimin iyileştirilmesine yönelik olarak yeni uygulamalara gidilmekte, öğrenci odaklı eğitim anlayışına yönelinmektedir. Yeni bir uygulama olan 5 yaş grubunun eğitime dahil edilmesi, öğrencilerin okula uyum sağlamaları ve diğer yaş gruplarından olan öğrencilerle olan etkileşimlerini, akademik başarılarına etki eden diğer etmenlerle birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yaş grubundaki öğrencilerin ders başarılarının değerlendirilmesi, bu alanda yapılacak olan diğer çalışmalara yararlı olması açısından önem kazanacağı düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

a)Bu araştırma, İstanbul ili Güngören ilçesinde bulunan Güngören 75. Yıl İlkokulu, Şehitler İlkokulu ve Güneşlitepe İlkokulunda 2012/2013 ders yılında eğitim gören 5-7 yaş grubu 1.sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

b)1.sınıf öğrencilerin dönem sonu akademik başarıları ile sınırlıdır.

c)1.sınıf öğretmenlerinin eğitim verdikleri sınıflarındaki sene sonu başarı değerlendirmeleri ve görüşleri ile sınırlıdır.

2. EĞİTİM VE DERS BAŞARILARI İLE İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE

Eğitim politikası eğitim öğretim sisteminin hareket planlaması ve yönlendirilmesi işini üstlenir. Ülkemizde Milli eğitim sistemimiz bu planlamayı belirlediği kriterlere göre yapar. Ülkemizin yapmış olduğu uzun süreli bir eğitim planlaması bulunmamakla birlikte eğitim için sürekli yenilikler getirilmektedir. Her değişen siyaset döneminde yeni planlamalar devreye sokulmuş planlamanın daha sonucunu göremeden uygulanan planlama değişikliğe uğramıştır. Son dönemde Avrupa birliği ilişkilerinin kuvvetlenmesi sonucunda eğitimin şeklide Avrupa birliği kriterlerine uygun hale getirilmeye çalışılıyor. Ülkemizde eğitim politikamızı belirleyici unsurlar kalkınma planları, iktidara gelen siyasi partilerin eğitim programları, anayasa ve kanunlarla belirlenen hedefler, ulusal büyüklükte yapılan veya iştirak edilen eğitim toplantıları, eğitim şuraları olarak sıralanabilir. Bu unsurlar eğitim politikamızı belirli bir tarafa yönlendirmede rol oynamaktadır.

Günümüzde teknolojinin çok hızlı gelişmesi, bilim alanındaki ilerlemeler eğitimin önemini daha da arttırmıştır. Eğitime daha çok yatırım yapılmaya ve kaynak ayrılmaya başlanmıştır. Başarı elde etmenin garanti altına alınması istenmiştir. Başarısızlığın nedenlerini saptamaya yönelik çalışmalar da hız kazanmıştır.

Öğrenci başarısı, eğitim programlarının tek amacı durumundadır. Okul başarısı demek öğrencinin bulunduğu ölçüm sisteminde belirlenen olgulara ne kadar yakın olduğunun ve bu yakınlığın ne kadar sürede ne ölçüde arttığına ölçülmesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Başarı için yapılan bu tanımlamadaki sonuçlar başarının derecesini ortaya çıkarır.

2.1. Eğitim ve Tanımı

Toplumların varlığını sürdürmede ve gelişmesini sağlamada önemli etkenlerden biri eğitimidir. Eğitim, kurumların çağın gereklerine göre şekillenmesinde ve yeni gelişmelere uyum sağlamada ve kalitenin artmasında önemli bir faktördür (Sönmez, 2003:34).

Eđitim, toplumdaki dūzeni, sosyal, politik ve kūltürel deęerleri bireylere benimseterek ortak bir toplum kūltürü oluřturmak ve bu kūltüre baęlı olarak ortak davranıřların oluřmasını saęlamaktadır.

Eğitim, her toplumda üzerinde oldukęa sık konuşulan ve önem verilen bir kurum olmuştur. Dünya tarihine bakıldığında eğitimin her toplumda farklı özellik ve uygulamalarla var olduğu gör÷lmektedir. Sosyoloji disiplininde de eğitim kurumu üzerinde ęalıřmalar oldukęa fazladır. Bu önemli kurumun insanın sosyalleşmesi üzerindeki etkisi yıllarca araştırma konusu olmuştur. Araştırmalar göstermiştir ki eğitim, yaşamın belli bölümlerine sıkıştırılmamış, yaşam boyunca devam etmiştir.

Eğitim, “Bireyin davranışlarında kendi tecrübesi yoluyla istenilen değişmeyi meydana getirme sürecidir.” (Ertürk, 1975). Diğer bir tanıma göre eğitim, çoğu zaman kelime anlamıyla kişinin sosyalleşmesi, hemcinslerine benzer ve topluma faydalı bir üyenin hazırlanması anlamına gelir.” (Heapcioğlu, 1992).

Eğitim, genç kuşakların topluma ve insanlığa yararlı bir biçimde yetişmeleri için onlara zihin ve beden gücü, sorumluluk duygusu ve toplum yaşamına uyum kazandırma amacıyla yapılan etkinliklerin tümüdür (Güleryüz, 2001:17). Eğitim öğretimin amaçladığı bilgi ve beceri kazandırmayı açan bir etkinliktir. Bilgi ve beceri yönünden olumlu tavır geliştirme, kişinin ilgi, eğitim ve yetilerine, toplumun geleceğe dönük beklentilerine uygun gelişmeler eğitimin geniş kapsamında yer alan etkinliklerdir (Kaya, 2005:301). Bu tanımlarla beraber denilebilir ki eğitim; belirlenmiş hedeflere belirli bir sıralama ve planlamayla ulaşılmasıdır.

Eğitim, kişilerin içinde bulunduğu topluma, milletine ve tüm insanlığa faydalı ve yararlı olacak şekilde yetişmeleri için onların bedensel ve ruhsal alt yapısını oluşturur. Sorumluluk alması gereken durumlarda inisiyatif gücü verir. Sorumluluk sahibi olmayı ve bunun getirileriyle baş edebilmeyi öğretir. Kişinin kendi bünyesinde barındırdığı; karakter, kişilik, beceri, yetenek ve bilgilerin toplumun ihtiyacına yönelik şekilde olumlu ve yararlı bir şekilde geliştirilmesi yine eğitimin büyük çemberini çizer. Bu açıklama eğitimin kapsadığı çevrenin ne kadar büyük olduğunun gösterir.

Eğitim, insan davranışlarında oluşması beklenen değişmeler ya da yeni davranışlardır. Eğitim sonunda insanda geliştirilebilecek ve kazandırılacak davranışlar; bilişsel alan davranışları, bilginin edinilmesi ve uygulanmasına ilişkindir ve zihinsel yeteneklerle ilgilidir. Bireyin yaşadığı çevre içerisinde ona verilen mevki onun eğitimi olmasıyla kendini yetiştirilmesiyle alakalıdır. Eğitim bir anlamda kişinin kazandırdıklarını anlatır, bazen de öğretim karşılığında kullanılmaktadır. Eğitilecek kitleyi içerecek biçimde kullanıldığı gibi eğitimin aracını gösterecek biçimde de kullanılabilir (Başaran, 1987).

Tüm milletler kendi devamlılıklarını sürdürmek amaçlı olarak bilgi kültür ve her türlü donanımlarını kendilerinden sonraki nesillere aktarmak isterler. Bunu yapmak yani yetiştirdikleri genç nesillere bilgileri güvenli bir şekilde emanet edebilmek eğitimle mümkün olmaktadır. Eğitim gençleri toplumdaki alacakları yere göre hazırlar. Onlara verilecek olan görevler daha doğrusu onlardan beklenen davranışların yeterli düzeyde gerçekleşmesiyle onlardan beklenen davranışlar onların toplum içerisinde beklenen mevkilere yönlendirilmesi eğitimin işidir.

Bireyleri geleceğe hazırlaması bakımından eğitimin kalitesi önemlidir. Kaliteli ve sağlıklı olarak başlayan ve sürdürülen eğitim bireyi geleceğe daha kaliteli hazırlar. Birey istediği yaşamı daha rahat elde eder. İstediklerinin ve yapacaklarının bilincinde kendi karakter ve kişiliğini kazanmış bir toplum üyesi olur. Kuşkusuz toplumun bu şekilde yetişen bireylerinin sayısının artması o toplumu daha üretken ve çağı yakalayan bir toplum haline gelmesini sağlar.

Eğitim geleceğe çok donanımlı, nitelikli, düşünen, tartışan, inançlı, hızlı ve doğru karar alabilen, üretken bireyler yetiştirme sürecidir (Çömlek, 1998). Gerçekten eğitimi insan, hem yaşamı kaliteli bir hale getirmek, hem de hayatını kazanmak için gerekli donanıma sahip kişidir. Yeni kuşakların toplum hayatında yerlerini almak için gerekli hazırlığı yaparken; gerekli bilgi ve becerileri elde etmelerine ve kişilik geliştirmelerine yardımcı olma etkinliğidir.

Sürekli olarak bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yaşandığı çağımızda, gelişime ayak uydurmanın tek yoludur denilebilir. Bir ülkede demokratik siyasal ve toplumsal yaşamı hayata geçirmenin temel bir yoludur (Terzi, 2000).

Nitelikli insan yetiştirmeyi hedefleyen toplumlar çağın hızını yakalayarak süper devletler haline gelmişler; diğer unsurlarla birlikte eğitime gerekli önemi vermeyen toplumlar ise gelişmiş devletlerin sömürgesi konumunda olan üçüncü dünya ülkelerini oluşturmuşlardır. Günümüz dünyasında hızlı değişimi yaşayan ülkemizde de yenilikleri yakalayabilmenin tek yolu üretimin temel unsuru olan insanın nitelikli hale getirilmesiyle mümkündür. Tüm dünyada eğitim insanlar için genel bir hak olarak kabul görmüştür. Nitekim ülkemizde 1982 anayasasınının 42. maddesi eğitim için “Kimse eğitim öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. Öğrenim hakkının kapsamı kanunla tespit edilir ve düzenlenir.” denilmektedir. Bu nedenle insanlar, toplumsal gereksinimlere ve çağın gereklerine göre donatılmalı yani eğitilmelidir.

Eğitimin içinde bulunduğu toplumun siyasal, ideolojik, ekonomik, toplumsal ve kültürel yapılarıyla etkileşim içinde olması; eğitimin içerik ve biçiminin bu yapıların tarihsel gelişimine göre değişiklik göstermesi yön vermesi gibi etkenler, farklı eğitimsel eşitlik anlayışlarının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

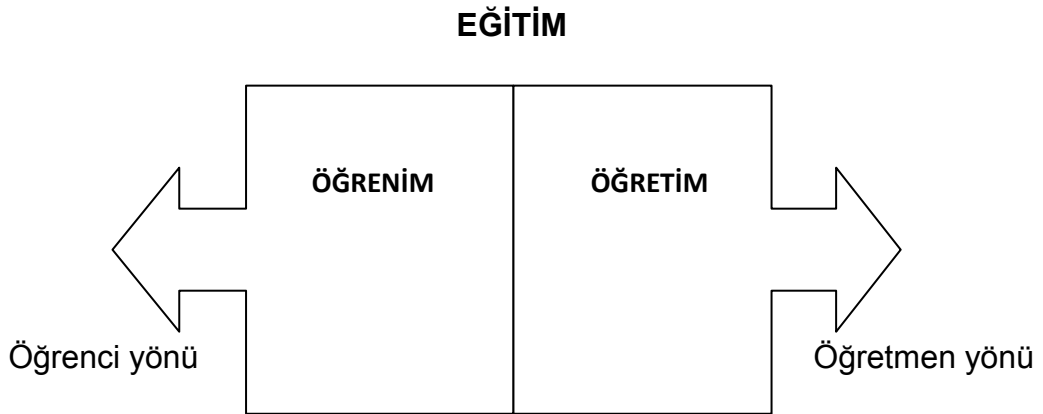
“Eğitimin hedefi ise, bütün bireylerin bilgi ve beceriler açısından bir hizaya getirilmesi değil; bireye öğrenme gücü oranında yeterli derecede öğrenebilmesi için gerekli olanakların sağlanması ve bu olanaklardan yararlanmada eşit eğitim şansı tanınmasıdır.” (Ünal, 1984:57). Bu olanaklar sağlandığında öğrenciler arasındaki başarı farklılıkları da en az düzeye inecektir.

Anayasa ile koruma altına alınan eğitim hakkı ve fırsat eşitliği milli eğitimin bakanlığının kuruluş esasları arasında yer almaktadır. Önemi itibarıyla her öğrenciye sağlanması gereken bu eşitlik başarı ölçümündeki değerlendirmeleri de daha geçerli kılacaktır. Ülkemizdeki eğitim sisteminde tüm olanaklardan faydalanan bir öğrenci ile tüm olanaksızlıkların içinde

bulunan öğrenci aynı sistemin getirdiği sınav içerisinde ölçülmektedir. Fırsat eşitliğinin sağlanması ile her öğrencinin aynı imkanlardan faydalanması demek başarı kavramının ölçülürken daha sağlıklı sonuçlar vermesi sonucunu doğuracaktır.

2.2. Öğrenim ve Öğretim

Öğrenim ve öğretim, eğitimin temel iki ögesidir. Bunlardan bir tanesi eksik olduğunda eğitim olayı gerçekleşemez, öğrenim, eğitimin öğrenci yönünü; öğretim ise öğretmen yönünü ifade etmektedir. Öğretmensiz veya öğrencisiz bir eğitim düşünülemez. Bu açıdan eğitim, öğretmenle öğrenci veya eğiten ile eğitilen arasındaki etkileşimdir şeklinde tarif edilebilir.

Şekil 1. Eğitim, Öğretim ve Öğrenim İlişkisi (Çelikkaya, 1997).

2.2.1. Öğrenim

İnsanlar yaşamları boyunca birçok durumla etkileşim içerisinde bulunur. Öğrenme insanların yaşamları boyunca karşılaştıkları bu etkileşimlerinin bir sonucu olarak insandaki izli değişikliklerdir. Öğrenmenin temelinde yaşantılar oluşturur ve bu yaşantılar sonucunda insanlar, çevre ile olan etkileşimlerinin de bir sonucu olarak, sürekli olarak kendisine ulaşan verileri değerlendirerek, düşünsel, duyuşsal ya da davranışsal tepkilerde

bulunur. İnsanın çevresi ile olan ilişkisi onda izli davranışsal değişiklikler oluşturduğu sürece öğrenmeden söz edilebilir (Özden, 2003).

Öğrenme, üzerinde pek çok tanım yapıldığı bir kavramdır. Bu tanımlar amaç ve süreç olarak gruplandırılabilir. Amaç, tanımları daha çok öğrenmeden elde edilen ürüne odaklanırken, süreç tanımları öğrenmenin nasıl olduğu ile ilgilidir. Amaç tanımlarında öğrenme etkinliğinin sonunda davranışların gözlemlenmesi ve tekrarlanması söz konusu ise bu duruma "öğrenme" denilmektedir. Süreç tanımlarında ise, etkiye karşı nasıl tepkinin olduğu, tepkinin sinir sistemi ve beyinde bıraktığı izin niteliği, tepki verenin etkiyi nasıl anladığı, tepkiyi neden yaptığı önem kazanmaktadır. Amaç tanımları somut veri ortaya koyarken, süreç tanımları soyuttur. Bu iki özelliği kapsayan tanım ise, "Öğrenme, yaşantı yoluyla bir davranışın kazanılması ya da değiştirilmesi sürecidir." şeklinde yapılmaktadır (Açıkgöz, 2003).

Psikologlar öğrenmenin varlığını, genel olarak şu üç ölçüte dayalı olarak incelemektedirler (Tay, 2004).

- a- Davranışlarda bir değişme olmalıdır.
- b- Davranışlardaki değişme kalıcı olmalıdır.
- c- Davranışlardaki değişme, kişinin çevresiyle etkileşimi sonucu (bir yaşantı ürünü) olmalıdır.

Bu açıdan bakıldığında öğrenme, dinamik bir süreç olup bireyin yaşamı boyunca yapacağı etkileşimlerden sürekli olarak yeni veriler toplayacağı ve bunun ışığında öğrenmesine yön vereceği veya genişleteceği söylenebilir.

Öğrenme kendi içerisinde oluşan dinamik yapısıyla bireyi geliştirmekte, bunun sonucunda her bir öğrenme bireylerin evrene ait yeni anlamlar kazanmasına neden olmaktadır.

Organizma yaşamını sürdürebilmek için çevreye uyum sağlamada etkin olmak ve değişken çevrelerde gereksinimlerini gidermek durumundadır. Çevresindeki hangi unsurların olumlu, hangilerinin yaşamını engelleyicisi, olduğunu öğrenmek zorundadır. Öğrenmenin en önemli özelliği bir davranış değişikliği olmasıdır. Davranış değişikliği ise gözlenebilen ve ölçülebilen bir olgudur. Bir davranışın öğrenme olabilmesi için:

1. Tekrar ya da yaşantı yoluyla oluşması,
2. Davranışta bir değişiklik olması,
3. Değişikliğin oldukça kalıcı olması gerekir.

Bu koşulları sağlayamayan durumlar öğrenme olarak değerlendirilemez. Öğrenmeyle ilgili bir diğer önemli unsur “niçin öğreniyoruz” sorusuna verilebilecek cevaptır. Kişilerin kendilerine ait çıkarlarına göre değişebilen bu soruya alttaki başlıklar altında genel bir cevap verilebilir (Bacanlı, 2002).

1. Gereksinimleri sağlayabilmek için,
2. Etkinliği arttırmak için,
3. Koşullara daha iyi uyum sağlayabilmek için,
4. Belirsizliği yenmek ve geleceğe yönelik tahmin yapabilmek için,
5. Rekabet edebilmek için,
6. Başkalarına karşı olan sorumlulukları yerine getirebilmek için,
7. Potansiyeli tümüyle kullanabilmek için.

Öğrenme bireyin çevresiyle oluşan etkileşimine göre şekil almaktadır. 0-6 yaş arası çocukların en temel öğrenme alanı ailesi, akrabaları, yaşlıları ve komşuları gibi sosyal çevresinin çeşitli unsurlarıyla sınırlı kalırken, 6 yaşından sonraki yıllarda ise temel eğitim-öğretim kurumları, bu misyona katkıda bulunarak bireylerin öğrenmelerine yön vermektedir. Okul bireylerin erken çocukluk, “okul çağı” somut işlem dönemi olarak adlandırılan döneminde insana bir ömür boyu gerekecek iletişim becerileri, özgüven, sosyallik, kendini kanıtlayabilme, korunma gibi gereksinimlerini ve yeteneklerini arttırdığı gibi analiz, sentez, tümevarım, tüm dengelim gibi somut düşünce unsurlarını en iyi şekilde geliştirebildiği yerdir. Öğrenciler bu özelliklerin bir kısmına daha önce sahip oldukları halde okulda bunları kullanabilme ve en büyük gereksinimleri olan toplum tarafından kabullenme ile sentezleyerek salt kazanımlar (eğitim-öğretim müfredatındaki bilgiler) yanında sosyal bir varlık olarak ait oldukları toplumu yaşatacak veya ilerletebilecek birçok yetenek alanlarını da geliştirmiş olur.

Bu gelişmeleri kısaca

- Düşünmeyi öğrenme,
- Bilgiyi kullanma,
- Sorun çözme,
- Bireysel çalışma,
- Benlik kavramı geliştirme,
- İletişim becerilerini kazanma şeklinde belirtilebilir (Özden, 2003).

Bireyin öğrenime karşı ilgisi, tutumu, görüşleri üç başlık altında verilebilir.

Başarıya istekli olma;

Bu duygu ile hareket eden öğrenciler genellikle kendi öz güvenleri yüksek öğrencilerdir. Sürekli olarak hedefe yönelik çalışırlar ve başarısız olmayı akıllarından bile geçirmezler. Kendilerine uyduğunu düşündükleri öğrenme stratejisi geliştirirler. Sebep ne olursa olsun başarısız olmak için hiçbir bahaneyi kabul etmezler.

Başarısızlıktan uzak durma isteği;

Bu tip öğrenciler derslerinden başarılı olmayı ya da başarısız olmayı göze alamazlar. Sonucu göğüslemek için gerekli sorumluluktan kaçarlar. Başarısızlığının nedenini kendilerinde değil dışarıda ararlar. Bu konuda bahane üretmekten vazgeçmezler. Amaçları dönem sonunda sınıfı geçmektir ve bu psikolojiyle derslerinde ezber çalışması yaparlar. Sürekli olarak başarı hakkında güdülemek gerekir.

Başarısızlığı kabullenme;

Başlığın içeriğinde olduğu gibi sürekli bir kabulleniş söz konusudur. Öğrencide vurdumduymazlık ve boş vermişlik vardır. Negatif duygular taşırlar ve önemsemezler. Bunun yanında açığı başka başarılarla kapatmaya çalışırlar. Matematik dersinde nasıl olsa başarısız olurum diye düşünen çocuk müzik ya da beden eğitimi dersine önem verir. Çalışmalarını o derslerin içeriğine yöneltir.

Çocukların öğrenmelerini aktif bir şekilde eğitim-öğretim etkinlikleri açısından belli bir etkinlik programına oturtmak gerekirse şu çizelgeye göre yorumlanabilir (Senemoğlu, 2004).

Tablo 1. Aktif Öğrenme Tablosu

A- Öğrencinin öğrenme ile ilgili kararlar alması	Nasıl öğreneceğim? Nereyi öğrenemedim? Hangi stratejileri kullanayım? Zamanımı nasıl kullanayım?
B- Öğrenenin zihinsel yeteneklerini kullanması	Bilgiyi keşfetme Soru sorma Karşılaştırma yapma Açıklama yapma Örnek bulma Anlam çıkarma Önceki öğrenilenle bağ kurma Değerlendirme Çıkarımda bulunma
C- Sosyal etkileşim	Öğrenme kişisel ve içsel bir süreçtir. Sosyal etkileşim bu sürecin etkinliğini artırır.

2.2.2. Öğretim

Öğretme, kısaca öğrenmenin gerçekleşmesini amaçlayan, bundan dolayı öğrenciye yardımcı olunan bir süreç olarak tanımlanır. Başka bir tanıma göre ise öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için yapılan planlama bu planlamanın basamaklarının ne kadar gerçekleştiğini hesaplama olarak tanımlanmaktadır. Buna göre öğretim, belli bir alanda bir amaç doğrultusunda o alanın gerektirdiği bilgileri kazandırma, öğrenmeyi kolaylaştıran etkinlikleri düzenleme, gerekli araç gereçleri sağlama ve öğrencilere kılavuzluk etme eylemidir.

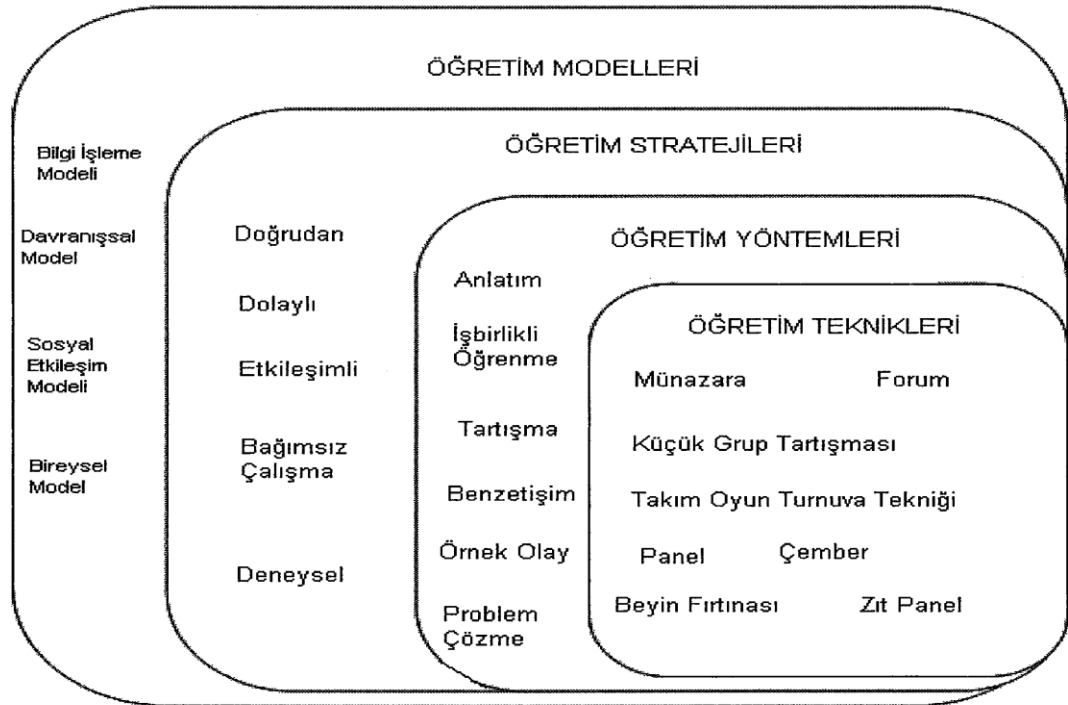
Öğretim, hedeflenen bilgi düzeyinin ve tasarlanan becerilerin öğrencilerin hepsinde meydana gelmesini, oluşmasını sağlamaktır. Bunun için gerçekleştirilen tüm olaylar öğretim sürecini kapsar. Bu süreç içerisinde yer alması gereken unsurlar ve bu unsurların planlı bir şekilde sıralanması öğrencide beklenen davranış değişikliklerinin ne kadarının gerçekleştiğini ölçmek öğretimin kendisidir. İşleyiş esnasında öğrencilerdeki uygulama problemlerini belirlemek bu problemlere önlem almak öğrencinin öğrenme için hissedeceği duyguları şekillendirmesinde büyük rol oynar.

Etkili bir öğretim-öğrenme sürecinin gerçekleşebilmesinde, öğretmenlerin önemli bir işlevi vardır. Öğretmenler, sürecin planlama aşamasından, ortamın yaşanmasına kadar olan süreçte etkin rol alırlar. Bu bağlamda, öğretmenlerin kullandıkları öğretim stratejileri de oldukça önem kazanmaktadır.

Öğretmenler dersin amaçları doğrultusunda, en uygun modeli benimsemek, uygun stratejiler belirlemek, uygun yöntemi seçmek ve uygulamakla yükümlüdürler. Bunu yaparken, Öğreticinin kullanacağı yöntemle uyumluluğu, süre ve fiziksel yeterlilikler, maliyet, öğrenci sayısı, hedeflenen amacın niteliği, süreç sonunda öğrencideki değiştirilmek istenilen vasıflar, sınıf atmosferi gibi pek çok neden etkili olmaktadır. Anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirmeyi amaçlayan öğretmen-öğrenci gereksinimleri, yetenekleri ve ilgilerinin eğitim amaçları doğrultusunda program, öğretim ve öğretimsel çerçeve arasında en uygun düzenlemeyi yapmak durumundadır.

Öğretimsel çerçevenin tanımına bakıldığında; “eğitsel uygulamalarda kullanılan öğretime ilişkin kavramlar arasındaki ilişkiler” olarak tanımlanabilir. Bunun yanı sıra öğretimsel davranışları temsil eden öğretim modelleri, öğretim stratejileri, yöntemleri ve öğretim becerileri/teknikleri arasındaki ilişki düzeylerini de ortaya koymaktadır.

Öğretmenler öğretim işinin merkezinde yer almaktadır. Öğretmensiz bir öğretim düşünülemez. Öğretmenin bu çerçevede öğretim işinin içinde yer alan tüm faktörlerle ilişkisi vardır ve bu faktörlerle arasındaki ilişki ne kadar iyi olursa öğrenme işinin gerçekleşmesi o kadar sağlıklı olur. Başarılı olarak sonuçlanmasını istediğimiz öğrenme süreci için bunu dikkate almalıyız. Öğretmenin rahat ve başarılı bir öğretme süreci geçirmesi onun mesleğindeki en büyük avantajlarından biridir.

Şekil 2. Öğretimsel çerçeve (Taşpınar, 2002).

2.3. İlköğretimde Öğretim Türleri

Ülkemizdeki mevcut eğitim sisteminin sekiz yıldan on iki yıla çıkarılması sonucunda eğitim öğretim kurumlarında verilen eğitimin şeklide değişikliğe uğramıştır. Bu değişikliklerin sağlıklı bir şekilde uygulanması için gerekli kanun değişiklikleri de 30.03.2013 tarih ve 6287 sayılı ilköğretim ve eğitim kanunda yer almıştır. Bu değişiklikler adı altında temel eğitim 4 yıl ilkokul + 4 yıl ortaokul ve devamında 4 yıl ortaöğretim lise olarak isimlendirilmiştir.

Birinci	4 yıllık dönem	1.sınıflar / 2.sınıflar / 3.sınıflar / 4.sınıflar
İkinci	4 yıllık dönem	5.sınıflar / 6.sınıflar / 7.sınıflar / 8.sınıflar
Üçüncü	4 yıllık dönem	9.sınıflar/ 10.sınıflar/ 11.sınıflar/ 12.sınıflar

Bu eğitim öğretim şeklinin değiştirilmesinin altında ilkokul ve ortaokul çağı çocuklarının bir arada bulunmasının sakıncalı görülmesidir. Öğrencilerin ayrılması hedeflenmiş aynı eğitim öğretim kurumunda eğitim almalarının uygun olmadığı gerekçe gösterilmiştir. Bununla birlikte ülke genelinde bu sistemi uygulamak için her bölge için mümkün olmamıştır. Alt yapı sistemin gereklerini karşılayamamış öğrenciler ikili öğretime devam edip yine aynı eğitim kurumunda bir arada eğitim yapmak zorunda kalmışlardır.

2012/20 sayılı “12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar” konulu genelge 30.09.2012 tarihinde 66 ayını bitiren çocukların ilkokula kayıtlarının sistem üzerinden adresine en yakın okula kaydedileceğini belirtmiştir. Burada 60 aylık çocukların bu yıl için veli isteği doğrultusunda uzman çocuk doktoru tarafından alınan rapor ile kayıtlarının ertelenebileceği de söylenmiştir. Durum itibariye yeni sisteme göre Eylül 2012 tarihinde ilkokula kayıt yaptıran çocukların yaşı 60 aydan başlamakta aynı kayıt dönemi ile birlikte eski sisteme göre 80 aylık çocuklarında kayıtları yapılmak durumunda kalmaktadır.

Türk milli eğitim sistemindeki okullar bina, ders, araç ve gereç gereksinimi bakımından sorunlar yaşamaktadır. Özellikle büyük şehirlerdeki okulların çoğunda bir dersliğe düşen öğrenci sayısı oldukça fazladır. Büyük

kentlerde çoğunlukla ikili öğretim uygulaması bulunmakta ve sınıf mevcutları yoğun olmaktadır. Kırsal kesimde bu durum birleştirilmiş sınıf uygulamaları olarak karşımıza çıkmaktadır. Mevcut sınıflar yine kalabalık ve eğitim için gerekli yapısal durum istenilenin çok altındadır. Eğitim Öğretim için yapılması gereken çok fazla düzenleme bulunmaktadır. Bu düzenlemelerin çoğu da öğretimi baştan sona etkileyecek etkili düzenlemeler olmalıdır.

2.3.1. Normal Öğretim

İlköğretimde derslerin sabah 08.30'da başlayıp, 14.20'de sona erdiği öğretim türüdür. Bu öğretim türünde teneffüslerin 10 dakikada olduğu, 70 dakikalık öğle tatili bulunduğu türüdür. Öğle tatili aynı zamanda yemek arasının olduğu bölümdür ve saat aralığı 40 dakikaya kadar çekilebilir. Normal eğitim yapan bir okulda okuyan öğrenci ikili öğretime göre daha fazla teneffüs ve dinlenme imkanına sahiptir. Bu durum öğretmen içinde geçerlidir.

Tablo 2. Normal Öğretim Yapan İlköğretim Okullarının Zaman Çizelgesi

2012/2013 Eğitim Yılı Tekli Öğretim Okullarında Zil Saatleri

DERS	GİRİŞ	ÇIKIŞ	SÜRE
I.DERS	08:30	09:10	40 DK
DİNLENME	09:10	09:20	10 DK
II.DERS	09:20	10:00	40 DK
DİNLENME	10:00	10:10	10 DK
III.DERS	10:10	10:50	40 DK
DİNLENME	10:50	11:00	10 DK
IV.DERS	11:00	11:40	40 DK
ÖĞLE YEMEĞİ	11:40	12:50	70 DK
V.DERS	12:50	13:30	40 DK
DİNLENME	13:30	13:40	10 DK
VI.DERS	13:40	14:20	40 DK

2.3.2. İkili Öğretim ve İkili Öğretim Kullanılmasının Sebepleri

Sabahçı gurup ve öğlenci gurup olarak eğitim görülen okullardaki öğretim şeklidir. Sabah gurubu 07:30-12:20, Öğle gurubu 12:30-17:30 saatleri arasında eğitim görürler. İlköğretim okullarında ikili öğretime başvurulmasının sebepleri şu şekilde sıralanabilir:

A) Derslik sayısının yetersizliği:

Türkiye genelinde şehirlerdeki ilköğretim okullarının % 76.88'inde ikili öğretim yapılması, şehirlerdeki derslik ihtiyacının ne kadar fazla olduğunu göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre, ilköğretimde derslik başına 32 öğrenci düşmektedir. 2009/2010 MEB verilerine göre bu yıllarda ilköğretimde 33 bin 310 okul, 10 milyon 916 bin 643 öğrenci, 485 bin 677 öğretmen, 332 bin 902 derslik yer almaktadır (Öğretmenler, 2013). 2012/2013 Öğretim yılında hem 5 hem 6 yaşındaki öğrencilerin 1.sınıfa başlamasıyla bu dönemdeki mevcut öğretmen sayısının iki katı öğretmen ve derslik sayısına ihtiyaç duyulacaktır.

B) Göç olgusu:

Özellikler büyük şehirlerimizin nüfus yoğunluğu göç kaynaklıdır. Devamında nüfus artışı etkileşimli olarak artmaktadır. Eğitime olan talebin karşılanması mevcut yapıda mümkün gözükmemektedir. Bu işleyiş eğitimde ikili öğretimi devamlı kılmaktadır. Öyle ki tekli eğitim yapan kurum sayısı çok azdır. İkili eğitimin en büyük kaynağı, sebebi şehrin devamlı olarak göç alma durumunda olmasıdır.

C) Kuruma ekonomik katkısı:

Özellikle ilköğretim kurumlarının gelir kaynağı olarak gözükken anasınıflarında ikili eğitim daha çok öğrenci barındırdığı için tercih edilmektedir. Daha çok öğrenci daha fazla öğrenci aidatı getirmekte bu da kurumun giderlerine katkı sağlamaktadır. Beraberinde öğrenci nüfusunun artması daha fazla bağış ve katkı payı olarak yöneticiler tarafından olumlu bir olgu olarak gözükmemektedir.

D) Öğrenci velisinin seçiciliği:

Yöneticilere üst makamlardan yapılan veya hatır gönül olarak karşlarına getirilen kayıtlar yöneticinin okul bölgesi dışından kayıt almasına yol açmaktadır. Bu gerekçede okulun öğrenci sayısını yine arttırmaktadır. Okul isim yapmış bir kurum ise ve veli de bu konuda ısrarlı ise okula kayıt yaptırmak için bu ve buna benzer yollara başvurmaktadır.

2.3.3. Birleştirilmiş Sınıf Öğretimi

Türk Milli Eğitim Sistemine bakıldığında birleştirilmiş sınıf uygulamasının çoğu kırsal alanda kullanıldığı görülmektedir. Bunun sebebi ise okullaşma yapılanmasında eğitimin gereği olan öğretmenin minimum düzeyde tutulması etkili olmuştur. Öğrenci sayısının az olduğu bir bölgede farklı yaş gruplarına birden fazla öğretmen vermek yerine tek bir öğretmeni tüm yaş gruplarına eğitim vermek üzere planlama yapmak öğrenciler için birleştirilmiş sınıf uygulamasını kaçınılmaz hale getirmiştir. Ülkemizde yaşanan gerçeklerden doğan bir durum, nüfusun yeterli sayıda olmadığı bölgelerde öğrenci azlığından nüfusun kalabalık olduğu yerlerde derslik sayısının yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır. Sonuçta birleştirilmiş sınıf uygulaması ülkemizin kaçınılmaz olarak kullanmak zorunda olduğu bir uygulama halini almıştır.

Birleştirilmiş sınıf birden fazla sınıfın bir araya getirilmesiyle oluşan tek öğretmen yönetiminde aynı eğitim ortamını paylaşan sınıflardır. Bu şekilde gerçekleştirilen eğitime birleştirilmiş sınıf eğitimi olarak tanımlanabilir.

Eğitim Terimleri sözlüğünde ise “Bir sınıfa düşen öğrenci sayısının azlığı, bu sınıflara ayrı birer öğretmen verilemeyişi nedeniyle, birden çok sınıfın birleştirilmesiyle oluşan ve birkaç öğretmenin yönetiminde bulunan sınıf ” (Oğuzkan, 1981) olarak tanımlanmaktadır. Birleştirilmiş sınıf başka bir tanımlamada ise “Birden fazla sınıfın bir öğretmen yönetiminde, birlikte çalışması esasına dayalı olarak oluşturulmuş bir sınıf” (Köklü, 2000) şeklinde değerlendirilmektedir.

Birleştirilmiş sınıfları diğer normal eğitim yapan sınıflardan ayıran en büyük özelliği öğrencinin eğitiminin büyük bir kısmını tek başına geçirmesidir. Bu sınıftaki öğrenci kendi kendine ders çalışmayı zorunluluktan dolayı ister istemez öğrenir. Tabi öğrencinin derse karşı tutumu da önemlidir. Derse gerekli ilgiyi duymayan çocukta bu bağımsızlık her zaman istediğimiz yönde sonuçlanmayabilir.

Öğrenciler farklı yaş guruplarından oluşmaktadır. Öğrencilerin gruplama yöntemi ile aynı sınıf ortamında yerleştirmeleri sonucu öğretim ortamı oluşturulur. Sınıftaki sıraların bir sırasında birinci sınıflar ve ikinci sınıflar diğer sıralarda üçüncü ve dördüncü sınıflar bir diğerinde beşinci sınıflar yer almaktadır. Öğretmen bir sıranın öğretim konuları ile ilgilenirken diğer sıradaki öğrenciler kendi kendilerine öğrenme sürecine devam etme durumunda kalırlar. Hatta çoğu zaman bu iş öyle zor hale gelir ki öğretmenin diğer sıraya anlattığı dersi duymamaya çalışıp kendi ders konularına yoğunlaşmaları gerekir. Böyle bir öğretim ortamı şüphesiz daha fazla çaba ve gayreti gerektirir.

Birleştirilmiş sınıflardaki bu durum öğrencilerin hem bireysel hem de grup olarak çalışmalarını gerekliliğini ortaya koyar. Öğretmenin gözetiminde bu çalışma şekli devam eder. Farklı yaş guruplarına ve farklı bilgi becerilere sahip bu guruplarda bilgi alışverişi öğrenme için temel adımlardan biridir. Sürekli bir iletişim ve neticesinde bilgi alış veriş, yardımlaşma ve dayanışma duyguları ile beslenir. Öğretmenin olmadığı saatlerde bu çalışma şekli devreye girer ve bahsettiğimiz sorumluluk duygusu ile öğrenme kendi kendine gerçekleşir. Kendi kendine öğrenme becerisini geliştiren çocuk bu olguyu kullanarak kendini daha iyi tanır ve yönelmek istediği alana kendini hazırlar.

Tabi ki burada sürecin iyi yönetilmesi çocuğun bu olguya ulaşmasını sağlamak için öğretmenin bilgi becerilerini iyi kullanması gerekmektedir. Birleştirilmiş sınıflarda görev almak durumunda kalan öğretmenler yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmadıklarında sınıfları yönetmeleri başarıya ulaşmaları zorlaşacaktır. Öğrencilerin bahsettiğimiz olguya ulaşması ve bunun olgunlaşması uzun bir süreçtir. Şüphesiz bu süreçte en fazla yükü öğretmen

omuzlamaktadır. İlkokul programında hedeflenen davranışların hepsini gerçekleştirmek birleştirilmiş sınıflarda pek de mümkün olamamaktadır. Öğretmen hedeflerin ne kadarını gerçekleştirebilirse her iki tarafta o kadarıyla yetinmek zorundadır.

2.3.3.1. Birleştirilmiş Sınıf Uygulamalarının Nedenleri

Nüfusu az olan yerleşim birimlerindeki öğrenci yetersizliği, mevcudu düşük sınıfları oluşturmuştur. Bu düşük mevcutlu sınıfların her birine ayrı ayrı öğretmen imkânı maalesef sağlanamamıştır. Bu durum burada yer alan eğitim kurumlarındaki düşük mevcutlu sınıfların bir araya toplanarak tek bir sınıf oluşturulmasına ve aynı anda bir arada eğitim almalarını ortaya çıkarmıştır. Bu tip sınıfların adı birleştirilmiş sınıflardır.

Türkiye’de birleştirilmiş sınıfların çıkış sebebi kırsal alanlardaki yerleşim birimleridir. Köyler birleştirilmiş sınıfların kullanıldığı başlıca yerlerdir. Birinci sınıf öğrencisi 8-10 tane ikinci sınıf öğrencisi 5-8 tane üçüncü dördüncü beşinci sınıf düzeyinde olabilecek öğrenci sayısı 10-12 tane olan bir köyde bu çocukların hepsi aynı sınıf ortamına konulup tek öğretmenle eğitim yapılır. Her grup için ayrı ayrı öğretmen görevlendirilememektedir. Kaldı ki yerleşim yerinde, köyde fazla derslik imkanında bulunmamaktadır.

Aileler özellikle bu yaştaki çocuklarının yanlarında kalmalarını ve gözlerinin önünde okumalarını isterler. Başka yerleşim yerindeki yatılı ve pansiyonlu okullar yerine kendi yerleşim yerindeki birleştirilmiş sınıfları tercih etmektedirler. Çocukların zorunlu eğitim dönemindeki eğitim öğretimini sağlamakla yükümlü milli eğitim bakanlığı bu hizmeti kırsal alanlarda birleştirilmiş sınıf yöntemi ile sağlamaktadırlar. Ülke genelinin birçok kesiminde bu uygulamayı görmek mümkündür.

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2011/2012 eğitim öğretim yılı verilerine göre; 10.413 ilköğretim okulunda 305.201 öğrenci birleştirilmiş sınıf uygulamasına göre eğitim görmektedir. Dolayısıyla ülkemizdeki ilköğretim okullarının yaklaşık % 35’i birleştirilmiş sınıf içeren okullardır (MEB, 2013).

Birleştirilmiş sınıfların oluşumunda etkili olan belli başlı nedenleri aşağıdaki başlıklarla özetleyebiliriz.

A) Okuldaki Öğrenci Sayısının Azlığı:

Ülkemizin bazı küçük ve dağınık yerleşim yerlerinde müstakil bir sınıf oluşturmak için yeterli sayıda öğrenci bulunmamaktadır. Bu yörelerde yaşayan bireylerin de her türlü olanaktan yararlanma hakları vardır. Bunların başında da eğitim hakkı gelmektedir. Bu bölgelere gerekli eğitim verilebilmesi için birleştirilmiş sınıflı okullar hazırlanabileceği gibi taşınmalı sistem, pansiyonlu ilköğretim ya da yatılı ilköğretim okul statüsüyle de eğitim verilebilir.

B) Göç:

Ayrıca köyden kente doğru yaşanan göçlerin etkisiyle de köy nüfusu giderek azalmakta ve böylece öğrenci sayısı da düşmektedir. Devlet bazı yerleşim bölgelerinin eğitim sorununu çözmek için yerel okullar açmaya çalışırken, çoğu durumlarda eğitimi aynı yerde gerçekleştirmek amacıyla birleştirilmiş sınıflarda öğretim yapılmasını sağlayacak uygulamalara yer verebilmektedir. Günümüzde ise nüfus yoğunluğunun daha da azalması sonucu birleştirilmiş sınıflarla bile eğitimin yürütülmesine yetecek sayıda öğrenci olmayan yerleşim birimlerindeki öğrencilerin taşınmalı sistem uygulaması yoluyla belirli merkezlerdeki okullara gününbirlik taşınmasına dayalı öğretime geçilmiştir (Taşdemir, 2000).

C) Yeterli Nitelikli Öğretmen Açığı:

Birleştirilmiş sınıf sisteminin bir diğer nedeni yeterli sayıda nitelikli öğretmen olmayışıdır. İlköğretim okullarına yeterli sayıda öğretmen görevlendirilmediği zaman birleştirilmiş sınıflı öğretim uygulamasına geçilmektedir. Öğretmen sayısındaki yetersizlik nedeniyle sınıflar birleştirilerek öğrenciler aynı sınıfta okutulmaktadır. İlköğretim okullarına yeni öğretmen atanana kadar öğrenciler birleştirilmiş sınıflı öğretim ortamlarında eğitim-öğretim almaktadırlar. Bakanlığın öğretmen alımındaki istekleri devlet tarafından ilgili birimlerce karşılanamamaktadır.

D) Dershanelerin Yeterli Olmaması:

Dershanelerin yeterli olmaması da birleştirilmiş sınıf sistemiyle eğitime neden olmaktadır. Küçük yerleşim yerlerinde çok derslikli sınıfların yapımı ve inşası daha sonra inşa edilen bu sınıfların her birine öğretmen ataması yapılması planlamada çok fazla ekonomik olmayan bir durum arz eder. Bunun yerine daha az dersliğe sahip 1-2 şubeli binalar inşa edilir ve bu 1-2 derslikli binalarda öğrencilerin zorunlu olan ilk beş yıllık öğrenim süreci yürütülmeye çalışılır. Beş ayrı sınıf yerine 2-3 dershanenin olduğu bu binalarda sınıflardan bazıları aşağıda belirtilen tablodaki gibi birleştirilir.

Birinci kademe olarak adlandıracağımız ilköğretimin ilk 5 yılı kendi içerisinde ikiye ayrılmaktadır.

Birinci devre	1.sınıflar 2.sınıflar 3.sınıflar	D1 Grubu
İkinci devre	4.sınıflar 5.sınıflar	D2 Grubu

Tek öğretmenli okullarda D1 grubunu ve D2 gurubunu mecburen bir öğretmen, iki öğretmenli okullarda da her iki gurup ayrı öğretmenler tarafından okutulur. Üç öğretmenli okullarda ise D1 grubundaki 1.sınıfları tek öğretmen D2 gurubundaki 2. ve 3.sınıfları bir öğretmen okutur. Dört öğretmeni olan ve dört dersliği olan okullarda 1.sınıfa, 4.sınıfa ve 5.sınıfa birer öğretmen 2.sınıfa ve 3.sınıfa ise ortak bir öğretmen verilir. Durum itibariyle öğrenci sayısı 2.sınıflarda ve 3.sınıflarda fazla ise o sınıflar ayrılarak müstakil hale getirilip 4.sınıflar ve 5.sınıflar birleştirilerek ortak eğitime alınır.

Tablo 3. Öğretmen ve derslik durumuna göre birleştirilmiş sınıf oluşumları (Erdem, 2004).

Öğretmen Sayısı	Sınıf Derslik Sayısı	1.Sınıflar 1S	2.Sınıflar 2S	3.Sınıflar 3S	4.Sınıflar 4S	5.Sınıflar 5S
5	5	1S	2S	3S	4S	5S
4	4	1S	2S	3S	4S+5S	
4	4	1S	2S+3S		4S	5S
3	3	1S	2S+3S		4S+5S	
2	2	1S+2S		3S+4S+5S		
2	2	1S+2S+3S			4S+5S	
1	1	1S+2S+3S+4S+5S				

Tabloda bazı öğretmen sayısı ve derslik sayılarının birden fazla alternatifinin olmasının sebebi oluşacak gurubun öğrenci sayısıdır. Burada en rahat öğrenim nasıl gerçekleştirilecekse öğretmen o yönde bir sınıf birleşimi yapar.

Birleştirilmiş sınıflar programı 2000/2001 eğitim öğretim yılına kadar ilkokul programı içinde ayrı bir program olarak yer alırken, bu tarihten itibaren değişikliğe gidilmiştir. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 18.05.2000 tarih ve 122 sayılı kararıyla uygulamadan kaldırılan programların yerine bağımsız sınıflarda uygulanan fen bilgisi, sosyal bilgiler ve hayat bilgisi programlarının birleştirilmiş sınıflarda da okutulması kararlaştırılmıştır (MEB, 2013).

Bu uygulama ile

1. İlköğretim okullarında aynı programın uygulanması,
2. İlköğretim okullarında program farklılığından oluşan sınıf uyumsuzluklarının ortadan kaldırılması,
3. Eğitim ve öğretimde birlik ve bütünlüğün sağlanması,
4. Ölçme ve değerlendirmede, üst kademedeki öğrenime yönlendirmede bütünlüğün sağlanması amaç edinilmiştir (Yıldırım, 2008).

6287 sayılı "İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" isimli kanun maddesi ilkokulu 1-2-3-4. sınıflar ortaokulu 5-6-7-8. sınıflar olarak belirlemiştir. Buna uygun olarak birleştirilmiş sınıflarda artık 5.sınıflar yer almayacaklardır. Bu şekildeki işleyişin nasıl olacağı sistemin ilerlemesi sonucu kendisi ortaya çıkacaktır.

2.3.3.2. Olumlu ve Olumsuz Yönleri

Birlikte öğrenme, beraber çalışma, (Kubaşık/Sosyal öğrenme) bilgi paylaşımı, ortam ile bağlantı kurma gibi faktörler eğitim içerisinde yer alması istenen unsurlardır. Bu unsurlar birleştirilmiş sınıflarda olmazsa olmaz olgulardır. Bir nevi zorunluluktan doğar. Çünkü birleştirilmiş sınıflarda bu faaliyetler kaçınılmazdır. Öğretmenin bir gurup ile ilgilenirken diğer gurubun ödevli ders saati içerisinde olması onların bu olgularını ister istemez geliştirmelerini sağlar. Farklı düzeylerdeki öğrenciler bir arada çalışır ve bilgi

ortamı paylaşılır. Birleştirilmiş sınıflarda ki çocukların başarıları arasında çok büyük uçurumlar, farklar oluşmaz. Bu farkların giderilmesi birleştirilmiş sınıflarda daha kolay olmaktadır. Birleştirilmiş sınıflar ezberci eğitimin bozulduğu yerlerden biridir. Bu açıdan bakıldığında bu eğitimin yarar sağladığı söylenebilir.

Kuşkusuz iyi yetişmiş öğretmen, uygun bir çevre, iyi hazırlanmış bir müfredat programı, nitelikli yönetici ve nitelikli denetçilerle mümkündür. Öğrenciler araştırmacı bir kişilik yanında demokratik değerler yönünden de önemli kazanımlar elde edeceklerdir. Bu kazanımlardan bazıları(Vural, 2005).

1. Yarış ve bireysel yükselme yerine, yardımseverlik ve birlikte iş yapma alışkanlığı,
2. Sürekli bireysel kazanç yerine paylaşım,
3. Şartlandırma yerine, kişiliğin özgürce gelişmesi,
4. Hoşgörüsüzlük yerine, farklılıklara karşı saygılı olma,
5. Sorgusuz uyum yerine, eleştirel bakış,
6. Pasif kabullenme ve başkalarını izleme yerine, girişimcilik.

Bunların tümü, eğitim sistemlerinin özenle geliştirmeye çalıştığı yeterliliklerdir (Abay, 2006).

Birleştirilmiş sınıf uygulamaları bu yönlerden bakıldığında üstünlük sağlıyor gibi gözükabilir. Bu saydığımız özelliklerin meydana gelebilmesi için şüphesiz öğretmeninde çok donanımlı olması ve bilgiyi iyi kullanması gerekmektedir. Aksi takdirde avantaj olarak gözüken özellikler yerini dezavantaja bırakabilir. Öğretmen bilgi ve becerilerini, bulunduğu ortamdaki tüm olguları iyi kullanmalıdır. Öğrenciyi doğru bir şekilde yönlendirebilme kapasitesine sahip olması gerekmektedir.

Birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okulları; yapı işlev, programların uygulanması, yönetsel yapı ve işleyiş gibi kendine has bazı özelliklere ve özel koşullara sahiptir. Bu özellikler nedeniyle bazı olumsuzluklar da ortaya çıkabilir. Bu olumsuzluklar şu şekilde sıralanabilir:

1. Beş sınıflı bir arada okutan öğretmenler öğrencilerinin düzeyini ve hazır bulunma durumlarını göz önüne alıp kişiselleştirilmiş eğitim uygulayamayabilir.

2. Birleştirilmiş sınıflı okullarda dersin işlenişi sırasında ödevli ve öğretmenli çalışan iki grup öğrenci vardır. Öğretmenler ödevli çalışacak grubu derse başlarken ödevlendirmek ve dersin son aşamasında yaptıkları çalışmalarını değerlendirmek için süre harcamaktadırlar. 40 dakika işlenen dersin süresinin öğretmenli çalışacak grupta azalması dezavantaj olarak belirtilebilir.
3. Mesleğinin ilk yıllarını köyde çalışan deneyimsiz öğretmenler bir sınıfla ders işlerken diğer sınıfla ne yapacağını bilememekte, teorik olarak bilse bile uygulamada sorunlar yaşamaktadırlar. Bu durumlar da mesleğinin ilk yıllarında öğretmeni meslekten soğutabilir (Abay, 2006).
4. Sınıf öğretmenliği yapan öğretmenlerin tümü birleştirilmiş sınıflar konusunda yeterli bilgiye sahip değildir (Köklü, 2000). Öğretmen okulu, eğitim enstitüsü, eğitim fakültesi ve pedagojik formasyonu olan değişik fakülte mezunları arasından yetişen sınıf öğretmenlerinin bir kısmı, uygulama konusunda bilgi sahibi olmadıkları için sıkıntılar yaşamaktadırlar.
5. Denetim sisteminin yetersizliği nedeniyle öğretmenlere yapılan rehberlik yetersiz kalabilir (Erdem, 2004).
6. Öğretmenlerin üzerindeki iş yükü fazladır. Köyde tek başına çalışan öğretmen aynı zamanda okulun müdür yetkili sınıf öğretmeni olarak da görev alır. Bu görevin gerektirdiği resmi yazıların takibi, gelen yazılara verilmesi gereken cevapların yazımı, bu evrakların ilçe ve il milli eğitim müdürlüklerinden alımı ve oralara gönderilmesi bu şekilde çalışan öğretmenlere sınıf öğretmenliği görevinin ötesinde sorumluluklar yüklemektedir (Doğan, 2000).
7. İl ve ilçe merkezine uzak olan okullara gidiş ve gelişlerde yaşanan sıkıntıların olması ve kış koşullarında yolların kapanma olasılığı gibi sorunlarda öğretmenlerin yaşadığı sıkıntılara eklenebilir.
8. Birleştirilmiş sınıf öğretmenleri genellikle köylerde görev yaptıkları için, öğretmenler uyum ve alışma sorunu yaşarlar. Bir an önce köyden kurtulmanın yolunu ararlar. Dolayısıyla birleştirilmiş sınıflarda çok sık öğretmen değiştirilir.

2.3.3.3. 5-7 Yaş Birleştirilmiş 1.Sınıf Uygulaması

2012/2013 Eğitim öğretim döneminde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin eğitim politikasında yapmış olduğu değişiklik neticesinde kamuoyunda 4+4+4 şeklinde isimlendirilen 12 yıllık sürekli kesintisiz eğitim modeli uygulamaya koyulmuştur. Bu uygulamada okula başlama yaşı 60 ay olarak belirlenmiştir. Mevcut sistem de ise bu yaş 72 aydır. Bir diğer ifade ile 5 ve 7 yaş grubu çocuklar 1.sınıfta bir arada olma durumunda bırakılmıştır. 1.sınıf algısında büyük farklılıklar taşıyan farklı yaş gruplarına sahip çocuklardan oluşmuştur. Birleştirilmiş sınıf uygulaması olarak gözüken bu sınıflarda eğitim yapan öğretmenler birleştirilmiş sınıflarda eğitim veren öğretmenler olarak görev almışlardır. Anasınıfı öğrencileri ile 1.sınıf öğrencilerinin bir arada bulunduğu birleştirilmiş sınıf örneği oluşmuştur. Diğer sınıf gruplarındaki birleşimler (1-2-3.sınıfların birleştirilmesiyle oluşturulan ya da 4-5.sınıfların birleştirilmesiyle oluşturulan birleştirilmiş sınıflar) gibi düşünülse de yaş gurubunun ihtiva ettiği gelişim süreci ve öğrencilerin psiko-motor gelişiminin hazır bulunuşluluk durumu sınıf ortamında fazlasıyla etkili olmuştur. 1.sınıfta zaten zor olan öğrenim sürecini daha da zor hale getirilmiştir. Öğretmenler aynı sınıf içerisinde 60 ay gurubu öğrencisi için okul öncesi öğretmeni olarak 72 ay gurubu öğrencisi için sınıf öğretmeni olarak davranmışlardır.

İlkokul 1.sınıf öğrencileri için başarı çocuğun bütün olarak ele alınıp değerlendirilmesi neticesinde ortaya çıkar. Birinci sınıf öğrencisi için matematik dersi başarılı ama Türkçe dersinden zayıf ya da beden eğitimi dersinden başarılı müzik dersinden zayıf gibi ifadeler kullanılmaz. İlköğretim kurumları yönetmeliği çocuğun bir bütün olarak değerlendirilmesini ister ve başarılı olduğu yönü ile sene sonu değerlendirilmeye alınmasını teşvik eder.

Ersoy ve Taşdemir (2005), anasınıfı öğrencisi ile 1.sınıf öğrencisinin aynı ortamda eğitimlerini sürdürmeleri onların aldıkları eğitime aynı tepkiyi vermeleri ile sağlıklı bir şekilde yürüyebileceğini, bunun ilk basamağının okuma yazma becerisi olduğunu ortaya çıkarmıştır.

2.3.3.4. 4+4+4 Eğitim Sisteminin Ülkemizdeki Değerlendirmeleri

2011/2012 Eğitim öğretim yılında 1 milyon 285 bin öğrenci ilkokula başlamışken, 2012/2013 eğitim öğretim yılında 4+4+4 uygulaması ile bu rakam 1 milyon 758 bine çıkmıştır. Eğitim öğretim yılı başında adrese dayalı kayıt sistemi ile otomatik kaydı yapılan çocuk sayısı 2 milyon 313 bin 888 dir. Bu rakamlar öğrenci sayısının 1.sınıfta hatırı sayılır bir şekilde artacağını göstermektedir. Mevcut durumdaki dersliklerle bu sayısının karşılanması pek mümkün gözükmemektedir. Sınıfların kalabalık olacağı muhtemeldir.

a)Öğretmen Açısından

Bir bütün olarak 4+4+4 düzenlemesi norm kadro dışında da öğretmenleri zor durumda bırakan bir uygulama olmuştur. Özellikle 72 ay öncesi çocuklara eğitim vermek için yeterince hazır olmayan sınıf öğretmenlerinin sırtına alelacele devreye giren bu uygulama ile aynı zamanda okul öncesi öğretmenliği de yüklenmiştir. Genel olarak sistemin hazırlıksız biçimde değişmesi uygulamanın yürütücüsü olan öğretmenlerde önemsenmedikleri düşüncesine yol açmıştır. Öğretmenin norm fazlası durumuna düşmeyeceği ve yeni kayıtlı öğrencilerle öğretmen sayısının dengeleneceği yönündeki açıklamalar gerçeği yansıtmamıştır. Eğitimde 4+4+4 modeline geçilmesi ile birlikte özellikle sınıf öğretmenleri ciddi mağduriyetler yaşamış, çok sayıda sınıf öğretmeni norm fazlası durumuna düşürülmüştür. İstanbul'da öğretmenlerin bu yasadan kaynaklı olarak yer değiştirmesinin oranı %30'u aşmıştır. Genelde ise, 30.000'i sınıf öğretmeni olmak üzere 70 bine yakın öğretmenin norm fazlası durumuna düşmesi söz konusu olmuştur (Eğitimsen, 2013).

Öğretmenlerin okullarında norm fazlası olması onları tayin isteme sürecine sokmuştur. Burada da dönüşen okulların belirsizliği dönüşümlerin her bölgede tamamlanamaması öğretmenlerin kendi hayatlarına yönelik planlama yapmasına da engel olmuştur. Öğretmenler zorunlu tayin isteme durumunda bırakılmıştır. Bazı ilköğretim sınıfları öğrencileri dönüşüm dolayısıyla sınıf öğretmenlerinden ayrılmak zorunda kalmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin yeni müfredat hakkında kapsamlı bir eğitim almamış olmaları da, programın verimli bir şekilde uygulanmamasına sebep olmuştur. Öğretmenlere yeni sisteme hazırlanmaları için sunulan eğitim, 3 Eylül'de başlayan ve 5 gün süren uzaktan eğitim seminerleriyle sınırlıydı. Yeni bir sistemde, yeni bir yaş grubuna eğitim veren öğretmenlerin bu seminerler dışında hazırlıkları veya yeni sistem ve programa ilişkin uygulama deneyimleri bulunmuyor. Ek olarak, program ne kadar iyi hazırlanmış olsa da, oyun ile öğrenmeyi odak alan bu etkinliklerin, kimi ilçelerde mevcutları 70 üzerinde olması beklenen sınıflarda etkili bir şekilde uygulanmasını beklemek pek gerçekçi görünmüyor. 1.sınıfta nasıl bir müfredat uygulanacağı ise halen belirsizliğini koruyor. Mevcut program ve MEB tarafından yapılan açıklamalar, daha önce okulöncesi eğitimi almamış ve ilkokula yeterince hazır olmayan öğrencilerin hangi aşamada diğer öğrencilerle benzer düzeye gelebileceği, gelişimsel farkların hangi aşamada kapanmış olmasının beklendiği gibi kritik sorulara yanıt vermiyor (Erg, 2013).

Öğretmenler müfredat konusunda yeterince bilgi sahibi olamamıştır. Bu durumda sınıflarına girmek zorunda olan öğretmenler uyum programı da dahil olmak üzere 1.sınıf müfredatını işleyememişlerdir.

60 ayını doldurmuş çocukların ilköğretime başlatılmaları mevcut öğretmen yetiştirme programları ile çelişmektedir. Okul öncesi öğretmenliği lisans eğitiminde öğretmen adayları okuma-yazma öğretimine yönelik eğitim almamaktadırlar. Benzer şekilde, 5 yaşını dolduran çocuklara eğitim vermesi planlanan sınıf öğretmenleri de tamamen farklı eğitim anlayışı ile düzenlenen lisans programlarından diplomalarını almaktadırlar. Örneğin sınıf öğretmenliği programında oyun, yaratıcılık gibi önemli dersler yoktur. Bir diğer deyişle, 6 yaşında 1.sınıfta okuyan bir çocuğa öğretmenlik yapmak için ne okulöncesi öğretmenin ne de sınıf öğretmenin donanımı yeterli değildir (Odtü, 2013).

b)Öğrenci Açısından

Yaş itibariyle 60-66 aylık, 72 aylık ve 83 aya kadar olan aynı dönemde, aynı sınıfta, hatta aynı sınıflarda öğretime başlaması, farklı yaşlardaki çocukların aynı ortamda eğitilmelerinin yaratacağı çok önemli sorunların ortaya çıkmasının yanı sıra, sınıfların aşırı kalabalıklaşmasına, okulların

önemli oranda ikili öğretime geçmesine neden olmuştur. Uzun yıllardır sınıf mevcutlarının azaltılması ve tekli öğretime geçilmesi hedeflenmişken, tam gün öğretime başlayan okulların önemli bir bölümü ikili öğretime zorlanmıştır (Eğitimsen, 2013).

60-66-72 ay arası çocuklarda öz bakım ihtiyaçlarını giderme sorunları öncelikli sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Okula mamasıyla gelen, sınıf arkadaşına “Abi” diye seslenen, tuvalet alışkanlıklarında aksaklıklar yaşayan, kas gelişimindeki yetersizlik nedeniyle kalem tutma ve benzer motor becerilerde sorun yaşayan, yoğun tempo ve ders saatleri nedeniyle sınıflarda uyuya kalan öğrenciler olduğu bildirilmiştir. Kısacası, 72 ay öncesi çocukların okula alışamadıkları, ağladıkları, algılama güçlüğü çektikleri, kurallara uymadıkları, sorumluluk taşıyamadıkları, 40 dakikalık ders saatine dayanamadıkları, sürekli olarak; “Kaç ders kaldı?”, “Anemi çağırın!”, “Ben eve gitmek istiyorum!”, “Hastayım!”, “Dişim ağrıyor!”, “Anneme telefon et!”, “Uykum var!” vb. şekillerde isteklerde ve şikâyetle buldukları görülmüştür. Bu nedenle diğer öğrencilerin öğrenme isteklerini de olumsuz yönde etkilemeleri, sürekli akıllarının oyunda olması ve bu sebeplerle okulu ve öğretmeni sevmemeleri söz konusu olmuştur (Eğitimsen, 2013).

Artan öğrenci sayısının yanı sıra, okulların fiziksel koşulları okula başlaması zorunlu olan 66 aylık çocuklar ve velilerinin talebiyle okula başlayacak olan 60-65 aylık çocuklar için uygun bir ortam sunmuyor. Okul binalarında çeşitli tadilat çalışmaları ve hazırlıklar yapıldı, ancak ERG'nin iletişime geçtiği öğretmen ve idarecilerin görüşleri, bu kadar kısıtlı bir sürede tüm okul binalarında merdivenlerin, lavaboların, sıraların vb. bu yaştaki çocukların fiziksel koşullarına uygun hale getirilmemiş olduğu yönündeydi. Fiziksel mekanların elverişsizliği, eğitimin kalitesi kadar çocukların güvenliği açısından da tehlike oluşturuyor (Erg, 2013).

İlköğretime başlamak bir çocuğun yaşamındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Öğrencilerin temel eğitimin ilk yıllarında mutlu ve başarılı olmaları, sonraki eğitim yaşamlarında okul ve öğrenmeye yönelik tutumlarını etkileyebilmektedir. Birinci sınıfa hazır olmadıkları halde okula

başlatılan çocukların, sıkıntılar yaşadıklarında hayal kırıklığına uğramaları ve okula karşı tepki geliştirmeleri kaçınılmazdır (Odtü, 2013).

Öğretmenler sınıflarında bir bütünlük olmamasından dolayı sınıf kültürü oluşturamamışlardır. Eğitim öğretim uygulamalarında yukarıda bahsedilen aksaklıklar beraberinde sorunları getirmiştir. Eğitim için gerekli ortamı sağlamakta zorlanan öğretmenler aşırı gayret sarf ederek durumu telafi etmeye çalışmışlardır. 72 aylık çocuğun gösterdiği davranışları gösteremeyen 60 aylık çocuklar için ekstra çalışmalar ve tekrarlar yapılmıştır.

c) Genel Değerlendirme

4+4+4 Eğitim sistemiyle yapılan değişiklikler öğrencilerin okul hayatında öğretmenlerin meslek hayatında zorunlu değişikliklere yol açmıştır. Öğrenciler sürecin içerisinde adaptasyon sorunu yaşarken öğretmende bu konuda yara almıştır. 1.sınıf yaş gurubu aralığının genişlemesi 60-72 ay olması öğrencilerin menfaatine bir yapılanma olarak gözükmemektedir. Aynı durum öğretmenlerin çalışma hayatları içinde geçerlidir. Öğretmen ya da öğrencinin bu sistemden bir avantaj elde etmesi pek muhtemel gözükmemektedir.

Okula erkenden başlama oldukça sakıncalı bir durum olduğu gibi ayrıca erken yönlendirme, mesleki tercihten öte kariyer gelişim sistemine geçen yenedünya düzenin de yeri eskisi kadar güçlü olmayan bir yaklaşımdır. Yeni yasal değişimin olumlu ve olumsuz yönleri ele alındığında üniversiteler ve demokratik kitle örgütlerinin ortak kararı olumsuzluğun daha baskın olduğu yönündedir. Öncelikle 4+4+4 sistemine geçiş ertelenmeli, mümkün değilse aşamalı geçiş yapılmalıdır (Odabaşı, 2013).

2.4. Başarı Kavramı

“Başarı” kelimesi çocuğun okul hayatı boyunca duyacağı ve karşılaşacağı kavramdır. Okul hayatının değerlendirilmesi sadece bir tek kelimeye bağlıdır; “Başarı”, Bu kelime öğrencinin okul hayatı boyunca onu takip edecek. “Ders başarısı”, “Okul başarısı” isimleriyle karşısına çıkacaktır.

Bir davranışı değiştirmek olarak bilinen ya da davranışlarda hedeflenen değişikliği ortaya çıkarmak anlamına gelen bu kelime herkes için farklı şekilde algılanabilir. Kişinin bir değişikliği başarı ya da başarısızlık olarak görmesi onun ölçü kriterleriyle orantılıdır. Okul başarısı dediğimizde bu başarının içerisinde öğrenci veli öğretmen üçlüsü yer alacaktır.

Başarı aynı zamanda, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda, planlı ve programlı bir şekilde çok çalışarak ve çaba göstererek istenilen sonuca ulaşma işi olarak da tanımlanmaktadır (Elmacıoğlu, 1998:117).

Bir başka tanımlamada ise başarı, kişinin çevresiyle etkileşimlerinin ürünü olarak geliştirdiği hedeflerle tutarlı davranışlar bütünü olarak ele alınmaktadır (Benjamin, 1998).

Başarı, “İstenen sonuca ulaşmak için, güdülenen amaca erişme, isteneni elde etme” olarak da tanımlanabilir. Eğitim açısından değerlendirildiğinde başarı; “Program hedefleriyle tutarlı davranışlar bütünüdür. Başka deyişle, öğrencinin programdaki hedef davranışları sergilemesi hali” (Demirtaş, 2004:31), “Eğitim ve öğretim amaçlarına yaklaşma derecesidir.” (Şanay, 1962).

Öğrenci başarısını, “Öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerleme” olarak, başarısızlığı da, “Öğrencinin gerçek yeteneği ile okuldaki başarısı arasında görülen farklılık olarak” tanımlanabilir (Koç, 1981:7).

Başarı için gerekli tüm olgular bir arada toplansa bile bazen başarı gerçekleşmeyebilir. Birçok tanımda başarı için gerekli veriler sıralanmıştır ama bu her zaman yeterli olmayabilir. Yani hedeflenen düzey her zaman yakalanamayabilir. Burada, belirlenen hedefin başarılması için gerekli güdülenmenin olmaması başarısızlığı getirebilir. Hedefin ilgi çekici olması ona karşı merak uyandırılması hedefin düzeyinin seçilen kişiye uygun olması gerekmektedir. Gerekli güdüleme yapılmadığında sağlayacağınız hiçbir veri girdisi kullanacak kişi tarafından değerlendirilmez.

Başarı kavramı, çevresel etkileşimlerden ayrı düşünülmemelidir. Birey çevresiyle etkileşime girdikçe, ortaya çıkan çeşitli hedeflerle karşılaşır.

Bireyin bu hedeflerle tutarlı davranışlar geliştirerek, söz konusu hedefleri gerçekleştirmesi ise bireyin başarılı olmasını ifade eder.

Başarma gereksiniminin sınıf öğreniminde geçerli olan şu yönleri bulunmaktadır (Cüceloğlu, 1998).

- 1- Zihinsel yönden belirsizlik; bireyleri bu durumlardan kurtarmaya sevk eder ve bu yüzden insanlar bilme ve anlama gereksinimlerini ortaya çıkarır.
- 2- Kendini gerçekleştirme ve tanıtma; bu gereksinim insana başarılı olmasıyla giderek artan saygınlık ve konum kazandırır.
- 3- Başkaları tarafından kabul edilme; başarılı olma, başkalarının bireyin kendisini değerli bir insan olarak görmelerine katkıda bulunur.

Başarı gereksinimi bir görevi ya da davranışı mükemmellik ölçülerine göre, hatta daha üstünde yapma arzusuyla kendini göstermektedir. Özellikle sanayileşmiş ve özel girişimci ekonomiyi temel olarak benimsemiş toplumlarda oldukça yüksektir. Bu gereksinim özgürlük gereksinimiyle paralellik gösterir. Başarılı kişi bağımsız yaşamayı elde eder. Muhtaçlık ya da bağımlı olma duygularını reddeder. Başarının sağlayacağı yaşantıyı elinde tutmak için gayret gösterir.

2.4.1. Başarı Algısı

İstenilen davranışı elde etmek için yapılan çalışmalar ve bu çalışmaların sonucunda elde edilen istendik değişiklikler başarı olarak adlandırılıyor. Bunu okul başarısı için düşündüğümüzde öğretmen öğrenci veli ve okul idarecilerinin yer aldığı sıkı bir takım çalışmasının gerekliliği ortaya çıkar. Eğitim kurumlarının yasal sorumluluğu bireyleri başarıya ulaştırmak ve onlara istediği hayatları yaşamaları için yetiştirmektir. Bunu yapmaları için öğrenci ve ailesi ile güçlü bir etkileşim içerisinde olmaları gerekir.

Başarı kavramı herkeste aynı karşılığa sahip olmayabilir. Süreç sonunda hedeflenen olgunun ne kadarının gerçekleştiği ve bu kısmi sonucun kimi ne kadar mutlu edeceği süreç içerisinde yer alan kişilerin beklentileri ile

alakalıdır. Bir yarışmayı ikinci sırada bitiren çocuk dereceye girdiğine sevinirken annesi birinci olamadı diye mutlu olamayabiliyor. Onun çalıştırıcısı olan eğitmeni senden rekor bekliyordum diyerek mutlu olmadığını gösterebiliyor. Tüm bunların yanında babası centilmen yarıştın yarışma cesareti göstermen benim için yeterliydi diyebilir. Ve çocuğunun yarışmaya katılmasından dolayı onu herkesten daha başarılı görebilir.

Eğitim oluşumu kapsamında yer alan öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin “Başarı” kavramından farklı şeyler algılamaları bu süreci başarısızlığa uğratabilmektedir (Açıkalin ve Summak, 2003:151).

Başarı kavramının herkes için farklı anlamlar taşıyabileceğine değindik. Hedefin belli bir kısmının gerçekleşmiş olması öğretmeni tarafından o çocuğun kriterleri göz önüne alındığında başarı sayılmakta iken ailesi için veya öğrenci için başarı sayılmamaktadır. Öğrencinin kendisinin başarısız olduğunu düşünmesine yol açan kendi ölçü kriterlerinin farklı olmasıdır. Başarı kavramına kendisinin yüklediği anlamla tüm sonuç değişmektedir. Bu çerçevede başarı kavramını paylaşan bireyler için başarının nasıl algılanması gerektiğinin, başarının karşılığının ne olduğunun tam olarak kendilerine anlatılması gerekir. İstedikleri sonuçlar ortak bir noktada ortaklaştırılmalıdır. Eğitim programının içeriğinde yer alan amaçların ne kadarının gerçekleşmesinin gerektiğini veya ne kadarının gerçekleştiğinde başarılı olduğunu herkes bilmeli ve iyi anlamalıdır. Bu gerçekleşmediği takdirde öğrencinin devam eden eğitim süreci olumsuz etkilenecektir.

Başarı eğitim içerisinde tarif edilecekse hedeflenen davranışların ne kadarına ulaşıldığı veya istenilen davranışların ne kadarının gerçekleştirilebildiğidir.

Başarı, istenen sonuca ulaşma, belirlenen amaca erişme, isteneni sağlama, elde etme olarak tanımlanabilir. Eğitim açısından düşündüğümüzde başarı; programa yönelik hedeflerle tutarlı davranışlar bütünü olmaktadır. Başka bir ifade ile bir öğrenci programdaki hedef davranışları sergilemesi halinde başarılı sayılabilmektedir (Demirtaş ve Güneş, 2002).

Eğitimde ulaşılması gereken başarı kavramının okul eğitiminde yer alan öğrenci veli öğretmen ve idare tarafından nasıl algılandığı neyin

karşılığının olduğu iyi analiz edilmeli ve ortak paydada buluşturulmaları gerekmektedir. Bu gerçekleştiğinde herkesin başarıdan beklentisi asgari düzeyde kesilir.

2.4.2. Okulda Başarıyı Etkileyen Faktörler

Bu başlıktaki faktörler öğrencinin kontrol edebildiği veya kontrol edemediği içsel etkenler yada dışsal etkenler olarak adlandırılabilir. Çocuğun geçmişinde yaşadığı başarı ve başarısızlıklar çocuğun başarılı olmadaki istek derecesi anne babasının başarıdan beklentileri, çevresi, arkadaşları öğrenci üzerinde etkilidir. Çocuğun yaşadığı çevrenin içerdiği unsurlar, coğrafi yapısı çocuğun ruhsal yapısının şekli ailesinin maddi durumu sosyo-kültürel unsurları çocuğun okul yaşamındaki başarısını etkileyen faktörlerdir. Bu etkenlerin hepsi başarıyı da başarısızlığı da besleyebilir. Anlaşılacağı üzere okul başarısını etkileyen faktörlerin hepsi bir arada çok fazla komplike bir yapı oluşturmaktadır.

Başarının asgari ve ortak tanımı belirlenen hedefe ne kadar yaklaştığınızdır. Bu başarı sürecinde öğrencinin almış olduğu yada öğrenciye verilen eğitimin içeriği ve kalitesi belirleyicidir. Bunun yanında öğrenciyi yaşayan sosyal bir varlık olarak düşündüğünüzde diğer etkileyici sosyo-kültürel durumları da göz önünde bulundurmalısınız. Öğrencinin başarısı üzerinde etkili olan bu öğrenme içerisindeki değişkenler öğrenme sürecinin sonundaki başarıyı arttırmada pay sahibidirler.

Teorik ve uygulamaya dayalı araştırmalardan hareketle öğrenci başarısını etkileyen çeşitli faktörler, aşağıdaki başlıklar halinde sıralanabilir (Topses, 2004).

- Öğrencinin fiziksel ve psikolojik gelişiminden, özellikle de özgüven ve öz değer duygularından kaynaklanabilecek sorunlar.
- Konuşma yetersizliği, bilişsel yetersizlik, problem çözme yeterliliğinin olmaması, kaygı yoğunluğu, motivasyon gibi çeşitli psikolojik beceri donanımlarında eksiklikler.
- Derslere hazırlık yapmamak.

- Devamsızlık.
- Planlı ve disiplinli çalışmamak.
- Ders çalışma yöntemlerini bilmemek.
- Düzensiz ve yetersiz uyku.
- Dikkat gücü ve bilişsel dayanıklılıkta yetersizlik.
- İletişim eksiklikleri.
- Çeşitli hormonal değişikliklerin neden olabileceği uyum sorunları.
- Öğrencinin belirli derslere karşı geliştirebileceği olumsuz akademik benlik tasarımı.
- Çocuk ya da gencin fizyolojik ya da psikolojik çeşitli gelişim kusurları.
- Aile yapısının ekonomik ve sosyal sorunları, ailedeki birey sayısı.
- Aile içi geçimsizlik, düzensizlik ve iletişim sorunları.
- Gelişim sürecini olumsuz yönde etkileyebilecek, çeşitli ana-baba tutumları.
- Öğrenim için gerekli olabilecek temel gereksinimleri karşılayamamak.
- Kalabalık sınıflar.
- Yönetici, öğretmen ve öğretim elemanlarının yetersizliği.
- Programların, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre düzenlenmemiş olması.
- Öğretimin salt bellek yeterliliğine ya da ezbere dayalı olması.
- Öğretmen tutum ve davranışlarındaki yanlışlık, yetersizlik.
- Çalışma ortam ve olanaklarının yokluğu ya da yetersizliği.
- Göçler sonucunda karşılaşılabilecek uyum sorunları gibi.

Tüm bu etmenler, olumlu ve olumsuz koşullarla çeşitlenebilir, başlıklara ayrılabilir, çok boyutlu olarak ortaya çıkabilir ve bu faktörler arasında ilişkiler kurulabilir. Ancak genel olarak öğrenci başarısını etkileyen faktörler, aileden kaynaklanan faktörler ve eğitim-öğretim ortamından kaynaklanan faktörler olarak ele alınabilir.

2.4.2.1. Bireysel Faktörler

Bireyin sahip olduğu özellikler, onun ders başarısında önemli bir yer tutmaktadır. Öğrencilerin okula girdiklerinde sahip oldukları özellikleri farklı olduğundan dolayı öğrenme-öğretme süreçlerindeki durumları da değişiklik

göstermektedir. Bireyin doğuştan getirdiği kalıtsal özellikleri çevresiyle etkileşim içinde gelişir ve içinde bulunduğu kültürden etkilenir. Farklı kültürlerden gelen öğrencilerin de davranışları arasında önemli farklılıkların bulunduğu bilinmektedir. Öğrenciler arasında ilgi, değer ve tutum gibi duyuşsal özellikler açısından da farklılıklar vardır. Öğrenciler arasındaki kalıtım, çevre ve öğrenme ürünü bu farklılıklar, bireysel farklılıklar olarak adlandırılır (Tarım, 2005). Öğrencilerin bu farklılıkları, başarılı ya da başarısız olmalarını etkilemektedir. Bireysel faktörler olarak cinsiyet, zeka, kişilik, motivasyon, bedensel ve fiziksel özellikler gösterilebilir. Bireysel farklılıkların en ön planda olduğu bazı yaş gruplarının da olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. 5-7 yaş grubunda bireysel farklılıkların çeşitliliğinin fazla olduğu söylenebilir. Bu çeşitlilik bu döneme ait öğrenme sürecindeki zorluklarında artmasına sebep olmaktadır.

2.4.2.1.1. Cinsiyet

Cinsiyet faktörü okul başarısında önemli bir faktördür. Başarı güdüsü araştırmalarda çok dikkat çeken bir değişkendir ve bu bağlamda etnik grup, cinsiyet, tutum, öğrenme alışkanlıkları ve sınıf düzeyi gibi birçok değişkenle ilişkileri incelenmiştir.

Bununla beraber cinsiyetin başarı güdüsü üzerinde etkili olup olmadığı konusu araştırmacıların özel olarak dikkatini çekmiş ve aynı kültürde yetişen bireyler arasında ve kültürler arasında cinsiyete göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Cinsiyet farklılıkları üzerinde yapılan bu araştırmalardan elde edilen sonuçlar tutarsız bulgular ortaya koymuştur. Zira başarıdaki cinsiyet farklılıkları farklı kişisel ve durumsal faktörlere bağlı olarak etkilenmektedir.

2.4.2.1.2. Zeka

Başarı, bireyin tüm yaşantısını etkileyen önemli bir kavramdır. Öğrenci başarısıyla bağlantılı en belirgin bireysel özelliğin zeka olduğu ifade edilmektedir ve öğrenci başarısı ile ilgili araştırmalar incelendiğinde,

öğrencinin başarısını etkileyen zihinsel yeteneklerden zekaya sıklıkla vurgu yapıldığı görülmektedir (Koç, 1981).

Bireyin yaşantısı boyunca karşılaşacağı en zor kavramlardan biri başarıdır. Kişinin başarı ile olan ilişkisi doğru orantılı olarak kişisel özelliği olan zekası ile ilgilidir. Kişi için zeki olabilme ve bunu istendik bir şekilde kullanabilmesi başarıyı yakalamasında en büyük etken olabilir. Zihinsel olan bu yetenekler programlı ve planlı bir şekilde yönlendirildiğinde kişi zekâsının meyvesini başarı olarak elde edecektir. Elde edilen başarı kişide olumlu duygular geliştirecektir. En başta kendine güven becerikli olma hissi ve ardından mutluluk gelecektir. Kişinin başarısızlık durumunda da istenmeyen duygular hayal kırıklığı, içe kapanma ve ardından depresyon duyguları kişiyi rahatsız edecektir. Bu duygular kişinin yaşamını en fazla etkileyen duygulardır. Zekanın kullanımı tüm bu duyguların hangileriyle karşılaşacağını belirler. Zekanın bilinçli ve doğru kullanımı kişinin yaşamındaki başarılarının kuşkusuz en büyük etmenidir.

Bireylerin zeka düzeyleri, güdülenmeleri, öğrenme stratejileri, tutumları gibi bireysel özellikleri, doğrudan ya da dolaylı olarak başarıyı etkileyebilmektedir. Bireyin başarısına önemli ölçüde etki eden “Zeka” ya ilişkin literatürde oldukça farklı bakış açılarından kaynaklanan farklı tanımlamalar söz konusudur. Ancak zekaya ilişkin bugüne kadar geliştirilen benzerlikler, zekanın bireyin sahip olduğu potansiyeli ile bu potansiyelden yararlanarak yeni durumlara uyum sağlayabilmesi ve karşılaştığı sorunlara çözüm bulabilme yeteneği olarak özetlenebilir (Selçuk, 1999). Sözü edilen bu durumlar bireyden bireye farklılık göstermekte ve okul başarısına etki etmektedir.

Zeka, ilköğretim çağındaki çocukların okuma-yazma konusundaki ilerlemelerinde ya da geri kalışlarında eğer başka olumsuz bir etken yoksa öğrenme yeteneğinin en güçlü belirleyicisidir (Bacanlı, 2002). Çocuk ne kadar zeki olursa, nesnelere ve düşünceler arasındaki ilişkileri o farklılıkları o kadar kolay bulur ve bunları yeni durumlara o kadar kolay uygular. Böylece zeki çocukların normal ya da normalin altında zeka düzeyine sahip olan çocuklara

göre daha çok, daha çabuk ve kolay öğrendikleri ve bunun sonucunda daha başarılı oldukları söylenebilir.

Ancak başarı, zihinsel yeteneklerle olduğu kadar bu yeteneklerin geliştirilmesine uygun ortam ve koşullarla da yakından ilişkilidir. Zeka ile ilgili olarak yapılmış araştırma sonuçlarına göre, üstün zeka her zaman başarının ön koşulu olmamakta, aksine çok zeki çocuklar bile başarısız olabilmektedir (Holt, 1997). Öğrenci başarısını salt öğrencilerin doğuştan getirdiği potansiyele, zekaya bağlamak da doğru bir yaklaşım olarak görülmemektedir. Çünkü başarı zihinsel faktörlerden çok duyuşsal ve çevresel faktörlerden etkilenir (Muss, 1985).

Tüm bu belirlemeler göz önüne alındığında zihinsel yapılanmanın kültürel ekonomik ve sosyal etmenlerin etkisinde kaldığı söylenebilir. Zeka kişinin kontrolünde olmakla beraber bu etmenlerin etkisi altında da kendi farklılığını gösterecektir. Bu durum, öğrenci başarısını etkileyen faktörler konusunda, zihinsel faktörler kadar duyuşsal, fiziksel ve çevresel faktörler gibi zihinsel olmayan faktörlerin de öne çıktığını göstermektedir.

2.4.2.1.3. Kişilik

Öğrencinin fiziksel durumu, fitratı, merakları, duygusal ihtiyaçları, kabiliyetleri, alışkanlıkları, öğrencinin bütünü oluşturur ve onun çevresiyle ilişki kurmasında başlı başına etkili olur. Öğrencinin sahip olduğu sakin, atak, çekingen, kendine güven gibi duyuşsal ve kişilik özellikleri, okul başarısını etkiler.

Öğrencinin kendi iç dünyası ile iletişimi onun okul hayatındaki yaşamıyla doğrudan ilgilidir. Kişilik özellikleri öğrenciyi başarı yolunda güçlü ya da güçsüz kılabilir. Sosyal yaşamdaki iletişim kurma becerisi ve hayat içindeki çekingenlikleri sınıf ortamında onun katılacağı etkinlikleri belirler. Kendisini dışlanmış hissetmesi yeteri kadar iletişim kuramamasının sonucudur ve bir müddet sonra onun içinde bulunduğu ortamdan gerekli faydayı sağlayamamasına yol açar. Karşılaştığı zorluklarda harcayacağı çaba oranı bunlarla belirlenir.

Öğrenciler kendi yeterlilikleri hakkında genel inançlara sahiptirler. Bu inançlar öğrencilerin stratejilerini kullanmasına ve güdülenmesine etkili olmaktadır. Bu stratejileri etkili kullanan öğrenciler, içinde buldukları durumda kendilerini denetleyebileceklerini düşünmektedirler. Bu düşünce onların başarılı olmasında etkili olmaktadır. Bu konuda kendilerine güveni olmayan öğrenciler yüksek kaygı yaşarlar. Duyuşsal stratejileri etkili kullanamayan öğrenciler;

-Çabuk öğrenmeye çalıştıkları için önemli fikirleri yeterince öğrenemezler.

-Çalışırken başarısızlık kaygısı duyarlar.

-Dersi yalnızca sınav baskısı ile çalışırlar.

-Zorlandıkları zaman ya çalışmayı bırakırlar ya da kolay olan kısımları çalışırlar.

-Kendilerini gergin hissederler (Can, 1992:4).

Yukarıda bahsedilen çalışmada öğrencilerin yoğun çaba isteyen önemli konulardan ziyade daha basit önemsiz konulara yöneldiği anlatılmaktadır.

Belirli bir konuda başarısız olmuş yenilgiye uğramış öğrenciler içinde buldukları durumu iki farklı şekilde yorumlarlar. Bunlardan birinci grup bu durumu kontrol edebildiklerini düşündükleri faktörlere yani yetersiz ders çalışmalarına bağlarlarken ikinci grup başarısızlık sebeplerini kendi kontrolleri altında bulunmayan sebeplere mal ederler. Fiziksel çevre, ruhsal durumum veya beceri seviyem bu kadar gibi. Bu iki gruptaki öğrencilerden birinci gruptaki öğrencilerin başarı beklentileri yüksektir ve ulaşmak için devamlı bir çaba içerisinde bulunurlar. İkinci gruptaki öğrenciler ise sorumluluğu almaz işin kolayına kaçarak hedefi kovalamaktan vazgeçerler.

Öğrencilerin başarılarında, “benlik” kavramı da önemli bir yer tutar. Benlik kavramı ve başarı konusunda yapılan araştırmalar daha çok benlik saygısı ve akademik başarı algısı üzerinde yoğunlaşmıştır (Kılıççı, 1992:36). Normalin üstünde zekaya sahip fakat başarı gösteremeyen çocuklarla, normal olarak nitelendirilen zeka düzeyindeki başarılı çocukların benlik kavramları arasında da farklılıklar vardır. Düşük başarı gösteren çocuklar, özgürlüklerinin kısıtlandığını, çevrelerinin kendilerine karşı olduğunu

sanmakta, yalnızlık duygusu içinde yaşamaktadırlar (Saturçay, 1980). Sonuçta sağlıksız bir benlik algısı oluşturmaktadırlar.

Benlik kavramıyla ilişkili olarak ortaya çıkan, öğrenci başarısını belirlemede en güçlü etkiye sahip özelliklerden birisi de, akademik özgüvendir. “Akademik özgüven; öğrencinin öğrenme özgeçmişine dayalı olarak herhangi bir öğrenme birimini öğrenip öğrenemeyeceğine yönelik olarak kendini algılayış tarzıdır (Soner, 2000). Başka bir ifadeyle, öğrencinin kendiyile ilgili tutumudur. Gerçekten de başarının çalışmaya, azim ve çabaya dayandırıldığı durumlarda, ulaşılmış her başarı artan güven duygusuna, güven duygusu da daha yüksek hedef ve yönelimlere, yüksek hedef ve yönelimlerde daha yüksek başarıya yol açacaktır (Köse, 1998).

2.4.2.1.4. Motivasyon

Motivasyon ve güdülenme hiç kuşkusuz öğrencinin hedefine ulaşmasında etkili birer olgudur. Bu olgularla başarı aynı paralelde ve aynı yönde ilerler. Bu da başarının derecesini arttırır. Bu duygular olmadan kolay elde edilen bir başarıdan söz edilemez. Ama aynı yöne ilerleyen motivasyon ve güdülemenin başarıyı gerçekleştirme ihtimali fazladır. Bu olguların ters yönde ilerlemesi başarının elde edilmesinin zor olacağını gösterir. Motivasyon ve başarı arasında pozitif bir ilişki vardır.

Başka bir görüşe göre de, eğitimcilerin karşılaştığı temel sorunların, öğrencilerin zekaları ya da entelektüel kapasiteleri ile ilgili olmadığı bilinmektedir. Temel sorun, öğrencilerin öğrenmeye olan ilgilerinin az olması ve sınıf içinde başarıya karşı motivasyonlarının düşük olmasıdır (Kotil, 2003). Ulaşılması istenen hedefe karşı duyulan merak, ilgi ve güdülenme öğrencinin öğrenme sürecine katkı sağlamakla beraber tersi durumda öğrenme süreci ve başarı sekteye uğramaktadır. Öğrenme süreci güçleşmektedir.

Eğitim kurumunda öğrencinin sevmediği ya da ilgisini çekmeyen ders için oluşturduğu negatif duygular onun bu derse karşı ilgisini azaltacak ve yine onun bu dersten başarısız olmasına sebep olacaktır. Bu dersteki başarısızlığından dolayı çevresi tarafından başarısız ilan edilen öğrenci

kendisine söylenen başarısızlık kelimesiyle diğer derslerine karşı olan motivasyonunu da kaybedecektir. Böylelikle öğrenci başarısızlık sürecinde ilerlemeye başlayacak ve diğer derslerinde de başarısız sonuçlar alacaktır. İlgisini ilerleyen süreçte tamamen kaybeden öğrenci başarısız olmaya devam edecektir. Motivasyonunu, ilgisini, merak duygusunu, güdülenmesini kaybeden öğrencilerde bu durum kaçınılmazdır.

2.4.2.1.5. Bedensel ve Fiziksel Özellikler

Canlılar arasında bedensel farklılıkların belki de en büyük ayırma yol açtığı varlık insandır. Diğer canlılarda bu durum yaşamın devam etmemesi ile sonuçlanabilir. Ama insan ömrünün sonuna kadar yaşamını sürdürmek zorundadır. Aynı işi yapmaları beklenen öğrenci grubundaki öğrenciler arasındaki bedensel farklılıklar o eylem için harcanacak çabayı çok farklı bir hale getirebilir.

Zeka özürleri ve çeşitli kişilik bozuklukları yanında; işitme ve görme bozuklukları, ilk konuşma yaşı, konuşma problemleri, nefes darlığı, solunum güçlükleri, ateşli ve bulaşıcı hastalıklar, salgı bezlerindeki bozukluklar, sara ve menenjit gibi hastalıklar çocuğun zihinsel yeteneklerini zedeleyerek çocuğun çabuk yorulmasına ve dikkatinin dağılmasına yol açtıkları gibi, çocuğu okuldan uzaklaştırdıkları için başarısızlığa zemin hazırlarlar (Ercan,1998).

Beslenme etkenine bağlı çeşitli fizyolojik ve psikolojik patolojilerin de başarıyı olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır. Yapılan araştırmalarda, yetersiz ve dengesiz beslenmenin, öğrencilerin dikkat sürelerini kısalttığı, algılamalarını azalttığı, öğrenmede güçlük ve davranış bozuklukları çekmelerine yol açtığı, başarı ortalamalarında düşüklüğe neden olduğu bildirilmiştir (Altınköprü, 1999). Bedensel engeller de, doğal olumsuz etkileri yanında, öğrencilerde psikolojik rahatsızlıklara ve bozukluklara neden olma açısından başarıyı olumsuz etkileyen faktörlerden sayılabilir.

Bireyin kendi dünyasındaki bu farklılıklar onu diğer bireylerden farklı kılarken başarıya ya da başarısızlığa yaklaştırır. Bu farkın hangi yönde olacağı kişinin kendindeki farklılıkları yönetmesi ile mümkündür.

2.4.2.2. Aile Faktörü

Öğrencinin gerçekleştirecek hedefe yakınlaşmasında etkili faktörlerden biri de aile faktörüdür. Aile öğrenciden aşırı bir başarı bekliyorsa ya da hedeflenen başarı öğrenci için ulaşılmaz bir hedefse öğrenci başarısız sayılacaktır. Burada aile çocuğunun durumunu iyi belirlemelidir. Kapasitesinin üstünde bir başarıyı çocuktan beklemek ve bunun gerçekleşmemesi durumunda öğrenciye başarısızlık sıfatını yüklemek öğrencinin devam eden hayatında sağlıklı bir şekilde gerçekleştirebileceği olayları bile becerememesini tetikleyecektir. Öğrencinin öz güvenindeki bu kırılma başarıyla yapabileceği işleri yapmasında büyük engel olacaktır. Çocuk başarısız olacağı kaygısıyla kendini çoğu süreçten alıkoyacaktır.

Okul başarısında ailenin tutumu son derece önemlidir. Ebeveynlerden birinin veya her ikisinin, okula ve öğrenmeye karşı olumsuz tutumu, çocuğunda okula karşı olumsuz duygular geliştirmesine yol açmaktadır. Bu durumda ailelerin yardımı ön planda gelmektedir. Bazı derslerde başarılı olamayan bir çocuğu yönlendirerek bu alanlarda başarılı kılmak, onun özgüvenini olumlu etkileyeceğinden zaman içinde okul başarısının gelişmesine yardımcı olacaktır. Öğrencilerin kendi yetenekleriyle ilgili algıları ailelerin cesaretlendirmeleriyle ya da olumsuz tutumlarıyla doğrudan etkilenmektedir. Ana babanın aşırı ilgisi, yanlış tutumu, ilgisizliği, baskısı, sertliği, sevgisizliği, uygun ev ortamının düzenlenmemesi gibi durumlar onların ders çalışmaktan soğumasına, korku ve gerginlik gibi olumsuz durumlara neden olabilmektedir. Nitekim yapılan araştırmalarda da öğretmenlerin öne sürdüğü en önemli nedenlerden biride ailenin ilgisizliği olmaktadır. Bu konuda çocukların sürekli izlenmesi ve okul aile birliği toplantılarında, ailelerin eğitimcilere yardımcı olmaları gerekmektedir (Ülgen, 1994:45).

Çocuklar, insanlar arası ilişkileri, toplumun değer yargılarını, öz güveni, yaşamla ilgili anlayışları büyük ölçüde aile içinde, ailenin bireyleriyle sürekli bir biçimde etkileşimde bulunarak öğrenirler. Bu ilişkiler olumluysa çocuklar sağlıklı bir gelişme gösterir ve okumaya, öğrenmeye arzu gösteren, çalışmaktan zevk alan, insanları seven, onlarla iyi ilişkiler kuran bireyler olurlar.

Anne-baba her şeyden önce çocuğunu iyi tanımalıdır. Çocuğunun hangi yönünün daha gelişmiş olduğunun farkında olmalıdır. Bir dersten başarısız olan çocuk başka bir dersten başarılı ise o dersteki başarısı ile övülmeli ve bu başarının devamı için çalışılmalıdır. İlköğretim yönetmeliğinde değerlendirme ve ölçme kısmında öğrenci bir bütün olarak değerlendirilir ibaresi geçer burada bahsedilen matematik, Türkçe, hayat bilgisi derslerinden başarısız olan bir öğrencinin beden eğitimi dersinden başarılı olması durumunda o öğrencinin okul başarısı değerlendirilirken başarılı sayılması gerektiğini vurgular. Ailelerde öğrencilerinin başarılı yönlerinin alıp o yönde ilerlemesini sağlamakla görevlidir. Kendini başarılı olarak gören çocuğun öz güveni artacak ve öğrenme isteği körelmeyecektir.

Sağlıklı bir aile yaşamında kişiler üstlerine düşen görevlerin bilincinde olurlar. Aralarındaki iletişim olması gereken düzen ve saygı içerisindedir. Kişiler hem bağımsız hareket ederler hem de bu bağımsızlık içerisinde diğer üyelerin bağımsızlık alanlarına dikkat ederler. Bu şekilde herkes kendi rolünün içeriğini yerine getirir. Ebeveynler bu değerlerin olumlu yönde gelişmesine en büyük katkıyı yaparlar. Toplumun temel taşı aileler bu dengeyle beraber toplumun yapısına da katkı sağlarlar ve sağlıklı bir toplumun yetişmesinde rol alırlar. Sağlıklı toplumlar kuşkusuz, bilinçli sürekli bir biat durumunda olmayan ve doğruyu ve gerçeği bulmada etkili yöntemleri sağlıklı bir şekilde kullanan başarılı milletlerdir.

Aile çocuğun fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel her türlü gelişiminde temel ortamdır. Ailede çocuklar ve yetişkinler birbirlerini etkileyerek sürekli bir etkileşim içindedirler. Anne-baba ve çocuk arasındaki etkileşim, bir yandan çocuğun davranışlarını biçimlendirirken diğer bir yandan gelecekteki davranışları üzerinde de etkili olur.

Çocuğun öğrenme tutumunun şekillenmesinde bilgiye ulaşma isteğinin derecesi önemlidir. Bilgi kaynağına ulaşma isteği onun sorgulayıcı kimliğinin ön plana çıkaracaktır. Doğruyu bulma onu şekillendirme isteği ortaya yeni ürünler çıkaracaktır. Bu ilgi eğitim kurumunda öğrenim gören öğrenci de şüphesiz öğrenme isteği olarak ortaya çıkacaktır.

Başarılı öğrencilerin anne babaları çocuklarının üzerinde kurdukları otoriter yapıyı baskıcı olmaktan çok kontrol edici olarak şekillendirirler. Bu çocuklar kendi karar verme yeteneklerini kullanırlar ve bunu zamanla geliştirirler. Zamanla çocuk yetişkin olarak davranmayı öğrenecektir. Bunun yanında aileleri tarafından da destekleyici davranışlar sergilendiğinde diğer öğrencilere nazaran hatırı sayılır bir başarı farkı ortaya çıkacaktır.

2.4.2.2.1. Ailenin Yapısı

Aile içerisindeki iletişim şekli çocuğun başarısında bir etkidir. İletişim esnasında en önemli nokta çocuğa gerekli değerlerin verildiğinin kendisine hissettirilmesidir. Çocuğa saygı duyulmalı ve bunu fark etmesi sağlanmalıdır. Bunun için, aileler çocuğun içinde bulunduğu bütün çevrelerde onun için geçerli olan bütün kavramlara dikkat etmelidirler empati kurmalı onun gözün görebilmeyi öğrenmelidirler.

Bu şekilde devam eden anne-baba-çocuk ilişkisini başarısız olma şansı yok denilecek kadar azdır. Bu ilişki devam ederken çocuğun yaşadığı çevrenin sınırlılıkları da gözden geçirmeli karşılıklı bir güven ortamı oluşturulmalıdır. Kendini güvende ve değerli hisseden çocuk daha az hata yapacak veya gerçekleştireceği davranışları, olayları ailesi ile birlikte gözden geçirecektir.

Çocuğun başarısında ailenin çocuğa karşı tutumunun önemini biliyoruz. Özgür yetiştirme ile üzerinde hiçbir baskı hissetmeyen çocuğun ayırımının da yapılması gerekmektedir. Burada bahsedilen baskı kendisinden istenilen başarının ne kadar önemli olduğunun vurgulanmasıdır. Üzerinde böyle bir yük hissetmeyen çocuk şüphesiz başarısızlığından da bir kaygı

duymayacak bu kaygısızlıkta onun başarıya verdiği önemi azaltacaktır. Böyle bir öğrenciden bir şey üretmesini beklemek hayalperestlik olacaktır.

Ailenin çocuklarına karşı gösterdiği yanlış tavırlar onlara karşı sert tutumlar ve baskıcı tavırlar onların der çalışma konusunda gerginlik duymalarına ve devamında ders çalışmadan soğumalarına sebep olmaktadır. Tam tersi durumlarda öğrencisinin üzerinde baskıcı otorite kurmaktan kaçınan onun ders çalışma ortamını düzenleyen ilgilenen başarısını öven, başarısızlığını destekleyici açıklamalarla, “Çalışırsan yaparsın” gibi sözlerle teselli eden aileler çocuğun öğrenim hayatına büyük katkıda bulunurlar.

Öğrencinin geçmişteki başarı durumuna bakarak, gelecekteki eğitim durumuyla ilgili olumsuz yargılarda bulunan ana babalar öğrencinin kendi yetenekleriyle ilgili algılarını olumsuz yönde etkilemekte hatta öğrenilmiş çaresizlik yaşamasına neden olmaktadır.

Sağlıklı iletişimin meydana geldiği, çocuğa gerekli olan duyguların yeterli miktarda hissettirildiği ailelerde çocuk için başarıya ulaşmak daha az çaba gerektirir. İlgı, sevgi, şefkat, disiplin işleyişindeki ailenin başarılı olması çocuğun başarısına büyük bir katkı sağlar. Ters durumlarda başarısızlık kaçınılmaz son olacaktır.

Çocuklarının başarılı olmalarını ve başarı durumlarının olumlu yönde devamını isteyen anne-babalar, onlara rahat çalışabilecekleri özgür bir ortam sağlayarak, yaptıkları faaliyetlerle ilgilenerek ve başarılarından duydukları mutluluğu sözel olduğu kadar beden diline de yansıtarak destekleyici bir yaklaşım içinde olmalıdırlar (Çağdaş, 2002).

Anne babalar çocuklarıyla her iletişime geçtiklerinde bunu dikkatli bir şekilde yapmak zorundadırlar. Tutarsız olmak kaçınılması gereken en büyük sorundur. Onlara karşı çok sert tutumlar sergilemek veya tam tersi çok gevşek davranmak iletişimi önemsizleştiren ve ulaşılacak hedefi baltalayan büyük bir sorundur. Bunun yerine karşılıklı iletişime geçilmesi ve onun söylediklerine kulak verilmesi gereklidir. Kendini özgürce ifade etmesi için gerekli güven ortamı sağlanmalıdır.

Anne babalar nasihat çeken ebeveynler yerine çocuklarının isteklerini canlandıran onlara yol gösteren birlikte olduklarını hissettiren onlara yalnız olmadıklarını hissettiren kişiler olduğunda çocukların yetişkin olmalarına daha büyük katkılar sağlayacaklardır.

İstenilen ve olması gereken aile yapısında herkesin rolü belirlidir. Ve bu sorumluluklarını herkes içten ve zorlamasız yerine getirir. Herkes birbiriyle duygusal olarak bağlıdır. Mecbur olmadıkları halde birbirlerine yardım ederler. Her birey sürekli olarak birbirlerinin gelişimine katkıda bulunur. Herkes kendini devamlı olarak yenileme ve zamana uyma ihtiyacında hisseder. Aile topluma da ilişkisini yeterli seviyede tutar. Ne tam olarak toplumdan gelen verilerle hareket eder. Ne de topluma karşı tutum içerisine girip kendini soyutlar. Bu oluşumdaki bir ailede yetişen çocuk kendine olan özgüveni tam, sosyal iletişimi kuvvetli ve gereksiz kaygılardan uzak bir çocuk olarak büyür.

Diğer taraftan yukarıdaki paragrafta bahsettiğimiz ailenin tersine baskıcı ve otoriter bir ailede işler bu kadar yolunda gözükmez. Baskın ailenin lideri gücü her zaman elin tutmak ister ve paylaşmaz. Etrafındakiler ona boyun eğmelidirler ki bu da bir çocukta olmasını istemediğimiz öz güven eksikliğini doğurur. Kendi benliğini kişiliğini karakterini ortaya koyamayan çocuk yetişkin olma yolunda çok yavaş ilerler. Psikolojik olgunlaşma istenilen seviyede olmaz. Çocuk kendini özgürce ifade edemez. Bu durum çocuk büyüdükçe düzeltilmesi zor bir hal alır.

2.4.2.2.2. Anne ve Babanın Eğitim Düzeyi

Aileler çocukların çevrelerinden model alacakları, ilk iletişim kuracağı kişilerdir. Anne-baba ve kardeşlerin eğitim düzeyleri, sosyal konumları çocukların eğitiminde ve hedef belirlemede etkilidir. Çocukların okuldaki etkinliklerin gösterilen ilgi ve yardım isteğinin karşılanması, sorularına açıklayıcı cevaplar verilmesi, anne ve babanın eğitim düzeyi ile ilgilidir. Düşük gelirli ailelerin çocuklarının anne-babaları, çocuğun yardım talebini

yeterince karşılayamamaktadır. Özellikle annenin eğitim düzeyi yükseldikçe çocuğun okul başarısının arttığı ortaya çıkmaktadır (Duman,1995).

Çocuğun annesiyle ilişkisi doğumdan önce anne karnında başlar. Çocuğun doğumuyla birlikte daha farklı bir boyutta devam eder. Anne çocuğun hem fizyolojik hem de psikolojik gereksinimlerini birinci derecede karşılar.

Çocuğun büyümesiyle paralel olarak çocukla anne ilişkisi daha bütün bir hale gelir. Anne çocuğun ilk arkadaşı ve ilk öğretmenidir. Dolayısıyla bu anlamda annenin çocuğun davranışları üzerinde çok etkisi olduğu görülmektedir (Elmacioğlu, 1998). Annenin eğitim düzeyi çocuğun başarısını önemli derecede etkilemektedir.

Çocuğun öğrenmenin en büyük evresi okul öncesi dönemde meydana gelmektedir. Bu konu da ülkemiz geç de olsa son yıllarda gerekli önemi göstermeye başlamıştır. Çocuk için davranışlarının çoğunun temeli okul öncesi dönemde atılmaktadır. Çocukluğun bu ilk evrelerinde edinilen tecrübe ve deneyimlerin ilerleyen eğitim hayatında ne kadar önemli olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Burada dikkat edilecek unsur çocuğun ilk öğretmenin ebeveynlerinin olduğunun bilinmesidir. Bu dönemin çocuk için ne kadar önemli olduğunu bilen ebeveynlerin yetiştireceği çocuğun diğer yaşlıtlarına göre ne kadar avantaj sağlayacağı malumdur.

Çocuk ailesindeki bireylerin eğitim öğretime karşı hissettiği duyguları kendisinde de kopyalar. Okumanın önemli ve değerli olduğunu düşünen bunu dile getiren ve davranışlarıyla hissettiren ebeveynler çocuklarının eğitime karşı hissedeceği olumlu duyguları beslerler.

Belirli bir eğitim düzeyine sahip ailelerin çocukları ile okumamış ailelerin çocuklarının daha başarılı oldukları gözükmemektedir. Burada çocuğun öğrenmeye ve eğitimde başarıya yönelik çabası ailesinin eğitimi olması ve bunu çocuğuna hissettirmesinden kaynaklanmaktadır. Yapılan araştırmalar da eğitimi anne ve babanın çocuklarının başarı düzeylerinin eğitimsiz anne ve baba çocuklarına oranla daha yüksek olduğu görülmüştür. Ailelerin eğitim geçmişi, o ailenin çocuklarının okul başarılarını etkilemektedir. Bu çocukların okulu bitirmesi veya mezun olmadan ayrılması, ailenin içinde bulunduğu

sosyal sınıfın eğitimden ne beklediğiyle alakalıdır. Aile eğitimin önemini davranışları ve duygularıyla çocuğuna yansıtabiliyorsa çocuk eğitime karşı ilgisini kaybetmeyecektir. Ailenin eğitilmiş olmanın kişiye verdiği farklılığı her fırsatta çocuğuna hatırlatmalıdır.

Eğitimde en büyük görev okula düşer. Fakat ilk eğitim ailede başlar. Eğitim yönünden ailenin temel fonksiyonu sevgi, saygı, güven, hoşgörü ve şefkat hususlarında çocuklarına insani duygular kazandırmaktır. Aileden aldığı bu duygular sayesinde çocuğun kişiliği gelişir. Ailede uyumsuzluk, dengesizlik, sosyo-ekonomik ve kültürel yoksulluk, organizasyon eksikliği gibi sorunlar, ailenin eğiticilik fonksiyonunu olumsuz yönde etkileyebilir. Çocuk beş yaşına kadar ailenin eğitimi altındadır. Altı ve yedi yaşından itibaren eğitici fonksiyonuna okulda katılır. Ailenin içinde bulunduğu atmosfer çocuğun karakterini şekillendirerek onu topluma kazandırır ve sosyo-kültürel şahsiyetinin gelişmesine katkıda bulunur.

Aile ve okul arasındaki ilişki çocukların arasındaki başarı farklılıklarının oluşmasında rol oynar. Burada çocuğun ailesinden aldığı geri dönütler etkili olmaktadır. Çocuğun okul hazırlığında anne-babadan destek görüp görmemesi, ödev ve projelerinde ailesi ile birlikte çalışıp çalışmaması, bilmediği veya merak ettiği konularda sorduğu sorulara cevap alıp almaması ya da tam manasıyla kendisiyle eğitimi konusunda ilgilenilip ilgilenilmemesi okul başarıları ölçümünde öğrenciler arasında farklılıklar ortaya çıkarmaktadır. Kuşkusuz ailesinden gerekli ve yeteri kadar olumlu tepkileri alan öğrenci okulu sevmekte zorlanmayacak ve akademik başarısı geçerli bir düzeyde artacaktır.

Tahsilli anne-babaların çocuklarındaki başarı güdüsünün harekete geçirmekte daha usta oldukları görülmektedir. Yapılan araştırmalar başarılı öğrencilerin ailelerin öğrenim düzeylerinin, başarısız öğrencilerin anne babalarının öğrenim düzeylerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir (Soner, 2000:252).

2.4.2.2.3. Ailenin Ekonomik Durumu

Ailenin geçim koşulları, çocuğun kişiliğine etki yapan bir başka etkendir. Baban işi, annenin çalışması, çocukların okul çağındayken çalışmak zorunda kalması, ailenin geliri, anne-babanın çocuklarıyla bir arada bulunmasının süresi, ailenin sık sık yer değiştirmesi gibi değişkenler çocuğun kişiliğini etkiler (Altınköprü, 1999). Düşük sosyo-ekonomik anne ve babaların çocuklarından istedikleri başarılar, kendine güven miktarları sergileyecekleri özgürlük miktarı ebeveynlerinin koyduğu sınırların dışına çıkmayacak şekilde biat etmiş ve sorgulamasız boyun eğme şeklinde ortaya çıkar. Orta ve yüksek düzeydeki sosyo-ekonomik ailelerde bu asgari oranda ve yaşına uygun derecede çocukların kendi tercihlerine bırakılmıştır.

Çocuğun küme içindeki yerinin belirlenmesinde, babanın mesleği ölçütlerden biridir. Babanın toplumca beğenilen bir mesleğinin olması çocuklarında kıvanç duygusu geliştirir. Babanın işsiz kalması ya da çalışmaya karşı olumsuz tutum takınması yüzünden boşa gezdiğinde çocukların babalarına karşı olan saygı ve güven duyguları sarsılabilir.

Farklı maddi gelir düzeyine sahip ailelerin öğrenci başarılarının karşılaştırılmasında maddi gelir düzeyinin artmasıyla öğrenci başarısının çoğu zaman arttığı görülür. Burada maddiyatın sunduğu imkândan ziyade maddi yoksunluğun getirdiği geçim derdi ve bunun sonuçlarının etkisi daha çoktur. Maddi olarak ailesine katkı sağlamak isteyen öğrenci çalışmak zorunda kalacak ve bu çalışmadan dolayı derslerine karşı gerekli ilgiyi gösteremeyecektir. Kimi zaman yorgunluktan kimi zaman da para kazanmanın verdiği rehavetle ders çalışma işini bir kenara bırakacaktır. Ayrıca öğrencide yaşına uygun olmayan ve istenmeyen davranışlarda bu rehavet sonucu ortaya çıkabilir. Çocuk olduğu hissettirilmeyen çocuktan o yaşa ait davranışları beklemek biraz hayalî olacaktır. Çalışmaya gelince boyundan büyük işler yaptırılıp başarıya gelince yaşının gereği itaat beklenmemelidir.

Alt sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin okulla bağlantılarının zayıf olduğu, genellikle öğretmenle görüşme isteğinde bulunmadıkları, veli

toplantılarına öğretmenin zorlamasıyla geldikleri ve toplantılarda pasif, sorunlara çözüm aramadıkları görülmektedir. Düşük sosyo-ekonomik ailelerde karı-koca ve çocuklarla iletişimde baba otoritesi egemen olmaktadır. Çocuk eğitiminde fiziksel ceza, azar gibi olumsuz tekniklere sıkça başvurulmaktadır. Bu disiplin yöntemi çocuğun benlik duygusunu zedeleyerek kendine saygısını yitirmesine neden olur. Dolayısıyla sonuçta düşük performansa yol açmaktadır (Kepçeoğlu, 1995:220).

Yoksul bir aile gereksinimlerini giderememek yüzünden birçok sorunla karşılaşabilir. Bu sorunlar çocukların gelişimini sağlamada önemli olan ailenin dirliğinin bozulmasına yol açabilir. Ekonomik olarak varlığını sürdüremeyen aile dağılmak zorunda kalabilir. Parçalanmış bir ailenin içerisindeki çocuk için başarı kavramı ulaşılması zor bir hedef haline gelir.

2.4.2.3. Eğitim ve Öğretimden Kaynaklanan Faktörler

Okulların görevi, Milli Eğitimin genel amaçlarında ifadesini bulan ve önceden belirlenmiş özellikleri, belirli dersler aracılığı ile öğrencilere kazandırmaktır. Öğrencilerin bu özellikleri kazanması; davranışlarında, önceden belirlenmiş hedefler doğrultusunda, değişiklikler meydana gelmesi eğitim süreciyle sağlanabilmektedir. Öğrencilerin bu hedefleri kazanması öğrenme yoluyla meydana gelmektedir. Öğrencilerin öğrenebilmeleri, belirlenen hedeflere ulaşabilmeleri yani başarılı olabilmeleri için de nitelikli öğretim hizmetlerine, uygun öğretim ortamlarına gerek duyulmaktadır (Bloom, 1998:11).

Bir öğrenmenin beklenen sonucu vermesi; çocuğun veya öğretmenin merkezde olmasına, çocuğun zihinsel yapısına, sınıf ortamının fiziksel durumuna, zamanın etkili kullanımına, sınıf atmosferine, öğretmen tarafından kullanılan yöntem ve tekniklere, öğrenme merkezlerinin oluşturulmasına, uygun değerlendirmelere bağlı olmaktadır. Eğitim ve öğretim ortamları temelde üç kategoriye ayrılmaktadır (Akyol, 2000:34).

-Bazı öğrencilerin kazanırken diğerlerinin kaybettiği ve kimin en iyi olduğunu ortaya çıkarmak için öğrencilerin birbiriyle yarıştığı yarışmacı öğrenme ortamı,

-Diğerlerinin ne yaptığıyla ilgilenmeksizin kendi amaçlarını gerçekleştirmek üzere öğrencilerin tek başına çalıştıkları bireysel öğrenme ortamı,

-Sonuca göre grup üyelerinin ya birlikte kazandığı ya da birlikte kaybettiği, ortak amaçlar doğrultusunda birlikte çalışmayı gerektiren iş birliğine dayalı öğrenme ortamıdır.

Okul başarısızlığının nedenlerini etkin öğrenme açısından inceleyen bir çalışmada, öğrenme ortamında aktif bilgi işleme olanağının bulunmaması, öğretimin farklı öğrenciler için değişik şekillerde tasarlanamaması, başarısızlıktan korkma, öğrencinin öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşıyamaması, sosyal etkileşimin olmaması, sadece okul başarısına yoğunlaşmış olma, öğrenilenler arasındaki kopukluk, negatif düşünce algı ve beklentileri gibi nedenlerin okul başarısızlığına etki ettiği de belirtilmektedir.

Etkili bir sınıf ortamı için en gerekli olan özellik karşılıklı saygı olmaktadır. Öğrencileriyle iletişimde yargılayıcı, suçlayıcı, aşağılayıcı, kırıncı bir dil kullanan öğretmen sınıf ortamının olumsuz etkilenmesine, gerginliğe neden olmaktadır. Olumlu sınıf atmosferi oluşturmada ve bunu sürdürmede öğretmenin sorumluluğu büyük olmaktadır. Buna göre etkili bir sınıf atmosferinin sağlanması ve korunması için (Sadık, 2006);

Öğretmenin öğrenci davranışlarına karışmada tutarlı ve adil olması,

- Açık yönergeler vermesi,
- Öğrencilerine saygı duyması,
- Cesaret verici olması,
- Yerinde ve zamanında övgü vermesi,
- Standartları korumada mantıklı ve tutarlı olması,

Öğrenci gereksinimlerine göre eğitim durumlarını ve planını ayarlayabilmesi gereklidir. Sınıf ortamı, öğrenme olgusunu arttırmaya yönelik olurken, çocukların kendilerini rahat ve huzurlu hissetmeleri üzerine de hazırlanmalıdır. Öğrenme sürecinde öğrenciler kendi evlerinden sonra en çok

vakti burada geçireceklerdir. Onlara pozitif hissettirecek ortam sunulmalıdır ki öğrenme süreci olumlu başlasın. Her canlıda olduğu gibi insanda uyumlu ve rahat olduğu yerde yaşamayı seçer. Yaşam alanında geçirdiği bu süre içerisinde mutlu olur. Kendini mutlu hisseden çocuk pozitif duygular beslediği sınıf ortamında kendini güvende hisseder ve bu öz güvenini arttırmasına da yardımcı olur.

2.4.2.3.1. Okul

Öğrenciler eğitsel amaçlara uygun olarak yetiştirilmesindeki temel değişkenlerden birisi okuldur. Okul, öğretim etkinliklerinin düzenli olarak gerçekleştirildiği, bu amaçla kurulmuş özel bir kurum, özel bir çevredir (Bursalıoğlu, 1979).

Okul bir eğitim ve öğretim kurumu olduğundan beri, insanoğlu, buraya birtakım bilgiler kazansın diye yolladığı çocuğunun başarısı ile yakından ilgilenmiştir. Çocuğun okuldaki başarısına gösterilen bu ilgi günümüz çağdaş toplumlarında, giderek önemini arttırmaktadır. Okul, çocuğun yaşamında çeşitli ve zengin deneylerin kazanıldığı bir yerdir. Benliğin gelişiminde ana-baba tutumlarının, çocuğun ana-baba ile ilişkisinin önemi, büyük olmakla beraber, okulun bu konudaki rolü de küçümsenemez (Saturçay, 1980).

Öğrencinin okula yönelik düşünceleri arasında derste uyguladıkları işlerin anlamlı olması, olumlu sınıf ortamının olması, yani bireyin kendisini o grubun bir parçası hissetmesi ve rahatça yardım isteyebilmesi vardır. Bunun yanı sıra okulda gerçekleştirilen etkinlikler öğrencinin sosyal ve düşünsel gereksinimlerini sağlamalı, onu okula gelmeye istekli yapacak şekilde tasarlanmalıdır. Eğer, öğrenci okulda geçirdiği zamanlarda sosyal ve düşünsel açıdan tatmin olabiliyorsa, başarı güdüsü de olumlu bir şekilde etkilenecektir.

Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir ve bunlar da sosyal, politik ve ekonomik olarak gruplandırılabilir. Okulun sosyal görevi çocuğu sosyalleştirmek yani çocuğa kültürü aşılmasıdır. Okulun politik görevi yetiştirdiği kuşağın toplumdaki devlet sistemine bağlılık göstermesi ve liderlik

görevi olan öğrencilerin seçilmesi ve eğitiminin gerçekleştirilmesidir. Okulun ekonomik görevi ise ekonominin insan gücü ve beyin gücü gereksinimini karşılamaktır (Akcan, 2001).

Okulun görev ve işlevleri şöyle özetlenebilir: Ailede başlatılmış olan toplumsallaşmayı sürdürmek, okul içinde olduğu gibi okul dışında da bireylerin birbirlerini kabul etmelerini sağlamak, öğrencinin doğuştan sahip olduğu öğrenme yetenekleriyle sonradan kazanıp edindiği becerileri bulup değerlendirmek, bunları bireylerin eğitimleriyle, toplumun bugünkü ve gelecekteki insan gücü gereksinimleri doğrultusunda geliştirip dengelemektir (Satılmış, 1998).

2.4.2.3.2. Öğretmen

Öğrenim sürecinde şüphesiz olmazsa olmaz öğretmendir. Her türlü eğitim materyalinin olduğu bir yerde bile öğretmen yoksa başarılı bir öğrenim süreci oluşmaz. Hedeflere ulaşmak için çok fazla çaba sarf edilmesi gerekir. Öğretmen eğitim öğretimin bir nevi çimentosudur. Malzemeyi bir arada tutar. Manevi olarak öğrenci ile görünmeyen bir bağ kurar ve onun öğrenme süreci içerisinde alacağı rolü verir.

Bu açıdan, okul içi faktörler arasında öğretmen öğrenci ilişkisi ve etkileşimi, öğretmene yönelik tutum, öğrenci başarısı üzerinde önemli bir yer tutmaktadır. Öğrenme ortamında, öğrenme ortamının belirleyicisi olma bakımından en önemli kişi öğretmendir. Sözü edilen öğrenme ortamlarının çocukların kendilerinden beklenenleri gerçekleştirebilmeleri için öğrenciler arasındaki ilişkileri de olumlu yönde düzenlemesinde yarar bulunmaktadır. Öğretmenin öğrencilere yönelik tutum ve davranışları öğrencilerin ders başarılarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilmektedir.

Eğitime ilk olarak başlayan çocuğun başarılı veya başarısız olarak nitelendirilmesinde rol oynayan bir diğer faktör öğretmenin tutumudur. Çocuğun bu ilk dönemde okulunu, sınıfını, derslerini sevmesi onun ilk öğretmenine karşı hissettiği duygularla bağlantılıdır. Öğretmeninden aldığı pozitif duygular çocuğun eğitim hayatına iyi duygularla başlamasına neden

olacaktır. Bu da devam edecek olan eğitim hayatı için iyi bir temel oluşturacaktır.

Öğrenci başarısı ile ilişkili olarak öğretmenden kaynaklanan en önemli faktörlerden birisi, öğretmen-öğrenci arasındaki duygusal ve sosyal ilişkidir. Bir dersin amaçlarının gerçekleşmesi, öğretmenin mesleki birikimi yanında, öğrencileri ile olan yakınlık ve samimiyetine birinci derecede önem vermektedirler (Bilgin, 1976).

Öğrencilere eğitim programındaki davranışsal amaçları kazandırmaya çalışmak öğretmenin amacı ve görevidir. Öğretmenin bir konu ile ilgili davranışsal amaçları öğrencilerine kazandırmaya çalışması ise o konuyla ilgili olarak kendisinde bulunan bilişsel, duyuşsal ve eylemsel davranışları öğrencisi ile paylaşması başka bir söyleyişle bu davranışların öğrencilerinde de oluşmasını sağlamaya çaba göstermesi demektir (Ergin ve Birol, 2000).

Bu amaçların gerçekleşmesi de öğretmenin faaliyetlerine bağlıdır. Okuldaki öğrenmeler sırasında öğrenilen konu ile öğrenci arasında bağlantıların kurulması ve etkileşimin sağlanmasında belirleyici olan öğretmenler, öğrenci öğrenmeleri ve yönelimleri konusunda etkili olmaktadır.

Öğretmenin tutum ve davranışları onun öğrenci hakkındaki görüşlerini yansıtmaktadır. Öğretmenin istekli oluşu öğrencinin içsel olarak güdülenmesini sağlayarak başarısını etkilemekte ve öğrencilerin düşünme ve öğrenme yollarında doğrudan etkisi olmaktadır. Öğretmenin öğrenciye gönderdiği mesajlara dayanarak, öğrenciler kendilerini yeterli-yetersiz, ya da yetenekli-yeteneksiz olarak düşünmektedirler. Öğrencilerin öğretmenin destek olmasıyla, karşılıklı saygıyı ve etkileşimli teşvik etmesiyle ilgili algılarının okul başarısında ve katılımlarında olumlu değişiklikler sağlamaktadır.

Öğrencinin elde edeceği başarının düzeyi üzerinde öğretmenlerin önemli rolünün olduğu bir gerçektir. Öğretmen, mesleki nitelikleri yanında kişisel özellikleri ile öğrenci başarısı üzerinde geniş bir etki oluşturur. Bir öğretmenin başarısı da, öğrencileri ile olan geniş çaptaki ilişkilerine bağlıdır. Sağlıklı olarak kurulabilen öğretmen-öğrenci ilişkileri, öğrencinin okul başarısını yükseltir. Öğrenme-öğretme sürecinin etkili olabilmesi için

öğretmenle öğrenci arasında çok özel bir ilişkinin, başka bir deyişle öğretmen-öğrenci arasında bir tür özel bağın kurulması gerektiği ifade edilmektedir. Araştırma sonuçları da, öğretmen tutumunun ve öğretmen öğrenci ilişkisiyle ilgili faktörlerin öğrencilerin başarıları üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Öğrenci başarısı ile öğretmenle güvenli ilişkiler kurma ve öğretmenin ilgisi arasında ilişkiler olduğu belgelenmiştir (Güven, 1994).

Öğretmenle ilişkili olarak öğrenci başarısına yönelik araştırmalarda karşımıza çıkan faktörlerden birisi, sınıf atmosferidir. Araştırma sonuçları, öğrenci özelliklerindeki farklar kadar, sınıfın yapı ve yönetimindeki farkların da başarıyı belirleyici olduğunu göstermiştir (Başaran, 1987). Öğrenci başarısı açısından düşünüldüğünde, öğretmenin sınıftaki atmosferi belirleyici olması, sınıf yönetimindeki beceri ve tutumu önem kazanmaktadır. Dolayısıyla sağlıklı bir sınıf yönetimi için gerekli faktörlerin bir araya getirilip düzenlenmesinden öğretmen sorumludur.

Öğrenme-öğretme ortamında başarıyı etkileyen sınıf içindeki davranışlardır, sınıfın etkili yönetimidir. Sınıfın iyi yönetilmesi, eğitimde başarılı olmak için ilk adım olarak kabul edilmektedir. Öğretmenin bireysel özellikleri, ders işlerken kullandığı öğretim strateji, yöntem ve teknikleri de sınıf yönetimini etkilemektedir. Öğretmenin uyguladığı, öğrenme strateji, yöntem ve teknikler de başarıyı etkileyen faktörlerdendir. Ancak, öğretmenin kullandığı öğretim yöntemleri kadar öğrenciye yaklaşım biçimi de önemlidir (Deniz, Avşaroğlu ve Fidan, 2002).

Öğretmenin öğrencinin başarısını etkilemedeki rolü tartışılmayacak kadar kesin olduğuna göre başarıda da başarısızlık danda en büyük pay sahibi öğretmendir. Öğretmenin karakteri, kişiliği ve bununla beraber mesleki kabiliyeti öğrencinin eğitim hayatını bütünüyle yapılandırmaktadır.

2.4.2.3.3. Okul ya da Dershane Arkadaşları

Öğrencinin karakterinin ve davranışlarının oluşmasında ya da yeni davranışlar geliştirmesinde bulunduğu sosyal ortamlar etkilidir. Bunların başında arkadaş gurupları gelir. İstenilen veya olması gereken davranışları

sergileyen guruplarla çocuğun iletişime geçmesine yardımcı olunmalıdır. Aileler bu gurupları okul yaşamında da oluşturabilir. En azından onlara olanak sağlanmalıdır. Çalışma alışkanlığı, okula ilişkin değerlendirmeleri, zamanın kullanılma biçimi gibi yönlerden başarıyı arttırıcı ve destekleyici bir yaşam biçimine sahip arkadaşlar, öğrenci için kazançtır.

Arkadaş gurupları öğrencilerin konuları, diğer arkadaşları ile tartışarak konuşarak, onlardan gelen yansımaları kullanarak daha iyi öğrenmelerine olanak sağlar. Birlikte çalışma öğrencilere diğer öğrencilerin bakış açılarını, farklı yorumlarını ve çözümlerini görme ve tanıma şansı verir; bu da öğrencilerin anlamalarını derinleştirme fırsatı yaratır.

Birlikte çalışarak öğrenciler, birbirlerine güvenme, destek olma, yardım etme, ödüllendirme, iyi iletişim kurma, çatışma önleme, liderlik/takip etme, risk alma, birlikte sorun çözme, sonuç üretme, kendine güven gibi özellikler geliştirir ve bireysel çalışmalara göre de kaygıları azalır (Açıkgöz, 2002:36).

Bununla beraber çocuklar kendilerine verilen sorunu arkadaş guruplarıyla beraber çözme gayretinde bulunma isteği sergileyebilirler. Gurup çalışmalarından keyif alan çocuk bunun yararlı yönlerini keşfeder ve birlikte çalışmanın önemini kavrar. Çocuğun diğer çocuktan öğreneceği bilgiler onların bilgi paylaşımını öğrenmesini sorumluluğu beraber üstlenmeleri gerektiğini anlamaları karar alırken ortak hareket etmeleri gerektiğini görmelerini sağlar. Bu da başarı için kullanılacak yöntemlerdendir.

Okulda başarı kavramının sürekli olarak yinelenmesi, sınıf arkadaşlarıyla karşılaştırılma, ailelerin sıkça yaptığı hatalardır. Çocuk öğrenim hayatında bu karşılaştırmalardan dolayı sürekli bir yarış hali hisseder. Bu yarış zamanla arkadaşlarıyla arasının açılmasına neden olur. Bir başka çocuğun ailesi tarafından devamlı olarak takdir edildiğini gören çocuk kıskançlık ve istenmeyen duygular hisseder. Bu çocuğun bulunduğu eğitim ortamından uzaklaşma hissini tetikler ve çocuk öğrenim hayatını kendini mutsuz hissettiren bir olgu olarak görür. Bu duygu çocukta kalıplaşır ve sosyal guruplar içerisinde yer almaktan paylaşımcı olmaktan uzak hale getirir.

2.4.2.3.4. Eğitim Ortamındaki Fiziksel Çevre

Fiziki ortam, insanların yaşayış biçimini etkiler. Dolayısıyla farklı çevrelerde yaşayan insanların problemleri de farklı olur. Bu nedenle öğrenciyi rahatsız eden çevredeki problemler üzerinde düşündüren yöntemlerle ders işlenmesinde fayda vardır. Okulların sahip olduğu fiziki ortamlarda eğitim öğretim faaliyetlerini etkiler. Okulun büyüklüğü, sınıfların durumu, sınıflardaki araç-gereçler, eğitim malzemelerinin yeri şüphesiz ders için önemlidir. Sınıfın ve binanın büyüklük, yapı türü, ışık, sıcaklık ve gürültü durumu itibariyle ders yapmaya elverişli olması gerekir. Bu gibi faktörler ders yöntemlerinin belirleyicisi olarak karşımıza çıkar (Güngördü, 2002).

Bir öğrenme ortamı olarak okulun sahip olduğu fiziksel olanaklar da sağlıklı bir öğrenme ortamının oluşması için ciddi bir öneme sahip olduğu düşünülmektedir. Okulun sahip olduğu araç-gereç ve altyapı yeterliğinin de öğrenme ortamının iyileştirilmesine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Dersin ve ders metodunun belirlenmesinde ders araç-gereçlerinin önemli bir rolü vardır. Okulda hangi ders araç-gereci mevcuttur. Bu araç-gereçlerin sayısı yeterli mi, bu araçlar ne zaman kullanılacak olması, durumu, ders yöntemini etkileyen unsurlardır.

Dalka, (2006) birleştirilmiş sınıflarda görev yapan 95 adet öğretmenle yaptığı çalışmada yeni programın birleştirilmiş sınıflı okullarda uygulanması ve başarı elde edilmesi, bu okulların bugünkü halleriyle imkânsız olduğunu, yapılandırmacı yaklaşım için okullarda olması gereken asgari fiziki imkânların okullarda bulundurulması gerektiği ifade edilmiştir.

2.4.2.3.5. Dershane ya da Etüt Merkezleri

Eğitim alanında öğrencinin başarılı olabilmesi için dershane veya etüt merkezlerinde yapılan eğitsel rehberlik çalışmaları kapsamında yapılan etkinlikler öğrencinin başarılı olmasında oldukça önemlidir. Bunlardan ilki öğrencilerin mevcut bilgi düzeylerini ölçüp öğretime bu seviye göz önüne bulundurulmasıdır. Dolayısıyla hemen hemen tüm dershane veya

etüt merkezlerinde öğrencinin ilgi ve yetenekleri çeşitli tekniklerle ölçülerek belirlenmektedir. Bu çerçevede öğrenciler, verimli ders çalışma teknik ve alışkanlıkları konusunda bilgilendirilmektedir. Bu çalışmalar sayesinde öğrencilere planlı ve programlı çalışma, ders çalışılacak ortamın özellikleri, kaynaklardan yararlanma, not alma ve özet çıkarma gibi alışkanlıkları edinme, kaynaklardan yararlanma ve tekrar yapma gibi konularda destek verilmektedir.

Öğrencilerin sınavlardaki başarı durumlarının takip edilerek, düşüş gösteren öğrencilerin başarısızlık nedenlerinin araştırılıp çözülmesi de eğitsel rehberlik faaliyetleri kapsamında yer almaktadır. Dershane ve etüt merkezlerinden öğrencilerin başarı durumları ile ilgili ders öğretmenleriyle de bilgi alışverişinde bulunmaktadır (Coşkun, 2005:43-44).

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada sosyal bilimlerde kullanılan genel tarama modeli seçilmiştir. Tarama modellerinden biri olan genel tarama modeli çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü veya ondan alınacak bir grup örnek üzerinde yapılan tarama şeklidir (Karasar, 1998:77).

Araştırma İstanbul Güngören ilçesinde bulunan üç ilköğretim okulunda görev yapan 1.sınıf öğretmenlerinin kendi görüşlerine başvurularak, 5-7 yaş karma eğitimin getirdiği zorlukları belirlemek amacıyla yapılmıştır. Öğretmenlere 24 sorudan oluşan görüşme niteliğindeki anketler verilmiştir. Araştırmanın örneklemindeki 22 tane 1.sınıf öğretmeni gönüllü katılımcılar olarak çalışmada yer almışlardır. 1.sınıf öğretmenlerinin sene boyunca verdikleri eğitim ve öğretimin kendileri tarafından değerlendirilmesi istenmiştir. Çalışma betimsel bir çalışma şeklinde oluşturulmuştur.

2012/2013 Eğitim öğretim yılında uygulanan 5-7 yaş grubunun bir arada yer aldığı sınıflardaki öğretmenlerin görüşlerine yer verilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin yaptıkları eğitimin hedefe ulaşip ulaşmadığını görmek ve öğretmenin kendi mesleğini icra ederken karşılaştıkları zorlukları ortaya çıkarmak amaçlı öğretmenlerle yüz yüze görüşme yoluyla yapılmış bir çalışmadır. Çalışma yürütülürken öğretmenlerden gelen konu başlıkları göz önüne alınmış en fazla sözü edilen sorunlar üzerinden çalışma yoğunlaşmıştır.

2012/2013 Eğitim öğretim yılında 12 yıl kesintisiz eğitim uygulamasından dolayı, anasınıfı çağındaki öğrenciler ile 1.sınıf çağındaki öğrencilerin oluşturduğu 5-7 yaş gurubu karışık öğrencileri barındıran 1.sınıfları ülke eğitimimizde dönem dönem değişik sebeplerle yer almış olan birleştirilmiş sınıf uygulaması yapılanmasına göre değerlendirdik.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2012/2013 eğitim-öğretim yılı İstanbul ili Güngören ilçesi 75. Yıl ilkokulu, Güneşlitepe İlkokulu ve Şehitler İlkokulu olarak belirlenmiştir. İlkokulda görev yapan birinci sınıf öğretmenleri de araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Her iki okulda da 5-7 yaş grubunun karışık yer aldığı sınıflar ve ayrı ayrı sadece 7 yaş sadece 5 yaş grubunun yer aldığı sınıflar bulunmaktadır. Güngören ilçesinin seçilmesinde veli yapısının kozmopolit çeşitliliğinin payı vardır. 22 tane 1.sınıf şubesi araştırmaya örneklem olmuştur. Güngören’de bulunan bu okullar için sınıf ortamları birbirine yakındır. 1.sınıf öğretmenlerinde çevre hakkında ortak görüş birliği söz konusudur. Öğretmenler okul içerisinde ve Güngören ilçe içerisinde iletişim halindedirler. Ortak zümre toplantılarında bir araya gelmektedirler.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan görüşme soruları 24 adettir. Sorularda öğretmenlerin net ifade kullanabilmeleri için “Evet/Hayır” cevabı istenmiştir. 3 soruda seçenekler verilip cevap istenmiş, 1 soruda derecelendirme (Kötü-Orta-İyi) yapılması istenmiş, 1 sorunun da cevabı açık bırakılıp görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerle yüz yüze görüşme yapılmıştır. Verilen cevaplardan birbirine yakın olanlar ortaklaştırılmış başlıklar haline getirilmiştir. Güngören 75.Yıl İlköğretim Okulu, Güneşlitepe İlköğretim Okulu ve Şehitler İlköğretim Okullarında 1.sınıf öğretmenleri ile görüşülmüştür. Öğretmenler tez konu başlığına çok fazla ilgi göstermiştir. Özellikle 4+4+4 uygulamasının tam olarak isabet ettiği sınıfları eğiten öğretmenler, yani 5-7 yaş grubu birleştirilmiş sınıfların öğretmenleri anket cevaplama da ve görüşmede samimi cevaplar vermişlerdir. Görüşmeler 2012/2013 eğitim öğretim yılının başlarından başlayarak dönemin sonuna kadar sürmüştür. Öğretmenlerin aynı sorulara sene boyunca verdiği cevaplar karşılaştırılmış değişiklik olup olmadığı da izlenmiştir. Konum itibariyle üç okul da birbirine yakın sayılabileceğinden okullara ulaşımında zorluk çekilmemiştir.

3.4. Verilerin Analizi

1. Katılımcıların tamamı öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 4. Mesleki kıdem dağılımı tablosu

Mesleki Kıdem	N	%
1-5 yıl	4	18
6-10 yıl	6	27
11-15 yıl	5	23
16 ve üzeri	7	32
Toplam	22	100

2. Katılımcıların mesleki kıdem dağılımı %18 ile 1-5 yıl %27 ile 6-10 yıl, %23 ile 11-15 yıl, %32 ile 16 yıl ve üzeri olarak izlenmektedir.

3. Katılımcıların tamamı 1.sınıf öğretmendir. Çalışmaya 22 sınıf öğretmeni katılmıştır.

4. 1.sınıf öğretmeni olan katılımcı öğretmenlerin sınıf mevcutlarının tamamı 38-45 kişi öğrenci aralığındadır.

Tablo 5. Sınıf metrekarelerinin dağılımı tablosu

Metre Kare	N	%
20-30m ²	1	4,5
31-45m ²	17	77,5
46-60m ²	4	18
Toplam	22	100

5. Ayrıca eğitim görülen sınıfların (metrekare) m² si incelendiğinde; 20-30 m² aralığındaki sınıfların yüzdesi %4,5, 31-45 m² aralığındaki sınıfların yüzdesi %77,5 ve 46-60 m² aralığındaki sınıfların yüzdesinin ise %18 şeklinde dağılım gösterdiği izlenmiştir.

Tablo 6. Sınıflardaki kız erkek öğrenci sayılarının tablosu.

Sınıf	Kız Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Mevcut	Kız %	Erkek %
1.şube	21	17	38	55,3	44,7
2.şube	18	23	41	43,9	56,1
3.şube	21	23	44	47,7	52,3
4.şube	20	22	42	47,6	52,4
5.şube	17	21	38	44,7	55,3
6.şube	18	21	39	46,2	53,8
7.şube	19	21	40	47,5	52,5
8.şube	17	26	43	39,5	60,5
9.şube	21	20	42	50,0	47,6
10.şube	21	24	45	46,7	53,3
11.şube	20	24	44	45,5	54,5
12.şube	21	21	42	50,0	50,0
13.şube	19	19	38	50,0	50,0
14.şube	17	20	37	45,9	54,1
15.şube	23	17	40	57,5	42,5
16.şube	22	18	40	55,0	45,0
17.şube	19	24	43	44,2	55,8
18.şube	20	24	44	45,5	54,5
19.şube	19	20	39	48,7	51,3
20.şube	19	20	39	48,7	51,3
21.şube	18	20	38	47,4	52,6
22.şube	16	20	36	44,4	55,6
Toplam	426	465	892	47,7	52,3

6. Ankete katılan 1.sınıf öğretmenlerinin sınıflarındaki kız erkek oranları tablodaki gibidir. Yapılan tablo incelemesinde erkek öğrenci sayısının kız öğrenci sayısına göre fazla olduğu anlaşılmaktadır. Sınıflarda ortalama %52,3 erkek, %47,7 kız öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 7. 60-72 ay uygulamasının uygulanma yüzdesini gösterir tablo.

60-72 Ay Uygulamasına Göre Sınıf Oluşumu	N	%
EVET	8	36,3
HAYIR	14	63,7
Toplam	22	100

7. “Sınıf mevcudunuz 60-72 ay uygulamasına göre mi oluştu?” sorusuna verilen cevapların %36,3’ü “Evet” olarak ve %63,7’si “Hayır” olarak oransal anlamda izlenmektedir.

Tablo 8. Sınıf başarı durumları tablosu.

Sınıfın Başarı Durumu	N	%
KÖTÜ	2	9,1
ORTA	8	36,3
İYİ	12	54,6
Toplam	22	100

8. “Sınıfınızda başarı durumunu nasıldır?” sorusuna verilen cevaplardan 2 şube öğretmeni “Kötü” 8 şube öğretmeni “Orta” 12 şubenin öğretmeni de “İyi” yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplara göre sınıf başarı durumlarının oransal hali izlenmektedir.

Tablo 9. Başarısız öğrenci tablosu.

Başarısız Öğrenci Durumu	N	%
EVET	15	68,1
HAYIR	7	31,9
Toplam	22	100

9. “Sınıfınızda başarısız öğrencileriniz var mı?” sorusuna verilen cevapların %68,1 oranında “Evet” olarak ve %31,9 oranında “Hayır” olarak oransal anlamda izlenmektedir.

Tablo 10. Başarısızlık nedenleri tablosu.

Neden Başarısızlar	N	%
Velilerin İlgisizliği	5	22,7
Yaş Durumu İtibariyle Çocukların Algılama Sorunları	10	45,4
Fiziksel Ortam Yetersizliği	7	31,9
Toplam	22	100

10. “Öğrencilerinizin başarısızlıklarını hangi nedenlere bağlıyorsunuz?” sorusu için belirlenen seçeneklerden sırasıyla 10 şube “Yaş durumu itibariyle çocukların algılama sorunları” seçeneğini 7 şube “Fiziksel ortam yetersizliği” seçeneğini 5 şube “Velilerin ilgisizliği” seçeneğini cevap olarak belirtmişlerdir.

Tablo 11. Değerlendirme kriterleri tablosu.

Değerlendirme Kriteri	N	%
Eğitimsel Olarak, Müfredatı Referans Alarak	5	22,7
Genel Durumunu Göz Önüne Alarak	10	45,4
Gözlem ve Tecrübelerime Dayanak	7	31,9
Toplam	22	100

11. “Değerlendirmelerinizi hangi kritere göre yapıyorsunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %22,7’si “Eğitimsel olarak, müfredatı referans alarak”, %45,4’ü “Genel durumunu göz önüne alarak”, %31,9’u “Gözlem ve tecrübelerime dayanarak” değerlendirme yaptıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 12. Aylara göre dağılım yapıp yapılmadığını gösterir tablo.

Aylara Göre Ayırma	N	%
EVET	16	77,2
HAYIR	6	22,8
Toplam	22	100

12. “Öğrencilerinizi sınıf içinde buldukları aylara göre ayırdınız mı?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %77,2’si “Evet” olarak ve %22,8’i “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 13. Farklı eğitim materyalleri kullanım tablosu.

Farklı Eğitim Materyalleri	N	%
EVET	7	31,8
HAYIR	15	68,2
Toplam	22	100

13. “Öğrencilerin buldukları aylara göre farklı eğitim ve öğretim materyalleri kullanıyor musunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %31,8’i “Evet” olarak ve %68,2’si “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 14. Davranışsal farklılıkların kriter oluşturmasını gösterir tablo.

Farklılıklar Kriter mi?	N	%
EVET	17	77,2
HAYIR	5	22,8
Toplam	22	100

14. “Başarı değerlendirmesinde yaş farkından kaynaklanan davranışsal farklılıklar sizin için bir kriter midir?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %77,2’si “Evet” olarak ve %22,8’i “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 15. Yeterli eğitim verilip verilmediği hakkında görüş gösterir tablo.

Yeterince ve Doğru Eğitim Görülüyor mu?	N	%
EVET	5	22,7
HAYIR	17	77,3
Toplam	22	100

15.“Aynı sınıfta eğitim gören farklı yaş gruplarının birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında yeterince ve doğru tekniklerle eğitim ve öğretim gördüklerini düşünüyor musunuz” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %22,7’si “Evet” olarak ve %77,3’ü “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 16. Birleştirilmiş sınıfın uygulamasının başarı için avantaj olup olmadığı hakkında verilen cevapları gösterir tablo.

Birleştirilmiş Sınıf Uygulaması Avantaj mı?	N	%
EVET	2	9,1
HAYIR	20	80,9
Toplam	22	100

16.“Birleştirilmiş sınıf uygulaması başarı için bir avantaj mıdır?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %9,1’i “Evet” olarak ve %80,9’u “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 17. Birleştirilmiş sınıfın uygulamasının başarısızlık için dezavantaj olup olmadığı hakkında verilen cevapları gösterir tablo.

Birleştirilmiş Sınıf Uygulaması Dezavantaj mı?	N	%
EVET	5	22,7
HAYIR	17	77,3
Toplam	22	100

17.“Birleştirilmiş sınıf uygulaması başarısızlık için bir dezavantaj mıdır?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %22,7’si “Evet” olarak ve %77,3’ü “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 18. Sınıfları bölme isteğini gösterir tablo.

En Az İki Sınıfa Ayırma Durumu	N	%
EVET	20	80,9
HAYIR	2	9,1
Toplam	22	100

18.“Okulunuzun fiziki şartları uygun olsaydı farklı aylarda doğmuş olan öğrencilerinizi sınıflarını en az iki sınıfa ayırmak ister misiniz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %80,9 “Evet” olarak ve %9,1’i “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 19. Ek sınıf uygulamasının başarıya etkisini gösterir tablo.

Ek Sınıf Uygulaması İle Verimlilik ve Başarı Durumu	N	%
EVET	18	81,8
HAYIR	4	18,2
Toplam	22	100

19. “Ek sınıf uygulaması ile öğrencilerinizin verimlilik ve başarı seviyeleri artarmı?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %81,8’i “Evet” olarak ve %18,2’si “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 20. İlgı, sevgi, şefkat üçlüsüne ihtiyaç olup olmadığı konusunda verilen cevapları gösterir tablo.

Öğrencilerin Sevgiye, Anlayışa ve İlgıye İhtiyaç Durumu	N	%
EVET	22	100
HAYIR	0	0
Toplam	22	100

20. “60-72 aylık öğrencilerin 1.sınıf seviyesinde ilgi, sevgi, şefkat üçlüsüne ihtiyaçları olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %100’ü “Evet” olarak izlenmektedir.

Tablo 21. Manevi destek durumunu gösterir tablo.

Öğretmenleri Olarak Manevi Desteği Veriyor musunuz?	N	%
EVET	19	86,3
HAYIR	3	13,7
Toplam	22	100

21. “Bu manevi desteği öğrencilerinize yeteri kadar verebildiğinizi düşünüyor musunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %86,3’ü “Evet” olarak ve %13,7’si “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 22. Öz bakım becerilerinin gerçekleşmesi durumunu gösterir tablo.

Öğrencilerin Öz Bakım Becerilerinin Durumu	N	%
EVET	4	18,1
HAYIR	18	81,9
Toplam	22	100

22. “60-72 aylık 1.sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerini sağlıklı bir şekilde yerine getirdiklerini düşünüyor musunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %18,1’i “Evet” olarak ve %81,9’u “Hayır” olarak izlenmektedir.

Tablo 23. Gruplandırma aylarını gösterir tablo.

Sınıfınızı Bölseydiniz	N	%
(60-63)-(63-72)	4	18,2
(60-66)-(66-72)	14	63,6
(60-69)-(69-72)	4	18,2
Toplam	22	100

23. “Sınıfınızı bölseydiniz gruplamanızı hangi aylara göre yapardınız?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri (60-63)-(63-72) gruplamasına %18,2 (60-66)-(66-72) gruplamasına %63,6, (60-69)-(69-72) %18,2 düzeyinde cevaplandırmışlardır.

Tablo 24. Başarı için gereklilikler tablosu.

Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Başarı İçin Gereklilikler	N	%
Bölünmüş Sınıf Uygulaması Gerekli	10	45,4
Eğitim Materyallerinin Farklı Olması	8	36,3
Sınıf Ortamının Değişmesi Gerekli	3	13,6
Görüş Belirtilmemiş	1	4,7
Toplam	22	100

24. “60-72 aylık 1.sınıf öğrencilerinin birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında daha başarılı olmaları için nelerin yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?” sorusuna 1.sınıf öğretmenleri tarafından verilen cevapların %45,4’ü “Bölünmüş Sınıf Uygulaması” olması gerektiğini ifade ederken diğer %36,3’ü “Materyallerin Farklılaştırılması” gerektiğini ifade etmişler. %13,6’sı ise “Sınıf Ortamının Değiştirilmesi” isteğinde bulunmuşlardır. %4,7’si görüş belirtmemiştir.

Hazırlanan 24 adet görüşme soruları ile yapılan bu çalışmada çalışmaya katılan ilköğretim 1.sınıf öğretmenleri genel olarak **5-7 yaş düzeyi için birleştirilmiş sınıf uygulamasını onaylamadıklarını, bu yaş gurubu için dezavantaj oluşturduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Öğretmenler 1.sınıf öğrencilerinin 66-72 aydan oluşturulmasından yanadır.** Velilerin ilgisizliğinin, sınıf ortamının klasikliğinin ve öğretim materyallerin çeşitliliğinin yetersiz oluşunun öğrencileri başarısızlığa yönelttiği konusunda fikir ortaya koymuşlardır.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Gerçekleştirilen araştırmada tümünü öğretmenlerin oluşturduğu 22 katılımcının meslekteki kıdem süreleri çoğunlukla 6-10 yıl aralığındadır. Tamamı birinci sınıf öğretmeni olan katılımcıların sınıf mevcutları ise 38-45 arasında değişmektedir. Sınıf metre kare olarak değerlendirildiğinde ise eğitim görülen sınıfın çoğunlukla 31m² - 45m² aralığında olduğu gözlemlenmektedir.

Katılımcıların sınıflarındaki öğrencilerin cinsiyet dağılımı kız öğrenciler için %47,7'si erkek öğrenciler için dağılım %52,3'tür. Erkek öğrencilerin her şubede biraz da fazla olduğu gözlenmektedir. Alınan sonuçlara göre sınıf mevcutlarının sadece %36,3'lük bölümü 60-72 ay uygulamasına göre oluşmaktadır. Katılımcı öğretmenlere göre sınıflarındaki başarı oranları büyük oranda iyi olmaktadır. Bunun yanı sıra başarısız öğrencilerin olduğunu da belirtmektedirler. Alınan sonuçlara göre öğrencilerin başarısızlıkların kaynağı büyük oranda velilerin ilgisizliği, yaş durumu itibariyle çocukların algılama sorunları ve sınıf ortamının 5 yaş grubuna uygun olmamasına dayanmaktadır. Öğretmenler yaptıkları değerlendirmelerde, sırasıyla genel durumu göz önüne alarak, tecrübe ve gözlemlerine dayanarak ve son olarak eğitimsel müfredatı referans alarak değerlendirme yaptıklarını belirtmişlerdir.

Sınıflar oluşturulurken, öğrencilerin doğum tarihlerinin dikkate alınmadığı ve aylara göre guruplaştırılıp ayrılmadıkları da gözlemlenmektedir. Öğrencilerin buldukları aylara göre farklı eğitim ve öğretim materyallerini genel olarak kullanmayan öğretmenler, başarı değerlendirmelerinde bu farklılıkların kendileri için bir kriter olduğunu belirtmişlerdir. Aynı sınıfta eğitim gören farklı yaş gruplarının birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında yeterli ve doğru tekniklerle eğitim ve öğretim görmedikleri düşüncesinde olan öğretmenler, birleştirilmiş sınıf uygulamasının başarı için bir avantaj olmadığını ifade etmişler ancak görüşülen öğretmenlerin % 22'si, bu uygulamanın başarısızlık için bir dezavantaj olduğunu da düşünmektedirler. Bununla birlikte, okulun fiziki koşullarının uygun olması durumunda farklı aylarda olan öğrencilerin sınıflarını ayırmayı istediklerini yoğunlukla

belirtmektedirler. Öğrencilerini (60-66) aylık ve (66-72) aylıklar olarak bölmek istemektedirler.

Ek sınıf uygulamaları ile öğrencilerin verimlilik ve başarı düzeylerinin arttığı yolunda düşüncelere sahip olan öğretmenler, 60-72 aylık öğrencilerin ilköğretim birinci sınıf düzeyinde sevgi, ilgi ve anlayışa gereksinimleri olduğunda da görüş birliğinde içersindedirler. Gerekli manevi desteği öğrencilerine yeterince verebildiklerini düşünen öğretmenler, bu yaştaki öğrencilerin öz bakım becerilerini sağlıklı olarak yerine getiremedikleri konusunda ise tam görüş birliğinde bulunmakta, sadece % 18'i öz bakım becerilerini yerine getirdiklerini düşünmekte, %82'si getiremediklerini düşünmektedir. Katılımcı öğretmenler, 60-72 aylık birinci sınıf öğrencilerinin birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında yeterli başarıya sahip olmadıklarını daha başarılı olmaları için bölünmüş sınıf uygulamasının gerekli olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler özellikle 60-66 aylık öğrenci grubunun sınıflarının ayrılması taraftarıdır.

Yapılan araştırmada görüşme soruları yöntemi ile gerçekleştirilen bu uygulamaya cevap veren ilköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin genel anlamda birleştirilmiş sınıfları 5-7 yaş düzeyi için onaylamadıkları, dezavantajları olduğunu ifade etmişlerdir. Velilerin ilgisizliği ile materyallerin yetersizliğinin öğrencileri başarısızlığa yönelttiği sonucuna ulaşılmıştır. Çözüm olarak bölünmüş sınıf uygulaması ve materyallerin aylara göre farklılaşması gerektiğini öngörmektedirler. Bu sınıflarda özellikle 60 - 66 aylık öğrenci grubunun eğitiminde kullanılacak eğitim materyalinin olmadığı ve bunun öğrencinin dikkatini derse toparlamakta büyük güçlük çıkardığı ortak kanıdır. Bunun içersinde kullanılan ders kitaplarının içeriğinin de aynı olduğu belirtilmektedir. Öğretmenler öğrencilerin bu yaş grubunda birbirinden hafta olarak bile farklı doğum tarihine sahip olmalarının eğitimde çok farklı çeşitliliğe yol açtığını belirtmektedirler.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sürekli olarak bilimsel ve teknolojik gelişmelerin yaşandığı çağımızda, gelişime ayak uydurmanın tek yolu eğitimidir. Eğitim, birey olarak yüksek bir yaşama düzeyine ulaşmanın en temel yolu, hem toplum olarak gelişme ve değişimin, ileri düzeydeki ülkeler arasında yer almanın ve hem de bir ülkede demokratik siyasal ve toplumsal yaşamı hayata geçirmenin temel bir yoludur. Öğrenci başarısı, eğitim ve okula yönelik süreçlerin odak noktasını oluşturmakta, okul yaşamı ya da eğitim dendiğinde ilk akla gelen başarı kavramı olmaktadır. Eğitim ve öğretim etkinliklerinde en çok üzerinde durulan konu, etkinliklerin bir ürünü olan öğrenci başarısıdır. Öğrencilerin başarılarının nasıl artırılacağı yönünde araştırmalar yapmak, başarısızlığın nedenlerini aramak, bunların nasıl ortadan kaldırılabileceğini araştırmak ve en iyi eğitim sistemine ulaşmak, eğitim alanında gerçekleştirilen çalışmaların temel amacıdır.

Okullarda birleştirilmiş sınıf uygulamaları ekonomiklik yönünden düşünülmüş bir önlem sonucu ortaya çıkmıştır. Nitekim özellikle kırsal alanda yaşayan zorunlu eğitim çağındaki çocukların eğitim gereksinimi sağlamak üzere birleştirilmiş sınıflı okullar açılmıştır. İlköğretimde zorunlu eğitim süresinin 8 yıldan 12 yıla çıkarılıp, yeni uygulamalarla 60 ayını dolduran çocukların ilköğretime alınması yasalarla belirlenmiştir. Bu yasa 60 aylık öğrenci ile 72 aylık öğrencinin bir sınıfta eğitim görmesine yol açmış, anasınıfı çağındaki öğrenci ile 1.sınıf çağındaki öğrenciyi aynı sınıfta birleştirmiştir. İstemedi de olsa bir birleştirilmiş sınıf oluşturulmuştur. Öğrenci artışıyla birlikte 5-7 yaş birleştirilmiş sınıf uygulamalarında eğitimciler çeşitli sorunlarla karşılaşmışlardır. Öğretmenlerin karşı karşıya kaldıkları bu durumlar, onların gerek yeni uygulamalara gerekse artan öğrenci sayısına uyum sağlamalarını güçleştirmektedir. Öğrencilerin akademik başarıları bu durumdan olumsuz etkilenmiştir. Farklı düzeylerde bulunan bu çocukların bir arada aynı sınıfta eğitim görmesi onlara fayda sağlamadığı gibi akademik başarılarını da düşürmüştür.

Öğretmenler her zaman 1.sınıf eğitiminin çok daha ayrıntılı ve özverili verilmesi gerektiği üzerinde durmaktadırlar. Öğretmenler mevcut eğitim modelinin uygulanmasında büyük güçlükler çektiklerini müfredatın içeriği ile şu anki sınıflarda verilen eğitimin uyuşmadığını ifade etmişlerdir. Eğitim müfredatının içeriğinin uygulanması için sınıf ortamının baştan sona değişmesi gerektiği belirtilmişlerdir. 1.sınıf çocuğunun eğitiminin yeteri kadar zor olduğu öğretmenler tarafından dile getirilmekte iken 5-7 yaş grubunun birleştirilip aynı sınıfa sokulması bu sınıfların eğitimini daha da zorlaştırmış öğretmene altından kalkamayacağı bir yük getirmiştir. Giderek daha da artış gösteren öğrenci sayısı, öğretmenlerin gerektiği şekilde öğrencilerle ilgilenememeleri durumunu ortaya çıkarmış, dolayısıyla bu durum öğrencilerin okuldaki başarılarını da olumsuz yönde etkilemiştir.

5-7 yaş grubunda zorunlu olarak birleştirilmiş sınıf eğitimi alan, diğer bir anlatımla anasınıfı öğrencisi ile 1.sınıf öğrencisini aynı sınıfta barındıran bu uygulamada başarı sağlamak ve tüm öğrencilerle aynı iletişim seviyesinde de olmak öğretmen için büyük bir zorluk teşkil etmiştir. 4 ve 5.sınıfların birleştirilip eğitim verilmesi ya da 1.2.3.sınıfların birleştirilip bir arada eğitim görmesi, birleştirilmiş sınıf eğitimi almaları, anasınıfı ve 1.sınıftan meydana gelen bu birleştirilmiş sınıflar için çok da geçerli olmamaktadır. Bu iki grubun yani 5-7 yaş grubunun birleştirilmesi diğer birleştirilmiş sınıf uygulamalarıyla aynı karakterleri içermemektedir. 60 ay itibariyle sınıfa gelen çocuğun dünyasındaki geniş yelpaze eğitim esnasında öğretmenin ilgilenmesi gereken çok daha fazla alan oluşturmaktadır. Bu kadar fazla alana cevap vermeye çalışan öğretmen sınıftaki 72 aylık çocuğun eğitimine yetişememektedir.

Sistemin uygulamaya geçmesiyle 5-7 yaş aralığı çocuklar 1.sınıfta bir araya gelmişlerdir. Yaş aralığının geniş olması aynı becerilere sahip olmayan, psiko-motor gelişimi yönüyle aynı seviye de bulunmayan çocukları bir sınıfta toplamıştır. Dolayısıyla sınıf içerisindeki çocuklar kendilerinden büyük ya da küçük yaşlılarıyla aynı ortamı paylaşmak zorunda kaldıklarından mecburi bir iletişim içerisine girmişlerdir. Kendisinden büyük çocukların davranışlarını ve sınıf içerisindeki hareketlerini izleyen daha küçük yaşta öğrenci aynı becerileri yerine getirememiş bu durum onun mutsuz olmasına

yol açmıştır. Bu duygular öğrencinin okulunu sevmesinde, öğretmenini sevmesinde, sınıfını sevmesinde, negatif etkiye yol açmıştır.

Diğer taraftan öğretmenler sisteme hazır olmamakla beraber dönemin ilerlemesiyle bu sınıf ortamlarında eğitimin sağlıklı bir şekilde gerçekleşme şansının olmadığı kanaatine varmışlardır. 1.sınıf müfredatının 5-7 yaş karışık öğrenci gurubundan oluşan bu sınıflarda işlenemeyeceği konusunda da hem fikirlerdir. Eğitim sistemimizi daha işler ve yenilikçi hale getirmek için yapılan bu değişiklik gerekli hazırlıklar tamamlanmadan eksiklikler giderilmeden hayata geçirildiği için çalışmaya katılan öğretmenlerden tarafından geçersiz not almıştır. Öğretmenler yeni eğitim sisteminin hazırlıklar tamamlanmadan uygulamaya sokulmasının hem kendilerine hem de öğrencilerine fayda getirmediğini savunmuşlardır. Altyapısı hazır olmadan ve acele bir şekilde uygulamaya geçilmesinden dolayı 12 yıl kesintisiz eğitim uygulaması ülke eğitimine getireceği faydaları ve yenilikleri tam olarak öğretmenlere öğrencilere ve velilere yansıtamamıştır. Mevcut durumdaki okullarda bulunan 1.sınıf derslikleri, lavobaları, tuvaletleri ve okuldaki öğrencilerin kullandığı diğer benzeri eğitim alanları 5 yaş gurubu öğrencileri için uygun değildir. Ülkemizdeki değişik seviyelerdeki akademik kurumların ve değerlendirme sürecinde rapor yayınlayan çoğu kurumun analizlerinde 12 yıl kesintisiz eğitim sisteminin olumsuz yönleri daha ağır basmaktadır.

4+4+4 uygulaması içerisinde 5-7 yaş grubunun birleştirilerek aynı sınıfta eğitim görmelerinin öğrencilerin ders başarıları üzerine olan etkisini incelediğimiz bu çalışmada görülüyor ki eğitimcilerimiz yani öğretmenlerimiz ortaya çıkan sınıf profillerinden memnun değillerdir. Mümkün olan en az yaş aralığı kullanılarak oluşturulacak 1.sınıfların daha başarılı olacağı öğretmenlerimiz tarafından kabul edilmektedir. Çalışmanın bitiminde ortaya çıkan genel kanı 1.sınıfa giden öğrenci profilindeki yaş aralığının tekrar gözden geçirilmesi, mevcut sınıfların fiziki alt yapılarının 5 yaş gurubu öğrencileri için tekrar yapılandırılması gerektiğidir.

6. KAYNAKÇA

1. ABAY, Seda; “**Birleştirilmiş Sınıf Uygulamasında Öğretmenlerin Öğretme-Öğrenme Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar**”, Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, s.15-17-18, (2006).
2. AÇIKALIN, Aytaç ve Summak, Elçin Gören; “**Kundaktan Okula Çocuklarımız**”, Pegema Yayıncılık, Ankara, s.151-165, (2003).
3. AÇIKGÖZ, Kamile Ün; “**Etkili Öğrenme ve Öğretme**”, Kanyılmaz Matbaası, 4.Baskı İzmir, s.12-18, (2003).
4. AÇIKGÖZ, Kamile Ün; “**Aktif Öğrenme**”, Eğitim Dünyası Yayınları, İzmir, s.36-41, (2002).
5. AKCAN, İsmail; “**Ailenin İlköğretimde Öğrenci Başarısına Etkisi (Söğütlü Örneği)**”, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, s.8, (2001).
6. AKYOL, Hayati; “**Olumlu Öğrenmeye Uygun Bir Ortam Oluşturma**”, Sınıf Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.34, (2000).
7. ALTINKÖPRÜ, Tuncel; “**Çocuğun Okul Başarısı Nasıl Sağlanır**”, Hayat Yayınları: 48, İstanbul, s.108,139, (1999).
8. BACANLI, Hasan; “**Eğitim Bilimleri**”, Kamu Personeli Seçme Sınavına Hazırlık Sınavı, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara, s.5, (2002).
9. BACANLI, Hasan; “**Gelişim ve Öğrenme**”, Nobel Yayın ve Dağıtım, Ankara, s.55-62, (2002).
10. BAŞARAN, İbrahim Ethem; “**Eğitime Giriş**”, Ankara, Umut Yayın Dağıtım, s.14-17, (1987).
11. BİLGİN, Beyza; “**İmam Hatip Lisesinde Uygulama Dersleri**”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ayrı Basım, cilt.XXI, Ankara, s.317-321, (1976).
12. BLOOM, Benjamin Samuel; “**İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**”, (Çev. DURMUŞ, Ali Özçelik), Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları No.174, İstanbul, s.11-22, (1998).

13. BURSALIOĞLU, Ziya; **“Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış”**, 5.Baskı, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No.78, Ankara, s.52-59, (1979).
14. CAN, Gürhan; **“Akademik Başarısızlık ve Önlenmesi: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma”**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No: 23, Eskişehir, s.4, (1992).
15. CELEP, Cevat; **“Sınıf Yönetimi ve Disiplini”**, Anı Yayıncılık, Ankara, s.12-19, (2002).
16. COŞKUN, Gökhan; **“Özel Dershanelerin Ortaöğretimde Verimliliğe ve İstihdama Etkisi”**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Ana Bilim Dalı, İstanbul, s.43-44, (2005).
17. CÜCELOĞLU, Doğan; **“İnsan ve Davranışı”**, Remzi Kitabevi, İstanbul, s.251-265, (1998).
18. ÇAĞDAŞ, Aysel; **“Anne-Baba Çocuk İletişimi”**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.152-156, (2002).
19. ÇELENK, Süleyman; **“Okul Aile İşbirliği İle Okuduğunu Anlama Başarısı Arasındaki İlişki”**, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı.24, s.33-34, (2003).
20. ÇELİKKAYA, Hasan; **“Eğitime Giriş”**, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, s.23, (1997).
21. ÇÖMLEK, Ahmet; **“Eğitimde Bugünkü Durum ve İlköğretimde Yeniden Yapılanma Önerileri”**, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, sayı.15, s.305-309, (1998).
22. DALKA, Süreyya; **“Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okullarının Problemleri ve Durum Tespiti: Doğu Beyazıt Örneği”**, Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Bildiri Kitabı cilt.2, s.415–420, Kök Yayıncılık, (2006).
23. DEMİRTAŞ, Hasan ve GÜNEŞ, Hüseyin; **“Eğitim Yönetimi ve Denetimi Sözlüğü”**, Anı Yayıncılık, No.19/8, Ankara, s.15, (2002).
24. DEMİRTAŞ, Hasan; **“Yönetici, Öğretmen Veli ve Öğrencilerin Başarı Algısı ve Eğitime İlişkin Görüşleri”**, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı,

Bildiri Özetleri, 06-09 Temmuz 2004 Malatya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya, s.31, (2004).

25. DENİZ, Metin, AVŞAROĞLU, Selahattin ve FİDAN, Özgür; “**İngilizce Öğretmenlerinin Öğrencileri Motive Etme Düzeylerinin İncelenmesi**”, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt.7, sayı.11, s.60-67, (2002).

26. DOĞAN, Ahmet Rûfayi; “**Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim Öğretim**”, Selim Ofset, Trabzon, s.16-17-237, (2000).

27. DUMAN, Ayşegül; “**İlköğretim Öğrencilerinin Matematik Başarısını Etkileyen Faktörlerin Öğrenciler ve Öğretmenler Açısından Değerlendirilmesi**”, Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, s.45, (1995).

28. ELMACIOĞLU, Tuncer; “**Başarıda Aile Faktörü**”, 1.Baskı, İstanbul, s.98-117, (1998).

29. ERCAN, Ahmet Rahmi; “**Eğitimde Başarı İçin Öğrenci Tanıma Teknikleri**”, 3.Baskı, Eğitimde Temel Kitaplar Dizisi, Ankara, s.62-66, (1998).

30. ERDEM, Ali Rıza; “**Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim**”, Anı Yayınları, Ankara, s.11, (2004).

31. ERGİN, Akif ve BİROL, Cem; “**Eğitimde İletişim**”, Anı Yayıncılık, Ankara, s. 123-128, (2000).

32. ERTÜRK, Selahattin; “**Eğitimde Program Geliştirme**”, Eğitim Dergisi, s.12-13, Ankara, (1975).

33. GÜLERYÜZ, Hasan; “**Eğitim Programlarının Dili ve Yaratıcı Öğrenme**”, Pegem Yayıncılık, s.17-19, (2001).

34. GÜNGÖRDÜ, Ersin; “**Coğrafya’da Öğretim Yöntemleri İlkeler ve Uygulamalar**”, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.90, (2002).

35. GÜVEN, Semra; “**Başarıyı Etkileyici Bir Faktör Olarak Öğretmen – Öğrenci İlişkileri**”; Çağdaş Eğitim, yıl. 19, sayı.196, s.30-41, (1994).

36. HESAPÇIOĞLU, Muhsin; “**Öğretim İlke ve Yöntemleri**”, Beta Basım ve Yayıncılık, s.17, İstanbul, (1992).

37. HOLT, John; “**Çocuklar Neden Başarısız Olur?**”,(Çev. KOCA,Gürol), Birinci Basım, Sistem Yayıncılık, İstanbul, s.126, (1997).

38. KAYA, Zeki; “**Öğretmenlik Kariyer Basamaklarında Yükselme Hazırlık Kitabı**”, Pegem Yayıncılık, 2.Baskı, s.301-305, (2005).
39. KAYA Kürşat, TAŞDEMİRCİ Ersoy; “**Birleştirilmiş Sınıflar İle Bağımsız Sınıflarda İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Karşılaştırmalı İncelemesi**”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi sayı.19, s.1-26, (2005)
40. KEPÇEOĞLU, Muharrem; “**Psikolojik Danışma ve Rehberlik**”, Özdemir Yayınevi, Ankara, s.220-242, (1995).
41. KARASAR, Niyazi; “**Bilimsel Araştırma Yöntemi**”, Nobel Yayın ve Dağıtım Ankara, s.77-79, (1998).
42. KILIÇCI, Yedigâr; “**Okulda Ruh Sağlığı**”, 2.Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara, s.36, (1992).
43. KOÇ, Nizamettin; “**Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkililiğinin İlişkin Bir Araştırma**”, Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 104, Ankara, s.7, (1981).
44. KOTİL, Çiğdem; “**Hizmet Ederek Öğrenme ve Katılım Süreçlerine Katkısı**”, VII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, 09-11 Temmuz 2003 İnönü Üniversitesi Malatya, Bildiri Özetleri, Ankara, s.169-171, (2003).
45. KÖKLÜ, Muharrem; “**Birleştirilmiş Sınıfların Yönetimi ve Öğretim**”, Beta Basım, İstanbul, (2000).
46. KÖSE, Mehmet, Ruhi; “**Başarı Yönelimlerdeki Cinsiyet Farklılıkları, Akademik Seçim ve Edinimlere Dönük Etkiler**”, Eğitim ve Bilim, cilt. 22, s.107, s.37-41, (1998).
47. MUSS, Samuel, Rolf; “**Ergenlik Kimlik Bunalımı**”, (Der. ONUR, Bekir) Hacettepe Taş Kitapçılık, Ankara, s.242, (1985).
48. ODABAŞI, Battal; “**Türk Eğitim Sisteminde Yeni Kanun (4+4+4) Değişikliği Üzerine Düşünceler**”, Aydın Üniversitesi Uluslararası katılımlı Temel Eğitim Sisteminde Uygulamalar Sempozyumu, İstanbul, (2013).
49. OĞUZKAN, Ferhan; “**Eğitim Terimleri Sözlüğü**”, 2.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, s.52, (1981).

50. ÖZDEN, Yüksel; **“Öğrenme ve Öğretme”**, Pegem Yayıncılık, Ankara, 5.Baskı, s.14-15, (2003).
51. SADIK, Fatma; **“İlköğretim İkinci Kademe Öğretmenlerinin Sınıf İklimi Algılarının Çok Boyutlu Olarak İncelenmesi”**, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeditepe Üniversitesi, İstanbul, s.38, (2006).
52. SAMURÇAY, Neriman; **“9-11 Yaş Çocuklarının Okul Öğrenimi Dışı Zihinsel Bir İşteki Başarılarını Değerlendirmelerinde Okul Statüsünün Etkisi”**, VII. Bilim Kongresi, Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri, 6-8 Ekim 1980, Tübitak Yayınları, Ankara, s.250-258, (1980).
53. SATILMIŞ, Tekindal; **“Okula İlişkin Tutum İle Akademik Başarı Arasındaki İlişki”**, Çağdaş Eğitim, yıl. 13, sayı.139, Ankara, s.29-40, (1998).
54. SELÇUK, Ziya; **“Gelişim ve Öğrenme”**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.24-27, (1999).
55. SENEMOĞLU, Nuray; **“Gelişim Öğrenme ve Öğretim”**, 9.Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara, s.90-99, (2004).
56. SONER, Oya; **“Aile Uyumunu, Öğrenci Özgüveni ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler”**, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı.12, s.249-253, (2000).
57. ŞANAY, Abdurrahman; **“Başarının Ölçülmesi”**, İlköğretim, cilt.28, s.508, s.6, (1962).
58. SÖNMEZ, Nevzat; **“Polis Eğitiminde Dikkat Edilmesi Gereken Temel Esaslar”**, Polis Dergisi, s.34-264, EGM Yayınları, Ankara, Ocak Şubat Mart, (2003).
59. TARIM, Kürşat; **“Sınıf Öğretmenlerinin Başarısız Olarak Algıladıkları Öğrencilere Yönelik Tutum ve Davranışları”**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s.18-23, (2005).
60. TAŞDEMİR, Mehmet; **“Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim”**, Ocak Yayınları, Ankara, s.55-56, (2000).
61. TAŞPINAR, Mehmet ve ATICI Bünyamin; **“Öğretim Model, Strateji, Yöntem ve Beceri/Teknikleri: Kavramsal Boyut”**, Eğitim Araştırmaları, yıl.2, s.8, (2002).

62. TAY, Bayram; **“Sosyal Bilgiler Dersinde Anlamlandırma Stratejilerinin Yeri ve Önemi”**, Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi, cilt.5, sayı.2, s.2, (2004).
63. TERZİ, Ali; **“Hizmet İçi Eğitim, İnsan Kaynakları Yönetimi Araştırma Önerisi, İstanbul Üniversitesi”**, Eğitim Bilimleri Bölümü, İstanbul, (2000).
64. TOPSES, Gürsen; **“Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Toplumsal ve Psikolojik Etmenler ve Sorunlar”**, Sınıf Yönetimi, (Ed:Leyla, KÜÇÜKAHMET), 6.Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.24-25, (2004).
65. ÜLGEN, Gülten; **“Eğitim Psikolojisi, Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar ve Uygulamalar”**, Lazer Ofset Matbaa, Ankara, s.45-46, (1994).
66. ÜNAL, Sedat; **“Eğitimde Fırsat Eşitsizliği Araştırması”**, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, (1984).
67. VURAL, Mehmet; **“İlköğretim Okulu Ders Programları ve Öğretim Kılavuzu 1-5 Sınıflar İçin Yeniden Tasarım”**, Yakutiye Yayıncılık, Erzurum, (2005)
68. YILDIRIM, Muhammed; **“Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında Ses Temelli Cümle Öğretimi Yöntemi İle İlk Okuma Yazma Öğretimi Sırasında Karşılaşılan Güçlükler”**, Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, s.22, (2008).
69. YILDIZ, Muharrem; **“Öğrenciyi Tanıma Teknikleri ve Sınıf İçi Rehberlik Etkinlikleri”**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s.61-71, (2006).
70. ZEBAT, Rengin ve OKTAY, Ayla; **“İstanbul’daki Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlarla İlgili Bir Durum Tespiti Araştırması”**, Ya-Pa Yayınları, İstanbul, s.46, (1997).

İNTERNET KAYNAKLARI

1. Eğitim Sen, “**Eğitimde 4+4+4 Dayatması 1.Yarıyıl Değerlendirme Raporu**”,

<<http://www.adanaegitimsen.org.tr/index.php/component/content/article/81-sendika/1227-etmde-444-dayatmasi-1-yariyil-deerlendrme-raporu>>,

(27.03.2013).

2. Erg, Eğitim Reformu Girişimi, “**4+4+4 Düzenlemesi İle Neler Değişti? Yeni Sisteme Geçişte Neler İzlenmeli?**”

<http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/444_Bilgi_Notu_N_e_Degisti_SON.pdf>, (22.03.2013).

3. M.E.B. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, “**Birleştirilmiş Sınıflar Haftalık Ders Programları**”, Karar Tarihi: 7.9.2012, Karar Sayısı: 151<<http://tegm.meb.gov.tr>>, (23.12.2012).

4. Odtü, “**5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Görüşü**”,

http://www.fedu.metu.edu.tr/web/documents/other/222sayillkogretimveEgitimKanunuHakkindaEgitimFakultesillkogretimBolumuGorusu_s1.pdf,

(11.10.2013).

5. Öğretmenler Sitesi, “**İlköğretimde Derslik Başına 32 Öğrenci**”, <<http://www.ogretmenlersitesi.com/haber/8504>>, (27.03.2013).

6. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, “**12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar, 11/4/2012 tarihli ve 28261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30/3/2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**”,

<http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf>>, (28.03.2013).

7. EKLER

AYNI SINIFTA EĞİTİM GÖREN 5-7 YAŞ GRUBU 1.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN DERS BAŞARILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ GÖRÜŞME SORULARI

1.2.Öğretmen misiniz?/Kaç yıl?		
3.Kaçıncı sınıf öğretmenisiniz?		
4.5.1.sınıf öğretmeni iseniz sınıfınız da kaç öğrenci var? Sınıf yaklaşık kaç metrekare ? (m ²)		
6.Kızlar kaç kişi? Erkekler kaç kişi?		
7.Sınıf mevcudunuz 60-72 ay uygulamasına göre mi oluştu? (E/H)		
8.Sınıfınızın başarı durumu nasıl? (Kötü Orta İyi)		
9.Sınıfınızda başarısız olan öğrencileriniz var mı? (E/H)		
10.Başarısızlık nedenlerinden hangisi ilk sırada yer almaktadır. Velilerin İlgisizliği [] Yaş Durumu İtibariyle Algılama Sorunları [] Sınıfların Fiziksel Ortam Yetersizliği []		
11.1.sınıf öğrencisini değerlendirirken daha çok hangi kriteri kullanıyorsunuz? Eğitimsel olarak, müfredatı referans alarak [] Genel durumunu göz önüne alarak [] Gözlem ve tecrübelerime dayanarak []		
12. Öğrencilerinizi sınıf içinde buldukları aylara göre ayırdınız mı? (E/H)		
13. Öğrencilerin buldukları aylarına göre farklı eğitim ve öğretim materyallerini kullanıyor musunuz? (E/H)		
14. Başarı değerlendirmesinde yaş farkından kaynaklanan davranışsal farklılıklar sizin için bir kriter midir? (E/H)		
15. Aynı sınıfta eğitim gören farklı yaş gruplarının birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında yeterince ve doğru tekniklerle eğitim ve öğretim gördüklerini düşünüyor musunuz? (E/H)		
16. Birleştirilmiş sınıf uygulaması başarı için bir avantaj mıdır? (E/H)		
17. Birleştirilmiş sınıf uygulaması başarısızlık için bir dezavantaj mıdır? (E/H)		
18. Okulunuzun fiziki şartları uygun olsa idi farklı aylarda olan öğrencilerinizin sınıflarını en azından 2 sınıfa ayırmak ister miydiniz? (E/H)		
19. Ek sınıf uygulaması ile öğrencilerim verimlilik ve başarı seviyeleri artar mı? (E/H)		
20. 60-72 aylık öğrencilerin 1.sınıf seviyesinde ilgi, sevgi, şefkat üçlüsüne ihtiyaçları olduğunu düşünüyor musunuz? (E/H)		
21. Siz öğretmenleri olarak bu manevi desteği öğrencilerinize yeteri kadar verebildiğinizi düşünüyor musunuz? (E/H)		
22. 60-72 aylık 1.sınıf öğrencilerinin öz bakım becerilerini sağlıklı bir şekilde yerine getirdiklerini düşünüyor musunuz? (yemek yeme, tuvalet alışkanlığı vs. gibi) (E/H)		
23.Sınıfınızı bölseydiniz gruplamanızı hangi aylara göre yapardınız? (60-66)-(66-72) [] (60-63)-(63-72) [] (60-69)-(69-72) []		
24. Son olarak 60-72 aylık 1.sınıf öğrencilerinizin birleştirilmiş sınıf uygulaması kapsamında daha başarılı olmaları için nelerin yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?		

8.

ÖZET

ÇELEBİ Tamer, “Aynı sınıfta eğitim gören 5-7 yaş grubu 1.sınıf öğrencilerinin ders başarılarının değerlendirilmesi”, Yüksek lisans tezi, İstanbul, 2013.

İnsanın eğitilmesi, en ilkel topluluklardan başlayarak modern toplumlara kadar üzerinde en çok durulan konuların başında gelmektedir. Gelecek nesillerin eğitilmesi tüm toplumların başlıca amacıdır. Günümüzde teknolojinin çok hızlı gelişmesi, bilim alanındaki ilerlemeler eğitimin önemini daha da arttırmıştır. Eğitime daha çok yatırım yapılmaya ve kaynak ayrılmaya başlanmıştır. Bu anlamda eğitim yöntemleri daha çok sorgulanmaya başlanmıştır. Başarısızlığın nedenlerini saptamaya yönelik çalışmalar da hız kazanmıştır. Öğrenci başarısı, eğitim programlarının tek amacı durumundadır. Okul başarısı öğrencinin bulunduğu okul, sınıf ve derse göre belirlenmiş hedeflere ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir. Öğrencinin başarısı üzerinde etkili olan birçok değişken bulunmaktadır. Bu değişkenler hemen hemen tümüyle fiziksel, psikolojik, sosyal durum ve çevresel koşullarla ilgili olmakta, öğrencinin durumunu, dolayısıyla başarı düzeyini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir. Bu çalışmada, adı geçen değişkenlerin aynı sınıfta okuyan 5 – 7 yaş grubu üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler:

- 1- Eğitim
- 2- Öğretim
- 3- Ders Başarısı
- 4- Öğrenci Başarısı
- 5- Okul Başarısı
- 6- 5-7 Yaş Grubu

9.

ABSTRACT

ÇELEBİ Tamer, “The evaluation of success of students aged 5 to 7 having the same education in the first class”, Master thesis, İstanbul, 2013.

Human education has been a major subject throughout human history starting from the early primitive stages to modern ages. Educating future generations has been the main concern of all communities. Recent developments in technology and science also contribute to the importance of education. As a result, investments on education have increased and more sources are being allocated to this subject. In this field, systematic of education have started to be questioned much more carefully. Moreover, the researches carried out to identify the reasons of failure in education have increased recently. Therefore student success has turned out to be one of the most important goals of education programs. In relation to this concept, school success is determined with the combination of achieved results of students, class and lesson. There are many variables behind the subject of student success. Most of these variables are related to physical, psychological and environmental circumstances. Due to these variables, student success has been effected either in a positive or negative manner. As a result, the effects of the mentioned variables on 5-7 age students in the same class are discussed in this survey.

Keywords

- 1-Education
- 2-Schooling
- 3-Class success,
- 4-Student success,
- 5-School success
- 6-5-7 Age Group

